

Mafala Yabwino ya Jezu yakunembedwa na Mateu

Makolo ya Jezu

¹ M'ndandanda wa makolo ya Jezu Krixtu dzindza la Davidi, dzindza la Abrahamu ni iri.

² Abrahamu adabereka Izaki,
Izaki adabereka Jakobo,
na Jakobo adabereka Juda na abale wace.

³ Juda adabereka Perezi na Zera,
omwe mai wawo akhali Tamara,
Perezi adabereka Heziramumu,
na Heziramumu adabereka Aramu.

⁴ Aramu adabereka Aminadabi,
Aminadabi adabereka Nasoni,
na Nasoni adabereka Salimoni.

⁵ Salimoni adabereka Bowazi,
omwe mai wace akhali Rahabe,
Bowazi adabereka Obedi,
omwe mai wace akhali Ruti,
na Obedi adabereka Jese.

⁶ Jese adabereka mambo Davidi.

Davidi adabereka Solomoni,
omwe mai wace akhali mkazi wa Uriya.

⁷ Solomoni adabereka Robohamu,
Robohamu adabereka Abiyasi,
na Abiyasi adabereka Asa.

⁸ Asa adabereka Josafati,
Josafati adabereka Joramumu,

na Joramu adabereka Uziyasi.

⁹ Uziyasi adabereka Jotamu,
Jotamu adabereka Akazi,
na Akazi adabereka Ezeziya.

¹⁰ Ezeziya adabereka Manasi,
Manasi adabereka Amoni,
na Amoni adabereka Josiya.

¹¹ Josiya adabereka Jekoniya*
na abale wace,
panthawe yomwe adaphatidwa aciyen-
desedwa
kuBabironya.

¹² Atayendesedwa kuBabironya, patsogolo
pace:

Jekoniya adabereka Salatiyeri,
na Salatiyeri adabereka Zorobaberi.

¹³ Zorobaberi adabereka Abiyudi,
Abiyudi adabereka Eriyakimu,
na Eriyakimu adabereka Azoli.

¹⁴ Azoli adabereka Sadoki,
Sadoki adabereka Akimu,
na Akimu adabereka Eriyudi.

¹⁵ Eriyudi adabereka Ereyazari,
Ereyazari adabereka Matani,
na Matani adabereka Jakobo.

¹⁶ Jakobo adabereka Zuze,
mwamuna wa Maliya,
omwe adabala Jezu,
omwe an'cemerredwa Krixtu.

* **1:11** Ni kulewa kuti Juwaki, bzibodzi-bodzi padutswa 12.

¹⁷ Tenepoyo mibadwe yentse kuyambira Abrahamu mpaka Davidi ikhali khumi na minai (14), khumi na minai (14) kuyambira Davidi mpaka nthawe yomwe aljirayeri adatengedwa unyagirinya kuyenda kuBabironya, ndipo khumi na minai (14) kuyambira nthawe yomwe aljirayeri adatengedwa unyagirinya kuyenda kuBabilonya mpaka Krixtu.†

*Kubadwa kwa Jezu Krixtu
(Luk 2:1-7)*

¹⁸ Kubadwa kwa Jezu Krixtu kudacitika tenepayu: Maliya mai wace akhadabvundziridwa na Zuze, tsono akanati kukhala pabodzi adagumanika na pathupi kudzera mumphambvu ya Mzimu Wakucena. ¹⁹ Ndipo Zuze mwamuna wace akhali wakulungama alibe kufuna kumululisa, na tenepo akhafuna kumuleka mwakabise-bise. ²⁰ Ndipo pomwe akhakumbuka bzinwebzi, anju wa Mbuya adamuwonekera mukulota acimuuzwa kuti: “Zuze, mwana wa Davidi, leka kubva mantha kutambira Maliya kukhala mkazi wako, nakuti pathupi pomwe anapo ni pakudzera mwa Mzimu Wakucena. ²¹ Iye an'dzabala mwana wa mwamuna ndipo iwepo un'dzam'pasa dzina lakuti Jezu‡, thangwe Iye an'dzapulumusa mbumba yace mubzakuphonyera Mulungu bzawo”.

²² Bzentsenebzi bzidacitika kuti bzikwanirisidwe bзомwe Mbuya adalewa kudzera

† **1:17** Ayai kuti Mesiya. Krixtu (muciGiriki) ndipo Mesiya (muciHeberi), bzinirewa kuti wakudzozedwa. ‡ **1:21** Jezu ni dzina la ciGiriki lomwe mucuHeberi lidalewa kuti Jozuwe, bзомwe bzinirewa kuti Mbuya an'pulumusa.

mwa m'polofita: ²³“Dende lin'dzakhala na mimba ndipo lin'dzabala mwana wa cimuna omwe mun'dzamuamera Emanuweri”§, bзомwe bzinirewa: “Mulungu ali nafe”. ²⁴ Pomwe Zuze adamuka adacita bзомwe anju wa Mbuya akhadamuza ndipo adatambira Maliya kukhala mkazi wace, ²⁵ tsono alibe kufambizana mpaka mwana kubadwa. Ndipo Zuze adam'pasa dzina** lakuti Jezu.

2

Adziwi wa kumabvaduwa adazungira Jezu

¹ Jezu adabadwa mumzinda wa Belee cigawo ca Judeya, nthawe ya mambo Herodi. Jezu atabadwa, adziwi wa bзacirengedwe wa kumabvaduwa adafika kuJerusalema, ² ndipo adabvundza aciti: “Alikuponi mambo wa aJuda omwe abadwa? Ife tawona nyenyezi yace kumabvaduwa* ndipopa tabwera kudzamupemba”.

³ Pomwe mambo Herodi adabva bзимwebzi adaneseka kwene-kwene, napombo wanthu wentse wa muJerusalema. ⁴ Pamwepo iye adatsonkhanisa akulu wa anyantsembe wentse na adziwi wa Mtemo wa mbumba, aciwabvundza kuti kodi Krixtu an'dzabadwira kuponi? ⁵ Iwo adatawira aciti: “Kumzinda wa Belee cigawo ca Judeya. Thangwe m'polofita adanemba tenepa:

⁶ “ ‘Iwe Belee
wa dziko la Juda,

§ 1:23 Iza 7:14 ** 1:25 Luk 2:21 * 2:2 Ayai kuti nyenyezi pomwe ikhanyamuka, napombo mudutswa 9.

ndiwe lini m'ng'ono na pang'onopo
pakati pa mizinda mikulu
ya Juda.

Nakuti mwa iwe mun'dzacoka m'tsogoleri
wakudzawusa
aIjirayeri mbumba yangu'†”.

⁷ Pamwepo Herodi adacemera adziwi wa
bzacirengedwe wa kumabvaduwa wale
pambali, kuti adziwe nthawe caiyo yomwe
idawoneka nyenyeziyo. ⁸ Patsogolo pace
adawatumiza kuBelee aciwauza kuti: “Ndokoni
mukabvesese bza mwanayo. Mungakamuwona
mundzandiuzembo kuti ndikam'pembembo”.

⁹ Ndipo iwo atamala kubva mambo,
adapitiriza na ulendo bwawo, nyenyezi ire
yomwe akhadawona kumabvaduwa idayenda
patsogolo pawo mpaka idakaima m'dzulu
pambuto pomwe pakhana mwanayo. ¹⁰ Pomwe
adawona nyenyeziyo, adakondwera acipfatsa
kwene-kwene. ¹¹ Atapita munyumba, adawona
mwana na Maliya mai wace, adagodama
acim'pemba mwanayo. Patsogolo pace
adafungula mabudu yawo acim'pasa mphatso
zawo za: Oro, lubani na mafuta yakucemerredwa
mira‡. ¹² Ndipo Mulungu adawacenjeza mukulota
kuti aleke kubwerera kuna Herodi, na tenepo iwo
adabwerera kudziko kwawo na njira inango.

Kuthawira kuljipito

¹³ Adziwi wale atabwerera, anju wa Mbuya
adawoneka kuna Zuze mukulota ndipo

† 2:6 Mik 5:2 ‡ 2:11 Mira ni mafuta yakununchira bwino
yakuumira kwene-kwene.

adamuuza aciti: “Lamuka utenge mwana na mai wace uthawire kuIjipito. Ukakhale kumweko mpaka ine ndidzakuuze, thangwe Herodi an'dzanyang'ana mwanayo kuti amuphe”.

¹⁴ Usiku bumwebo iye adalamuka acitenga mwanayo na mai wace, adaguduka aciyenda kuIjipito, ¹⁵ acikakhala kumweko mpaka kufa kwa Herodi. Tenepoyo bzidakwanirisidwa bjomwe Mbuya akhadalewa kudzera mwa m'polofita aciti: “Ndidacemera Mwana wangu kuti acoke kuIjipito”§.

¹⁶ Pomwe Herodi adadziwa kuti akhadanamizidwa na adziwi wa bzacirengedwe wakumabvadzuwa, adakalipa kwene-kwene ndipo adatuma wanthu kuti akaphe wana wentse wacimuna wa magole mawiri mpaka matsece kuBelee na m'mpheapete mwace. Iye adacita bzimwebzi malingana na cidziwiso comwe adatambira kuna adziwi wa bzacirengedwe wa kumabvadzuwa. ¹⁷Na tenepo bzidakwanirisidwa bjomwe m'polofita Jeremiya akhadalewa aciti:

¹⁸ “Kudabveka fala kuRama,
kulira na kudandaula kukulu,
akhali Rakeli omwe akhalira wana wace
ndipo alikulamba kunyamalizidwa
thangwe wana wace afa”**.

Kubwerera kuIjirayeri

¹⁹ Pomwe Herodi adafa, anju wa Mbuya adawonekera kuna Zuze mukulota kuIjipito, ²⁰adamuuza aciti: “Lamuka tenga mwana na mai

§ 2:15 Oze 11:1 ** 2:18 Jer 31:15

wace uyende kudziko la Ijirayeri, nakuti wale omwe akhafuna kupha mwanayo adafa”.

²¹ Iye adalamuka acitenga mwana na mai wace acibwerera kudziko la Ijirayeri. ²² Tsono pomwe adabva kuti Arikelau akhatonga muJudeya pambuto ya baba wace Herodi, adabva mantha kuyenda kumweko. Ndipo Mulungu adauza Zuze mukulota kuti ayende kucigawo ca Galireya, ²³ acikakhala mum'zinda wakucemerredwa Nazareta. Na tenepo bzikhadwanirisidwa bzmome bzikhadalewedwa na apolofita kuti: “Iye an'dzacemerredwa munthu wa kuNazareta”.

3

Kupalidza kwa Juwau M'batizi

(Mko 1:9-11; Luk 3:21-22)

¹ Pantsiku zimwezire Juwau M'batizi adawoneka mucidambo ca Judeya acimbapalidza kuti: ² “Khumbulani bzakuphonya bzanu, thangwe Umambo bwa kudzulu bwafendera”. ³ Umweyu ni ule omwe m'polofita Izaiya adalewa kuti:

“Fala la omwe alikukuwa mucidambo kuti:
‘Kondzani* njira ya Mbuya,
fungulani miseu yakulungama ya Iye’ ”.†

⁴ Bzakubvala bza Juwau bzikhadakondzedwa na ukuse bwa ngamira, ndipo akhabvala bhande la khanda m'ciuno. Cakudya cace cikhali mabombo na uci bwa nthengo. ⁵ Ndipo

* **3:3** Ayai ali kukuwa kuti: “Kondzani njira ya Mbuya mucidambo”. † **3:3** Iza 40:3

wanthu wentse akhabwera kuna Juwau kucokera kuJerusalema, kuJudeya na m'bali zentse za m'phepete mwa mkulo wa Jolodani. ⁶ Akhabweka bzakuphonyera Mulungu bzawo, acimbabatizidwa na iye mumkulo wa Jolodani.

⁷ Pomwe iye adawona afalizi na sadusi azinji akhabwera kudzabatizidwa, adawauza kuti: “Imwe wana wa nyoka ya ululu! Mbani wakuuzani kuti muthawe ukali bomwe bulikubwera? ⁸ Citani mabasa yomwe yaniratiza kukhumbula kwanu! ⁹ Lekani kukumbuka kuti imwepo mungalewe mwa imwe mwekha muciti: ‘Baba wathu ni Abrahamu’. Ine nin'tsimikiza kuti mwa minyalayi Mulungu angaisanduse icikhala wana wa Abrahamu. ¹⁰ Mbadzo yaikhidwa kale pa muzi wa miti, ndipo muti wentse omwe un'bala lini bzisapo bzabwino un'dzagwatidwa ucithusidwa pamoto.

¹¹ “Ine nin'kubatizani na‡ madzi kuti mukhumbule. Tsono pambuyo pangu alikubwera winango wamphambvu kwene-kwene kuposa ine, mwakuti nin'themera lini kutakula xango zace. Iye an'dzakubatizani na Mzimu Wakucena ndipo na moto. ¹² Iye ana cakupepetera m'manja mwace ndipo an'dzaungula tirigu pa mungu. Tirigu an'dzaikoya mugwangwa mwace, ndipo an'dzatentha mungu na moto wakusaya kuthima”.

*Kubatizidwa kwa Jezu
(Mko 1:9-11; Luk 3:21-22)*

‡ 3:11 Ayai m'madzi.

13 Ntsiku zimwezire, Jezu adacoka kuGalireya aciyenda kumkulo wa Jolodani kuti akabatizidwe na Juwau. 14 Tsono Juwau adayezera kulamba aciti: “Ine ndine ndin’funika kubatizidwa na Imwe, ndipo Imwe mulikubwera kuna ine?”

15 Jezu adatawira kuti: “Pakali-pano leka tenepoyo, bzin’funika kuti ticite tenepoyo, kuti tikwanirise cifuniro ca Mulungu”. Ndipo Juwau adabvuma.

16 Ndipo Jezu atamala kubatizidwa adacoka m’madzi. Nthawe imweire kudzulu kudafunguka ndipo Iye adawona Mzimu wa Mulungu ucibuluka ninga nkhangaiwa ucibwera kudzam’butha Iye. 17 Pamwepo padabveka fala kudzulu liciti: “Uyu ni mwana wangu wakufunidwa, omwe ambandikondweresa”.

4

Kuyezedwa kwa Jezu

1 Pamwepo Jezu adatengedwa na Mzimu Waku-cena aciyenda kucidambo kuti akayezedwe na Dyabu. 2 Ndipo atamala kubzimana kudya ntsiku makumi manai masikati na usiku, adabva njala.

3 Pamwepo wakumuyezayo adafendera kuna Iye acimuuza kuti: “Penu ndiwe Mwana wa Mulungu, uza minyalayi isanduke pau”.

4 Tsono Jezu adatawira aciti: “Bzidanembedwa kuti: ‘Munthu an’dzakhala lini na moyo thangwe ra pau yokha, koma na mafala yentse yomwe yan’coka pa mulomo wa Mulungu’*”.

5 Pamwepo Dyabu adam’tenga, aciyenda naye kuJerusalema, mzinda wakucena, adamuimisa

* 4:4 Deu 8:3

pa cipande citali ca padzaulu pa Nyumba ya Mulungu, ⁶ acimuuza kuti: “Penu ndiwe Mwana wa Mulungu, bzithuse pantsi. Nakuti bzidanembedwa:

“ Iye an'dzauza anju wace bza iwe,
ndipo na manja iwo an'dzakuphata,
kuti napo ndzayo zako zireke
kudzapwetekeka pa mwala’†”.

⁷ Jezu adam'tawira aciti: “Bzidanembedwa pomwe kuti: ‘Leka kuyeza Mbuya, Mulungu wako’‡”.

⁸ Patsogolo pace, Dyabu adam'tenga aciyenda naye paphiri litali kwene-kwene ndipo adamuwonesa umambo bwentse bwa padziko la pantsi na ulemerero wabwene. ⁹ Ndipo adamuuza aciti: “Bzentsenebzi nin'kupasa, ungandigodamira ucindipemba”.

¹⁰ Pamwepo Jezu adamuuza kuti: “Coka, Sathani! Pakuti bzidanembedwa: ‘Pemba Mbuya, Mulungu wako, ndipo tumikira Iye yekha’§”.

¹¹ Na tenepo Dyabu adamusiya, ndipo anju adabwera acimutumikira.

Kuyamba basa kwa Jezu

¹² Pomwe Jezu adabva kuti Juwau adaikhidwa m'kawoko, adabwerera kuGalireya. ¹³ Ndipo adacoka kuNazareta, acikakhala kuKafaranawumi, yomwe ikhali pafupi na nyandza, kumphimpha ya Zebuloni na Nafitali, ¹⁴ kuti bzikwanirise bzomwe bzidalewedwa na m'polofita Izaiya kuti:

† 4:6 Mas 91:11-12 ‡ 4:7 Deu 6:16 § 4:10 Deu 6:13

15 “Dziko la Zebuloni na dziko la Nafitali,
njira yakunyandza, ng'ambu ya Jolodani,
Galireya ya omwe ni aJuda lini,**

16 Mbumba yomwe ikhakhala mum'dima ida-
wona ceza cikulu,
na omwe akhakhala m'mbuto ya mdima wa
impfa ceza cidawatoya”.††

17 Kuyambira pamwepo, Jezu adayamba ku-
palidza aciti: “Khumbulani bzakuphonya bzanu,
nakuti Umambo bwa kudzulu buli pafupi”.

Wakupfundzira wakuyamba
(Mko 1:16-20; Luk 5:1-11; Juw 1:35-42)

18 Pomwe akhafamba m'phepete mwa nyandza
ya Galireya, Jezu adawona wathu awiri ubale
bwawo: Simau, wakucemerredwa Pedru,
na m'bale wace Andereya. Iwo akhathusa
bwazi munyandza, nakuti akhali akhombwe.

19 Ndipo Jezu adati: “Nditewerani, ndipo Ine
nin'kusandusani akhombwe wa wanthu”.

20 Panthawe imweyo letu, iwo adasiya bwazi
bwawo acitewera Jezu.

21 Atayenda patsogolo pang'ono, adawona
pomwe anango awiri paubale bwawo:
Tiyago na m'bale wace Juwau, wana wa
Zebedeu. Iwo akhali m'bote na baba wawo
Zebedeu, akhambakondza bwazi bwawo. Jezu
adawacemera, 22 ndipo pamwepo letu iwo
adasiya baba wawo na bote, acimutewera.

Jezu an'palidza na kupolesa

** 4:15 Uku ni kulewa kuti omwe ni aJuda lini. †† 4:16 Iza 9:1-2

23 Jezu akhafamba muGalireya mwentse acimbapfundzisa munyumba za mapembo, acimbapalidza Mafala Yabwino ya Umambo, acimbapoza wakuduwala na matenda yaliyentse pakati pambumba. 24 Ndipo mbiri yace idabvekera kuSiriya kwentse, ndipo mbumba idam'bweresera wentse omwe akhabonera na kuwawidwa na matenda yakusiyana-siyana, ninga wa mizimu yakuipa, wa khunyu, wakujejera bziwalo, ndipo Iye adawapolesa. 25 M'thithi ukulu udam'tewera, kucokera kuGalireya, Dekapoli‡‡, Jerusalema, Judeya na wambali ya ng'ambu ya mkulo wa Jolodani.

5

Kupalidza kwa Jezu paphiri

(Luk 6:20-23)

1 Jezu pomwe adawona mithithi ya wanthu adakwira paphiri ndipo adakhala pantsi. Wakupfundzira wace adafendera pafupi na Iye, 2 ndipo Iye adayamba kuwapfundzisa aciti:

3 “Mbakudalisidwa* omwe ni wakusauka mum'zimu,

nakuti Umambo bwa kudzulu ni bwawo.

4 Mbakudalisidwa omwe alikulira, nakuti an'dzanyamalizidwa.

5 Mbakudalisidwa omwe ni wakubzicepesa, nakuti iwo an'dzatambira dziko la pantsi ninga utaka.

‡‡ 4:25 Dekapoli: Ni kulewa kuti mizinda khumi. * 5:3 Bzobzi ni kulewa kuti wakupfatsa, ndipombo m'madutswa ya 4 mpaka 11.

- 6 Mbakudalisidwa omwe ana njala na nyota yakucita cifuniro ca Mulungu, nakuti an'dzakhutisidwa.
- 7 Mbakudalisidwa omwe an'citira cifundo anango, nakuti Mulungu an'dzawacitira cifundo.
- 8 Mbakudalisidwa omwe adacena m'tima, nakuti an'dzawona Mulungu.
- 9 Mbakudalisidwa omwe an'bweresa mtendere, nakuti an'dzacemerredwa wana wa Mulungu.
- 10 Mbakudalisidwa omwe an'fambiridwa mbuyo thangwe ra kucita cifuniro ca Mulungu, nakuti Umambo bwa kudzulu ni bwawo.

11 “Wakudalisidwa mun'dzakhala ndimwe pomwe an'dzakutukanani, acidzakufambirani mbuyo acidzakunamizirani bzakuipa bzakusiyana-siyana thangwe ra Ine. 12 Pfatsani, kondwerani, thangwe mabai-bai yanu ni makulu kudzulu. Nakuti tenepoyo adafambirambo mbuyo apolofita omwe akhalipo kale imwe mukanati kubadwa.

Munyu na Ceza ca Dziko la pantsi

13 “Imwepo ndimwe munyu wa dziko la pantsi. Tsono munyu ungamala mphambvu, ungabwez-eredwe tani mphambvu yace? Ulibe pomwe basa, kwasala nkhuutaya kunja uciponedwa na wan-thu.

14 “Imwepo ndimwe ceza ca dziko la pantsi. Mzinda wakumangidwa paphiri ungabisike lini. 15 Napombo palibe angagase ciphani-phani acicigwanankhira na citundu. Koma ambaciikha padeca ndipo cin'bvunikira wentse

omwe ali m'nyumbamo. ¹⁶ Na tenepo ceza canu cingwerewere patsogolo pa wanthu, kuti awone mabasa yanu yabwino ndipo alemekeze Baba wanu, omwe ali kudzulu.

Bza Mtemo wa Mozeji

¹⁷ “Lekani kukumbuka kuti ndabwera kudzamalisa Mtemo wa Mozeji ayai bzakupfundzisa bza Apolofita. Ndiribe kubwera kudzabzimalisa, tsono kudzakwanirisa. ¹⁸ Nin'kuuzani cadidi kuti: Kudzulu na dziko la pantsi bzikakhala bzipo, palibe comwe cin'dzacosedwa muMtemo, munembo ung'ono ayai mthembo uliwentse mpaka bzentse bzikwanirisidwe. ¹⁹ Wentse ule omwe an'dzanyoza ubodzi mwa mitemo imwei ngakhale ming'ono, acipfundzisa wanthu kucita bzibodzi-bodzibzo, an'dzacemerredwa ng'ono muUmambo bwa kudzulu. Tsono wentse ule omwe an'dzateweza, acipfundzisa mitemo imwei an'dzacemerredwa mkulu muUmambo bwa kudzulu. ²⁰ Nakuti Ine nin'kuuzani kuti cirungamo canu cingasaya kupitirira ca Afalizi na ca adziwi wa Mtemo, mun'dzapita lini cipo muUmambo bwa kudzulu.

Jezu an'pfundzisa ciyanjano pakati pa wanthu

²¹ “Imwepo mudabva bzomwe bzidauzidwa makolo yanu kuti: ‘Leka kupha’†, ndipo ‘omwe anipha an'dzatongedwa’. ²² Tsono Ine nin'kuuzani kuti ule omwe an'kalipira m'bale wace‡ an'themera kudzatongedwa. Napombo ali-yentse omwe an'dzatukana m'bale wace kuti

† 5:21 Eks 20:13; Deu 5:17 ‡ 5:22 Bzakunemba na manja bzakale bzinango bzidanemba kuti: “Mwakusaya thangwe”.

‘ulibe basa’, an'dzayendesedwa kumphala. Ndipo ali-yentse omwe an'dzam'cembra kuti: ‘Psiru’, an'dzathemera kuthusidwa kumoto wakusaya kumala.

²³ “Na tenepo, penu iwe un'bweresa cakupereka cako pa guwa la ntsembe ndipo ungakumbuka kuti una mulandu na m'bale wako, ²⁴ siya cakupereka cakoco pa guwa la ntsembepo ndipo cakutoma uyende ukayanjane na m'bale wako, patso-golo pace ubwerere upereke cakupereka cako.

²⁵ “Fulumiza kubverana na omwe waphonyerana naye, cita bzimwebzi pomwe uli naye munjira, kuti waphonyerana nayeyo aleke kukupereka kwa m'tongi ndipo m'tongi kwa mulindiri, kuti iwepo ungadzaikhidwe m'kawoko. ²⁶ Ine nin'kutsimikiza kuti un'coka lini kumweko ukapati kulipira kobiri yentse ya mulandu wako.

Bza upombo

²⁷ “Imwe mudabva bзомwe bзidalewedwa kuti: ‘Leka kucita upombo’.[§] ²⁸ Tsono Ine nin'kuuzani kuti: Ali-yentse omwe an'nyang'ana mkazi mwakum'funa, acita kale upombo naye mum'tima mwace. ²⁹ Penu diso lako la madidi lin'kuphonyesa, licose ulithuse kunja. Ni bзabwino kuluza cipande ca thupi lako, kusiyana kuti thupi lentse likathusidwe kumoto wakusaya kumala. ³⁰ Ndipo penu boko lako lamadidi lin'kuphonyesa, ligwate ulithuse kunja. Ni bзabwino kuluza cipande ca thupi lako, kusiyana na kuti thupi lentse likathusidwe kumoto wakusaya kumala.

§ 5:27 Eks 20:14; Deu 5:18

Bza kulambana

³¹ “Bzidalewedwa pomwe kuti: ‘Ule omwe aniramba mkazi wace bzin'funika kum'pasa tsamba la citsimikizo ca kumulamba**’. ³² Tsono Ine nin'kuuzani kuti wentse ule omwe aniramba mkazi wace, kupambula omwe ana thangwe ra upombo, an'citisa kuti mkaziyo acite uputa, ndipo omwe anirowola mkazi wakulambidwayo alikucitambo upombo.

Bza kulumbira

³³ “Imwepo mudabvambo bzo mwe bzidauzidwa makolo yanu kuti: ‘Leka kulumbira bzakunama††, tsono teweza kulumbira komwe udacita patsogolo pa Mbuya’. ³⁴ Tsono Ine nin'kuuzani kuti: Lekani kulumbira na pang'onopo, nee kulumbirira kudzulu thangwe ni mpando wa Umambo wa Mulungu, ³⁵ nee padziko la pantsi thangwe ni pakupondera minyendo yace, nee kulumbirira Jerusalema, thangwe ni mzinda wa Mambo m'kulu. ³⁶ Ndipo leka kulumbirira msolo wako, nakuti iwepo un'kwanisa lini kucitisa kuti tsi lako likhale licena ayai likhale lisvipa. ³⁷ Penu kutawira kwanu ni ‘inde’, kukhale ‘inde’ penu ni ‘nee’, kukhale ‘nee’. Bzikapita popa ni bzakucokera kuna Wakuipa.

Kubwezera cakuipa

³⁸ “Imwepo mudabva bzo mwe bzidalewedwa kuti: ‘Diso kubwezerambo na diso, dzino kubwezerambo na dzino.’‡‡ ³⁹ Tsono Ine nin'kuuzani kuti: Lekani kulimbana

** 5:31 Deu 24:1 †† 5:33 Lev 19:12; Mul 30:2 ‡‡ 5:38 Eks 21:24; Lev 24:20; Deu 19:21

naye wakuipa. Penu munthu an'kumenya phutu la madidi, perekerera pomwe linango. ⁴⁰ Ndipo penu unango an'funa kukumanga mulandu acikutengera cakubvala cako, musiye atenge pomwe bhachi. ⁴¹ Penu winango an'kungingimiza kufamba naye kirometru ibodzi, ndoko naye kirometru ziwiri. ⁴² Pasa omwe an'kukumbira, ndipo leka kulindza ngoto kuna omwe an'funa kuti umukumbize cinthu.

Lufoyi kuna anyamadulanthaka

⁴³ “Imwepo mudabva bzmwe bzipalewedwa kuti: ‘Funa mwandzako§§, ndipo wenga nyamadulanthaka wako’. ⁴⁴ Tsono Ine nin'kuuzani kuti: Funani anyamadulanthaka wanu ndipo pembererani omwe ambakufambirani mbuyo, ⁴⁵ kuti imwepo mudzakhale wana wa Baba wanu omwe ali kudzulu. Thangwe Iye ambagasa dzuwa kuna wakuipa na kuna wabwino ndipo ambabvumbisa mbvula kuna wakulungama na kuna wakusaya kulungama. ⁴⁶ Penu imwepo mun'funa wale omwe ambakufunani okha, ni mabai-bai yanyi yomwe imwepo mun'dzatambira? Nakuti anyakulipirisa m'tsonkho ambacitambo bzipwebzi. ⁴⁷ Ndipo mungamusana na abale wanu okha basi, n'ciyani comwe mumbacita cakuposa anango? Nakuti wakusaya kupemba Mulungu ambacitambo bzipwebzi. ⁴⁸ Na tenepo, citani bzabwino ninga Baba wanu wakudzulu ambacita bzabwino nthawe zentse.

§§ 5:43 Lev 19:18

6

Kuthandiza wakusauka

¹ “Khalani wancheru lakuleka kucita ‘mabasa yanu ya cirungamo’ patsogolo pa wanthu kuti muwonedwe na iwo, mungacita bzimwebzi, mun'dzakhala lini na mabai-bai kwa baba wanu wa kudzulu.

² “Na tenepo, iwe ukapereka bzinthu kuna wakusauka leka kubzikuwirira na cimbututu ninga bzmomwe ambacita wacipha-maso munyumba za mapembo na munjira, kuti alemekezedwe na wanthu. Cadidi nin'kuuzani kuti iwo atambira kale mabai-bai yawo. ³ Tsono iwe ungapereka bzinthu kuna wakusauka, boko lako lamadzere lireke kudziwa bzmomwe bzirikucita boko lamadidi, ⁴ kuti cakupereka cako cicitike mwakubisala. Ndipo Baba wako, omwe ambawona bzmomwe bzin'citika mwakubisala, an'dzakubaira.

Bza kupemba

⁵ “Ndipo imwe mukambapemba, lekani kucita ninga wacipha-maso. Iwo amhafuna kupemba adaima munyumba za mapembo na m'phambano za njira kuti awonedwe na wanthu. Cadidi nin'kuuzani kuti iwo atambira kale mabai-bai yawo. ⁶ Tsono iwepo pomwe un'pemba, ndoko mucipinda cako ufunge m'suwo ndipo upembe kuna Baba wako omwe ali mwakubisala. Pamwepo Baba wako omwe ambawona bzakubisala an'dzakupasa mabai-bai. ⁷ Pomwe mun'pemba, lekani kumbabwerezera bzibodzi-na-bzibodzi, ninga bzmomwe ambacita wakusaya kupemba Mulungu. Thangwe

iwo ambakumbuka kuti akacita mpembo wakupitiriza an'dzabveredwa. ⁸ Na tenepo lekani kundendemera na iwo, thangwe Baba wanu an'dziwa bзомwe imwe mulibe, mukanati kumukumbira. ⁹ Ndipo imwepo pembani tenepayu:

“Baba wathu muli kudzulu!
Dzina lanu liremekezedwe.

¹⁰ Umambo bwanu bubwere,
kufuna kwanu kucitike
pa dziko la pantsi pano ninga momwe bzimbacitikirira kudzulu.

¹¹ Tipaseni lero
cakudya cathu ca ntsiku na ntsiku.

¹² Tirekerereni bzakuphonya bzathu,
ninga momwe ife timbalekererambo
omwe ambatiphonyera.

¹³ Ndipo lekani kutirekerera ticigwa mukuyezedwa,
tsono mutipulumuse kwa bzakuipa*,
thangwe bwanu ni Umambo, mphambvu na mbiri kwakuyenda na kuyenda.

Ameni†.

¹⁴ Thangwe imwepo mukalekerera wanthu bzakuphonya bzawo, Baba wanu wa kudzulu an'dzakulekereranimbo. ¹⁵ Tsono mukasaya kulekerera wanthu bzakuphonya bzawo, Baba wanu an'dzakulekererani lini bzakuphonya bzanu.

* **6:13** Ayai kwa Wakuipa. † **6:13** Bzakuphonya na manja bzinango bziribe kunembedwa mafala yamweya.

Kubziretsa kudya

¹⁶ “Pomwe mun'bziretsa kudya, lekani kubziwonesa nkhope yakudodoma ninga waciphamaso, nakuti iwo ambacinja nkhope kuti wanthu awawone kuti iwo alikubziretsa kudya. Ine nin'kuuzani mwacadidi kuti iwo atambira kale mabai-bai yawo. ¹⁷ Pomwe iwe un'bziretsa kudya, samba m'maso ndipo pukusira mafuta tsihi lako, ¹⁸ kuti wanthu aleke kudziwa kuti iwe uli kubziretsa kudya, tsono Baba wako yekha omwe ali mwakubisala. Ndipo Baba wako, omwe ambawona mwakubisala, an'dzakubaira.

Cuma ca kudzulu

¹⁹ “Lekani kukoya cuma canu padziko la pantsi, pomwe pana manthedza na ngula bzmwe bzmbadzonga ndipo pana mbava zomwe zimbachola ziciba. ²⁰ Tsono koyani cuma canu kudzulu, komwe manthedza na ngula bzin'dzonga lini, ndipo komwe mbava zin'chola lini ziciba. ²¹ Pakuti komwe kuna cuma cako, komwekombo ndiko kun'dzakhala m'tima wako.

Ciphani-phani ca thupi

²² “Maso ndiyo ciphani-phani ca thupi. Penu maso yako ni yabwino, thupi rako lentse lin'khala na ceza. ²³ Tsono penu maso yako ni yakupa, thupi lako lentse lin'khala na m'dima. Na tenepo penu ceza comwe ciri m'kati mwa iwe casanduka m'dima, m'dima umweyu ngwakugosva kwene-kwene!

²⁴ “Palibe omwe angaphatire basa azimbuya awiri, nakuti an'dzawenga m'bodzi acifuna winango, ayai an'dzaphatira basa m'bodzi

acinyoza winango. Imwepo mun'kwanisa lini kutumikira Mulungu na kobiri‡.

Kuneseka na moyo

²⁵ “Na tenepo Ine nin'kuuzani kuti: Lekani kuneseka na moyo wanu, kuti mun'dzadya ciyani ayai mun'dzamwa ciyani. Ngakhale na thupi lanu, kuti mun'dzabvala ciyani. Kodi moyo ndiwo lini wakufunika kuposa cakudya? Ndipo thupi ndakufunika lini kuposa bzakubvala?

²⁶ Nyang'anani mbalame za kudzulu, zimbabzala lini, zimbabvuna lini napo kukoya m'magwangwa. Tsono Baba wanu wa kudzulu ambazidyesa. Kodi imwepo ndimwe lini wakufunika kwene-kwene kuposa mbalame?

²⁷ Kodi mbani wa imwe angathumizire ntsiku za moyo wace thangwe ra kuneseka?

²⁸ “Thangwe ranyi imwepo mun'neseka na bzakubvala? Nyang'anani maluwa ya m'thengo momwe yamba kulira. Iyo yambaphata lini basa ngakhale kubzirukira bzakubvala.

²⁹ Na tenepo Ine nin'kuuzani kuti ngakhale Solomoni muulemerero bwace bwentse alibe kubvala ninga libodzi la maluwaya.

³⁰ Penu Mulungu an'bvazika usva bwa m'thengo, bomwe lero bulipo ndipo mangwana bun'thusidwa kumoto, angadzataze kubvazika imwepo, wanthu wa cikhulupiriro cakucepamwe?

³¹ Na tenepo lekani kuneseka muciti ‘tin'dzadyanyi?’ ‘Tin'dzamwany?’ Ayai ‘tin'dzabvalanyi?’

³² Nakuti wakusaya kupemba Mulungu ndiwo ambanyang'ana bzinthu bzimwebzi. Tsono

‡ 6:24 MuciGiriki adati Mamoni.

Baba wanu wa kudzulu an'dziwa kuti imwepo bzentsenebzi mun'bzifuna. ³³ Tsono cakutoma, nyang'anani Umambo bwa Mulungu na cirungamo cace ndipo bzinango bzentsenebzi mun'dzabzipasidwa. ³⁴ Na tenepo, lekani kuneseka na ntsiku ya mangwana, nakuti ntsiku ya mangwana in'bwera na bzakuneseka bzayene. Ntsiku ibodzi na ibodzi ina bzakuipa bzace bzakukwana.

7

Bza kutonga anango

¹ “Lekani kutonga anango, kuti imwe muleke kudzatongedwa. ² Nakuti katongedwe kabodzi-bodzi komwe mun'cita, Mulungu an'dzakutonganimo nako, ndipo mphimo yomwe mun'pereka, in'dzaperekedwambo kuna imwe.

³ “Thangwe ranyi iwe unyang'ana katsetswa komwe kali m'diso la m'bale wako, ndipo uniwona lini muti omwe uli m'diso mwako? ⁴ Iwepo ungauze tani m'bale wako kuti: ‘Leka ndikucose katsetswa m'diso lakomu’, uko iwe una muti m'diso mwako? ⁵ Wacipha-masowe, yamba kucosa muti omwe uli m'diso mwako, ndipo iwe un'dzawona bwino-bwino pakucosa katsetswa m'diso la m'bale wako.

⁶ “Lekani kupasa mbwaya bzakucenesedwa, ngakhale kuthusira nkhumba mkufu wakufunidwa. Kutu izo zireke kuponda m'kufuyo, ndipo zin'dzakuzungunukirani zicikukhadzulani.

Kulimbikira pa kupemba

7 “Kumbirani ndipo mun'dzapasidwa. Nyang'anani ndipo mun'dzacigumana. Gogodzani ndipo mun'dzafunguliridwa. 8 Pakuti wentse omwe an'kumbira an'pasidwa. Omwe an'nyang'ana an'cigumana. Ndipo ule omwe an'gogodza an'funguliridwa.

9 “Mbani munthu pakati panu, akakumbiridwa pau na mwana wace, kodi angam'pase mwala? 10 Ayai akakumbiridwa ntsomba angam'pase nyoka? 11 Tsono penu imwe nakuipa kwanuku, mumbadziwa kupasa wana wanu bzinthu bzabwino, ni tani tsono Baba wanu womwe ali kudzulu, an'dzapasa bzinthu bzabwino kwa omwe animukumbira! 12 Na tenepo, citani kuna winango centse comwe imwepo mun'funa kuti iwo akucitireni. Nakuti umweyu ni Mtemo wa Mozeji na cipfundziso ca apolofita.

Njira ziwiri

13 “Pitani na pa m'suwo wa kupapatiza, nakuti m'suwo ukulu na njira yakufuthuka bzimbayendesa kwakutaika, ndipo ni azinji omwe ambapita na njira imweyi. 14 Tsono m'suwo omwe umbayendesa kumoyo ni wakupapatiza, ndipo njira yace ni yakupsindiza! Ni ang'ono-ng'ono omwe ambaiwona.

Apolofita wakunama

15 “Khalani na cheru na apolofita wakunama. Iwo ambabwera kwa imwe na mawonekedwa ninga ya bira, tsono m'kati ni mphumphi zakulusa. 16 Imwe mun'dzawazindikira na bzisapo bzomwe an'dzabala. Kodi bzingacitike kuti munthu abvune uva m'miti ya minga, ayai

nkhuyu pauswa bwa dawwe? ¹⁷ Ni bzibodzi-bodzi muti wabwino umbabala bzisapo bzabwino, tsono muti wakuipa umbabala bzisapo bzakuipa. ¹⁸ Muti wabwino ungabale lini bzisapo bzakuipa, napo muti wakuipa ungabale lini bzisapo bzabwino. ¹⁹ Muti uliwentse omwe un'bala lini bzisapo bzabwino umbagwatidwa ucithusidwa kumoto. ²⁰ Na tenepo apolofitawo mun'dzawazindikira na bzisapo bzawo!

²¹ “Ni wentse lini omwe ambandicemera kuti: ‘Mbuya, Mbuya’, an'dzapita muUmambo bwa kudzulu, tsono wale okha omwe an'cita cifuniro ca Baba wangu omwe ali kudzulu. ²² Azinji ntsiku imweire* an'dzandiuza kuti: ‘Mbuya, Mbuya, tiribe kucita cipolofita mudzina lanu? Ndipo mudzina lanu tiribe kucosa bziwanda ndipo mudzina lanu tiribe kucita bzidabwiso bzinji?’ ²³ Pamwepo Ine nin'dzawauza padeca kuti: Cipo ndiribe kukudziwani. Fundukirani kuna Ine, imwe wakucita bzakuipa!

Wakucenjera na wakupusa

²⁴ “Na tenepo, omwe anibva mafala yanguya acicita bzomwe yalikulewa, ali ninga munthu wakucenjera omwe adacera madindi yakuzika kwene-kwene mpaka kuphata mwala acimanga nyumba yace. ²⁵ Mbvula idagwa, mikulo idadzala, ndipo mphepo idamenya nyumba ire na mphambvu. Ndipo iyo iribe kugwa nakuti ikhadamangidwa bwino. ²⁶ Tsono ule omwe anibva mafala yanguya acireka kucita

* **7:22** Ntsiku yomwe Jezu an'dzabwera kudzatonga wanthu wentse.

bzomwe yalikulewa, ali ninga wakupusa omwe adamanga nyumba yace acisaya kuzikisa madindi. ²⁷ Mbvula idagwa, mikulo idadzala, ndipo mphepo idamenya nyumba ire na mphambvu, iyo idagwa. Ndipo idadzongeka kwene-kwene”.

²⁸ Pomwe Jezu adamala kulewa bzimwebzi, mithithi ya wanthu idadabwisidwa na cipfundziso cace, ²⁹ thangwe Iye akhawapfundzisa ninga omwe ana utongi, sikuti ninga adziwi wa Mtemo.

8

Kupolesedwa kwa nyamapere

¹ Pomwe Jezu adabuluka m'phiri, m'thithi ukulu udamutewera. ² Pamwepo munthu winango wamapere* adafendera pafupi acim'godamira ndipo aciti: “Mbuya, mukafuna, mungandipolese!†”

³ Jezu adapfuthula boko, acim'khuya ndipo adati: “Nin'funa, Pola!‡” Pamwepo-letu iye adapolesedwa§ mapere. ⁴ Patsogolo pace Jezu adati: “Wona, leka kuuza ali-yentse. Tsono ndoko ukabziratize kuna baba wantsembe ndipo ukapereke ntsembe yomwe Mozeji adalewa**, kuti ikhale mboni”.

Bza kapitau wa gulu la acikunda wa ciRoma

* **8:2** MuciGiriki bzimbalewa lini mapere yokha, koma matenda yakusiyana-siyana ya khanda. † **8:2** Ni kulewa kuti kucenesa.

‡ **8:3** Ni kulewa cenesedwa patsogolo pa Mulungu. § **8:3** Ni kulewa kuti adacenesedwa patsogolo pa Mulungu. ** **8:4** Lev 14:1-32

⁵ Pomwe Jezu adapita mumzinda wa Kafaranawumi, adayenda kawonana naye kapitau wa gulu la acikunda wa ciRoma acikam'kumbira thandizo. ⁶Ndipo adati: “Mbuya, kapolo wangu ali m'nyumba alikukwanisa lini kufamba, alikubonera kwene-kwene”.

⁷ Jezu adamuza kuti: “Ine nin'dzayenda kukam'cirisa”.

⁸ Tsono kapitau wa gulu la acikunda wa ciRoma adatawira aciti: “Mbuya, nin'themera lini kuku-tambirani panyumba yangu. Tsono lewani fala libodzi lokha, ndipo kapolo wangu an'dzacira.

⁹ Pakuti inembo ndiri pantsi pa utongi, ndipo ndina acikunda omwe ine nimbatonga. Ndikauza m'bodzi kuti: ‘Ndoko,’ iye ambayenda. Ndikauza winango kuti: ‘Bwera,’ iye ambabwera. Ndikauza nyagirinya wangu kuti: Cita ibzi, iye ambacita”.

¹⁰ Pomwe Jezu adabva bzimwebzi adadabwa aciuza omwe akhamutewera kuti: “Nin'kuuzani bzacadidi kuti: Muljirayeri ndiribe kuwona omwe ana cikhulupiriro tenepayu. ¹¹ Ndipo Ine nin'kuuzani kuti azinji an'dzabwera kucokera kumabva-dzuwa na kumadokero, ndipo an'dzakhala pameza na Abrahamu, Izaki na Jakobo muUmambo bwa kudzulu. ¹² Tsono omwe akhathemera kukhala muUmambo an'dzathusidwa kunja kum'dima, kumweko an'dzalira na kukukuta mano”.

¹³ Pamwepo Jezu adauza kapitau wa gulu la acikunda wa ciRoma kuti: “Ndoko! Bzin'citika ninga momwe iwe wakhulupirira!” Nthawe imweyo letu kapolo wace adacira.

Jezu adaciza wanthu azinji

14 Patsogolo pace Jezu atafika pa nyumba pa Pedru, adawona mibzala wace adagona na maferu. 15 Pamwepo Jezu adam'khuya mibzalayo pa dzanja, maferu yadamala, ndipo mibzala ule adalamuka aciyamba kumutanairira.

16 Pomwe dzuwa lidamira adam'bweresera wanthu azinji wakuphatidwa na mizimu yakuipa, ndipo na fala libodzi basi Iye adathotha mizimuyo, aciciza atenda wentse. 17 Na tenepo bzidakwanirisidwa bzomwe bzidalewedwa na m'polofita Izaiya kuti: “Iye adatenga kuduwala kwathu ndipo adanyamula matenda yathu”††.

Bza omwe akhafuna kutewera Jezu

18 Pomwe Jezu adawona m'thithi wa wanthu m'mbali mwace, adawauza wakupfundzira wace kuti ayambuke m'ng'ambu ya nyandza.

19 Pamwepo m'nembi wa Mtemo adafendera aciti: “M'pfundzisi, ine nin'kutewerani kuli kwentse komwe muniyenda”.

20 Jezu adatawira kuti: “Nkhandwe zina madindi yazene ndipo mbalame za m'dzulu zina bzitsa bzazene, tsono Mwana wa munthu alibe pakugonesa msolo”.

21 Ndipo wakupfundzira wace winango‡‡ adamuuza kuti: “Mbuya, ndibvumizeni kuti nditome kapendesa baba wangu”.

22 Tsono Jezu adam'tawira kuti: “Nditewere, siya wakufa akapendese wakufa wawo”.

Jezu aniimisa condzi na mabimbi

†† **8:17** Iza 53:4 ‡‡ **8:21** Wakupfundzira winangoyo akhali lini wa pakati pa khumi na awiri wale.

²³ Pamwepo Jezu adapakira m'bote, ndipo wakupfundzira wace adayenda naye pabodzi. ²⁴ Mwacisututu, condzi camphambvu cidayamba m'nyandza, mwakuti mabimbi yakhapita m'bote. Tsono Jezu akhadagona. ²⁵ Ndipo wakupfundzira wace adayenda kamulamusa, acikuwa kuti: “Mbuya, tipulumuseni! Tinifa!”

²⁶ Ndipo Iye adawabvundza aciti: “Thangwe ranyi imwepo muna mantha kwene-kwene, amuna wacikhulupiriro cakucepta?” Pamwepo Iye adamuka acitsimula condzi na mabimbi ndipo kudakhala bwino letu. ²⁷ Pamwepo wanthu wale adadabwisidwa, acimbabvundzana aciti: “Mbani umweyu ngakhale condzi na mabimbi bzimbam'bvera?”

Jezu an'ciza wanthu awiri wa bziwanda

²⁸ Pomwe Iye adafika ng'ambu inango, cigawo cakucemerredwa Gadara, wanthu awiri wakuphatidwa na bziwanda adabwera kuna Iye omwe akhacokera m'thenje. Iwo akhali wakugosva kwene-kwene mwakuti palibe omwe angadapita na njira imweire. ²⁹ Pamwepo bziwandabzo bzikukuwa bziciti: “N'ciyani mun'funa kuna ife, Mwana wa Mulungu? Mabwera kuno kudzatiboneresana nthawe ikanati kukwana?”

³⁰ Pafupi na iwo pakhana m'thithi ukulu wankhumba zikhadya. ³¹ Pamwepo bziwanda bzire bzikhakumbira Jezu bziciti: “Penu mun'tithotha, titumize tikapite m'thithi wa nkumba zire”.

³² Iye adauza bziwandabzo kuti: “Ndokoni!” Ibo bzikacoka bzikikapita munkhumba, ndipo

m'thithi wentse udathamangira kunkhomole mbali ya nyandza, mpaka kufa m'nyandzamo. ³³ Wakudyesa nkumbazo adathawa, adayenda mum'zinda acikafotokoza bzinthu bzentse, kuphatikidza bзомwe bзidacitika kuna omwe akhana bziwandawo. ³⁴ Na tenepo wanthu wentse wa mum'zindamo adayenda kukagumana na Jezu, ndipo pomwe adamuwona, adamukumbira mwa kumuimiriza kuti acoke mucigawo cawomo.

9

Jezu anirimbisa munthu wakulemala

(Mko 2:1-12; Luk 5:17-26)

¹ Jezu atapakira m'bote, adayambuka nyandza aciyenda kumzinda wace. ² Wanthu winango adam'bweresera munthu wakudjedjera bziwalo, akhadam'gonesa pa machira pace. Pakuwona cikhulupiriro comwe iwo akhanaco, Jezu adauza wakulemalayo kuti: “Limbika mwana, bzakuphonyera Mulungu bzako bzalekereredwa”.

³ Patsogolo pa bзимwebzo, adziwi wa Mtemo anango akhauzana okha-okha acimbati: “Munthu umweyu alikunyoza Mulungu!”

⁴ Jezu pakudziwa ndzeru zawo adawauza kuti: “Thangwe ranyi imwepo mulikukumbuka bza-kuipa m'mitima mwanu? ⁵ Kodi bзidapusa ni bziponi kulewa kuti: ‘Bzakuphonyera Mulungu bzako bzalekereredwa’, ayai: ‘Lamuka ufambe?’ ⁶ Tsono kuti imwepo mudziwe kuti Ine, Mwana wa Munthu ana utongi pantsi pano bwakulekerera bzakuphonyera Mulungu”, pamwepo adauza wakulemalayo aciti: “Lamuka, tenga machira

yako yenda kumui”. ⁷ Wakudjedjera bziwaloyo adamuka aciyenda kumui kwace. ⁸ Ndipo pomwe m'thithi udawona bzimwebzi udakhala na mantha, ndipo udatumbiza Mulungu, omwe adapasa wanthu mphambvu imweyo.

*Kucemerredwa kwa Mateu
(Mko 2:13-17; Luk 5:27-32)*

⁹ Pomwe Jezu akhacoka kumweko, adawona munthu winango wakucemerredwa Mateu akhadakhala pa kukhomera m'tsonkho, ndipo adamuuzza kuti: “Nditewere”. Mateu adalamuka acimutewera.

¹⁰ Ndipo Jezu pomwe akhadya m'nyumba, wakukhomesa m'tsonkho na “wakuphonyera Mulungu” azinji adabwera acidya naye pabodzi na wakupfundzira wace. ¹¹ Afalizi pakuwona bzimwebzi adabvundza wakupfundzira wace kuti: “Thangwe ranyi m'pfundzisi wanu alikudya na wakukhomesa m'tsonkho na ‘wakuphonyera Mulungu?’”

¹² Jezu pomwe adabva bzimwebzi adati: “Wakulimba an'nyang'ana lini mulapi, koma mtenda ndiye an'nyang'ana mulapi. ¹³ Ndokoni mukapfundzire kuti bzimwebzi bzinirewany: ‘Nimbafuna lini ntsembe koma ntsisi’*. Pakuti Ine ndiribe kubwera kudzacemera wakulungama, koma wakuphonyera Mulungu”.

*Bza kubzimana cakudya
(Mko 2:18-22; Luk 5:33-39)*

¹⁴ Pamwepo wakupfundzira wa Juwau M'batizi adabwera kudzabvundza Jezu kuti: “Thangwe

* **9:13** Oze 6:6

ranyi ife na afalizi timbabzimana cakudya, tsono wakupfundzira wanu ambabzimana lini?”

¹⁵ Jezu adawatawira kuti: “Kodi wakuce-meredwa wa mwamuna pamsinda wa malowozi angatsukwale uko mwamunayo alipo? Zin'dzakwana ntsiku zakuti mwamunayo an'dzacosedwa, pamwepo iwo an'dzabzimana cakudya.

¹⁶ “Palibe omwe angatenge nguwo ipsa aciicita cigamba pa cakubvala cakale, nakuti cigambaco cin'pfuwa cicing'amba ndipo kung'ambikako kun'posa kale. ¹⁷ Ndipo ambathululira lini vinyu ipsa mubudu la khanda lakale, ungacita tenepoyo budulo lining'ambika ndipo vinyu in'taika budu, lin'dzongeka. Koma ambathululira vinyu ipsa mubudu la khanda lipsa, ndipo bziwiribzo bzimbakonkhobzeka bwino”.

*Mphambvu ya Jezu kumatenda na impfa
(Mko 5:21-43; Luk 8:40-56)*

¹⁸ Pomwe Iye akhalewa-lewa m'kulu wa nyumba ya mapembo adafika, adagodama patsogolo pace aciti: “Mwanangu wacikazi afa tsapanopa. Tiyendeni mukamusandzike boko lanu ndipo iye an'khakhala na moyo”.

¹⁹ Pamwepo, Jezu adalamuka aciyenda naye, pabodzi na wakupfundzira wace.

²⁰ Mkazi winango omwe akhana matenda yakucoka mulopa mwa magole khumi na mawiri, adabwera na kumbuyo kwa Jezu acikhuya mkawo wa cakubvala ca Jezu. ²¹ Pakuti akhambalewa mwa iye yekha kuti: “Ine ndicitondo kukhuya cakubvala cace nin'cira”.

22 Jezu pomwe adazungunuka adamuwona aciti: “Mwana wacikaziwe limba m'tima, cikhulupiriro cako cakuciza!” Ndipo kuyambira nthawe imweyo mkaziyo adacira.

23 Pomwe Jezu adafika panyumba pa m'kulu wa nyumba ya mapembo adawona wakuimba bzitoliro[†] na m'thithi womwe ukhali piringu-piringu, 24 adati: “Bulani! Mtsikanayu alibe kufa, tsono adagona”. Wentse adayamba kumuseka. 25 Pomwe m'thithi udafundukira, Jezu adapita acim'phata boko ndipo m'tsikanayo adalamuka. 26 Ndipo mbiri ya bzidacitikabzo idabveka kumbali zentse za dzikolo.

Kucizidwa kwa azimola awiri

27 Jezu pomwe adacoka kumweko, azimola awiri adamutewera, acimbakuwa kuti: “Mwana wa Davidi, tibverenimbo ntsisi ife!”

28 Pomwe Iye adapita m'nyumba azimola adafendera, ndipo Jezu adawabvundza kuti: “Imwepo mun'khulupirira kuti nin'kwanisa kukucizani?”

Iwo adatawira aciti: “Inde, Mbuya!”

29 Ndipo Jezu adakhuya maso yawo adati: “Bzicitike malingana cikhulupiriro canu!” 30 Ndipo maso yawo yadayamba kuwona. Pamwepo Jezu adawacenjeza mwakulimba aciti: “Bzimwebzi mbabzireke kudziwidwa na winango”. 31 Tsono iwo adacoka acikamwaza nkhani ya Jezu kumbali ire yentse.

Kulimbisidwa kwa bewewe

[†] 9:23 Bzitolirobzo akhaimba pankhawa nakuti likhali khalidwe lawo.

³² Pomwe iwo akhacoka, adabweresedwa kuna Jezu munthu wakuphatidwa na ciwanda omwe akhakwanisa lini kulewa-lewa. ³³ Pomwe ciwanda cidathothedwa, bewewe adayamba kulewa-lewa. M'thithi udadabwisika uciti: “Cipo bzikanati kuwoneka bzinthu ninga bzimwebzi muJirayeri!”

³⁴ Tsono afalizi akhambalewa kuti: “Iye alikuthotha bziwanda na mphambvu ya m'kulu wa bziwanda”.

Jezu ana ntsisi na mbumba

³⁵ Jezu akhambapita m'mizinda yentse na m'midzi acimbapfundzisa munyumba za mapembo, acimbapalidza Mafala Yabwino ya Umambo ndipo acimbapolesa matenda yentse na kuwofoka kwa thupi. ³⁶ Pomwe Iye adawona mithithi, adabva ntsisi, thangwe ikhaneseka ndipo ikhali balala-balala, ninga mabira yakusaya makabusa. ³⁷ Pamwepo adauza wakupfundzira wace kuti: “Basa lakubvuna ni likulu, tsono akapolo ni ang'ono-ng'ono. ³⁸ Na tenepo, Kumbirani kuna Mbuya mwenekaciro wa bzakubvunabzo, kuti atumize akapolo adzabvune”.

10

Jezu an'tuma atumiki khumi na awiri

(Mko 5:7-13; Luk 9:1-6)

¹ Jezu adacemera wakupfundzira wace khumi na awiri aciwapasa mphambvu yakuthotha mizimu yakuipa na kupolesa matenda yentse na bza-kuwofoka bza m'thupi.

² Madzina ya atumiki khumi na awiriwo ngaya: Wakuyamba ni Simau wakucemerredwa Pedru na Andereya m'bale wace, Tiyago, mwana wa Zebedeu na Juwau m'bale wace, ³ Filipi na Bartolomeu, Tomasi na Mateu wakulipirisa m'tsonkho, Tiyago, mwana wa Alifeu, na Tadeu, ⁴ Simau wa phathi la azeloti na Judasi Isikaliyoti, omwe adapindukira Jezu.

Kutumidwa kwa atumiki khumi na awiri

⁵ Amuna khumi na awiriwa Jezu adawatuma aciwauza kuti: “Lekani kuyenda kwa omwe ni Ajuda lini, napo kupita mum'zinda uliwentse wa aSamaliya. ⁶ Tsono ndokoni kuna aJirayeri omwe ali ninga mabira yakutaika. ⁷ Ndipo kwentse komwe muniyenda mbapalidzani mafala yakuti: ‘Umambo bwa kudzulu buli pafupi’. ⁸ Polesani wakuduwala, lamusani wakufa, cizani wamapere, thothani bziwanda. Imwepo mwatambira mwaulere, perekanimbo mwaulere. ⁹ Lekani kutakula oro, ayai parata, ngakhale kobre m'mabhande. ¹⁰ Lekani kutakula budu la ulendo, ngakhale cakubvala ca pambali, napo xango, ayai mpsimbo. Pakuti wabasa ngwakuthemera kutambira cakudya cace.

¹¹ “Pomwe mun'pita mumzinda ayai m'mudzi, nyang'anani munthu womwe an'funa kukutambirani ndipo mukhale panyumba pace mpaka kucoka kwanu. ¹² Pakupita m'nyumbamo, amuseni. ¹³ Penu pa nyumbapo an'kutambirani bwino, mtendere wanu ukhale na iwo. Penu an'kutambirani lini bwino, mtendere wanu ubwerere kuna imwe. ¹⁴ Penu winango

an'kutambirani lini ngakhale kubva mafala yanu, kunkhumulani pfumbi* la kundzayo zanu pakucoka pa nyumbapo ayai mum'zindamo. ¹⁵ Ine nin'kuuzani bzacadidi kuti: Pantsiku ya kudzatonga Mulungu an'dzabvera ntsisi† Sodoma na Gomora‡ kuposa mzinda umweyo§.

M'cenjezo kwa atumiki

¹⁶ “Ine ndirikukutumani ninga mabira pakati pa mphumphi. Na tenepo khalani wakucenjera ninga nyoka ndipo wakusaya cakuipa ninga nkhangaiwa.

¹⁷ “Khalani na cheru, pakuti wanthu an'dzakuperekani kumphala zawo ndipo an'dzakuchangani m'nyumba zawo za mapembo.

¹⁸ Imwepo mun'dzayendesedwa patsogolo pa atongi wa bzigawo na azimambo thangwe ra Ine, kuti mukakhale mboni kwa iwo na kwa omwe ni Ajuda lini. ¹⁹ Tsono akadzakumangani lekani kudzaneseke kutimun'dzalewa ciyani ayai mun'dzalewa tani. Nakuti nthawe imweyo mun'dzauzidwa bzakuti mulewe, ²⁰ pakuti ndimwepo lini omwe mun'dzalewa, tsono Mzimu wa Baba wanu ndiwo un'dzalewa mwa imwe.

²¹ “M'bale an'dzapereka m'bale wace kuimpfa, ndipo baba an'dzapereka mwana wace. Wana an'dzamukira azibaba wawo ndipo an'dzawapha.

²² Wentse an'dzakuwengani thangwe ra dzina langu, tsono ule omwe an'dzalimbikira mpaka pakumalizira an'dzapulumuka. ²³ Ndipo pomwe an'dzakufambirani mbuyo mumzinda uyu,

* **10:14** Mab 13:51 † **10:15** Mat 11:23-24 ‡ **10:15** Jen 19:24-28

§ **10:15** Luk 10:1-12

thawirani kuunango. Ine nin'kutsimikizirani kuti mun'mala lini mizinda yentse ya muljirayeri, Mwana wa munthu akanati kubwera.

²⁴ “Wakupfundzira** an'posa lini m'pfundzisi wace, napo nyagirinya†† an'posa lini mbuya wace. ²⁵ Na tenepo wakupfundzira bzim'kwanire kukhala ninga m'pfundzisi wace ndipo nyagirinya ninga mbuya wace. Penu mwenekaciro wa nyumba adacemerredwa Bezebebu‡‡, ndiye tani wanthu wa m'banja mwace!

²⁶ “Na tenepo lekani kubva mantha na iwo. Nakuti palibe cakumpsinkhika comwe cin'dzasaya kuwoneka§§ ayai cakubisika comwe cin'dzasaya kudziwika. ²⁷ Bzomwe Ine nin'kuuzani mum'dima, bzireweni pa ceza. Bzomwe mudabzibvera m'khutu bzireweni pa ntsodzi. ²⁸ Lekani kugopa omwe anipha thupi, ndipo m'zimu an'kwanisa lini kuupha. Tsono gopani ule omwe anipha m'zimu na thupi kumoto wakusaya kumala. ²⁹ Atimba awiri ambagulisiwa lini na kasentavu kabodzi? Na tenepo palibe na ibodziyo inigwa pantsi Baba wanu acisaya kudziwa. ³⁰ Napo kuna imwepo tsihi lentse la mumsolo mwanu lidalewengedwa. ³¹ Na tenepo lekani kugopa. Imwepo ndimwe wakufunika kwene-kwene kuposa atimba azinji!

³² “Wentse ule omwe an'dzandicitira umboni pakati pa wanthu, Ine nin'dzamucitirambo um-

** **10:24** Luk 6:40 †† **10:24** Juw 13:16, 15:20 ‡‡ **10:25** Ndiko kulewa kuti mkulu wa mizimu yakuipa, wonani pomwe kuna Mat 9:34; 12:24, Mko 3:22; Luk 11:15. §§ **10:26** Mko 4:22; Luk 8:17

boni patsogolo pa Baba wangu omwe ali kudzulu. ³³ Tsono ule omwe andiramba^{***} pakati pa wanthu, Ine nin'dzambulambambo patsogolo pa Baba wangu omwe ali kudzulu.

³⁴ “Lekani kukumbuka kuti Ine ndabweresa mtendere pa dziko la pantsi. Ndiribe kubweresa mtendere, koma nkhondo. ³⁵ Nakuti Ine ndidabwera kudzamwazanisa mwana wacimuna na baba wace, mwana wacikazi na mai wace, mulowola na mibzala wace. ³⁶ Anyamadulanthaka wa munthu an'dzakhala wa m'banja mwace caiwo^{††}.

³⁷ “Omwe an'funa baba wace ayai mai wace kuposa Ine, an'themera lini kwa Ine. Omwe an'funa mwana wace wacimuna ayai wacikazi kuposa ine an'themera lini kwa Ine. ³⁸ Ndipo omwe an'saya kutakula m'tanda wace acinditewera, an'themera lini kwa Ine. ³⁹ Ule omwe an'bzikoyera moyo wace an'dzauluza^{‡‡}, ndipo omwe aniruzza moyo wace thangwe ra ine un'dzauwona^{§§§}.

Bza mabaibai

⁴⁰ “Ule omwe an'tambira imwepo, atambira Ine. Ndipo omwe an'tambira Ine, atambira ule omwe adandituma. ⁴¹ Ule omwe an'tambira m'polofita, thangwe ra kuti iye ni m'polofita, an'dzatambira mabai-bai ya m'polofita, ndipo omwe an'tambira wakulungama thangwe ra kuti iye ni wakulungama an'dzatambira mabai-bai ya wakulungama. ⁴² Ndipo penu wina an'dzapasa ngakhale mkombo ubodzi wa madzi yakudjedjera kwa m'bodzi mwa wakupfundzira wangu

^{***} **10:33** 2Ti 2:12 ††† **10:36** Mik 7:6 ‡‡‡ **10:39** Luk 17:33; Juw 12:25 §§§ **10:39** Mat 16:24-25; Mko 8:34-35; Luk 9:23-24; 17:33; Juw 12:25

ang'onowa, thangwe ra kuti iye ni wakupfundzira wangu, Ine nin'kutsimikizirani kuti an'dzaluzala lini mabai-bai yace”.

11

Jezu na wakutumidwa wa Juwau M'batizi (Luk 7:18-35)

¹ Pomwe Jezu adamala kulangiza wakupfundzira wace khumi na awiri, adacoka aciyenda kukapfundzisa na kupalidza mumizinda ya Galireya*.

² Juwau, pomwe adabva m'kawoko bzomwe Krixtu akhacita, adatumiza wakupfundzira wace kukam'bvundza kuti: ³ “Kodi ndimwe ule omwe akhadikhiridwa† ayai tidikhirire winango?”

⁴ Jezu adatawira aciti: “Bwererani mukauze Juwau bzomwe imwepo mulikubva na kuwona: ⁵ Azimola ali kuwona, wakupunduka alikufamba, wamapere‡ ali kupolesedwa, nkhuthu zirikubva, wakufa ali kulamusidwa, ndipo wakusauka alikupalidziridwa Mafala Yabwino.§ ⁶ Ndipo ni wakusimbidwa omwe an'siya lini cikhulupiriro cawo thangwe ra Ine”.

⁷ Pomwe wakupfundzira wa Juwau akhacoka, Jezu adayamba kuuza m'thithi bza Juwau kuti: “Ni ciyani comwe imwepo mwayenda kukawona kucidambo? Mtete ukhatekenyesedwa na mphepo? ⁸ Tsono, ni ciyani comwe mwayenda kukawona? Munthu akhadabvala bzakubvala

* **11:1** Ikhali mizinda yawo. † **11:3** Umweyu ni Mesiya wakupiciridwa na Mulungu. ‡ **11:5** MuciGiriki bzinirewa lini mapere yokha, koma matenda yakusiyana-siyana ya khanda.

§ **11:5** Iza 61:1

bzabwino? Tsono, wanthu wakubvala bzakubvala bzabwino ali muzinyumba za azimambo. ⁹ Tsono, ni ciyani comwe mwayenda kukawona? M'polofita? Inde, Ine nin'kuuzani, mwakuposa m'polofita. ¹⁰ Umweyu ni Juwau M'batizi omwe adalewedwa mubzakunemba kuti:

“ ‘Nin'dzatumiza m'tumiki wangu patsogolo pako. Iye an'dzakondza njira yako patsogolo pa iwe'**. ”

¹¹ Nin'kuuzani cadidi kuti: Pakati pa wakubadwa na mkazi pakanati kuwoneka omwe ni m'kulu kuposa Juwau M'batizi. Tsono, mung'ono muUmambo bwakudzulu nim'kulu kuposa iye. ¹² Kuyambira ntsiku za Juwau M'batizi mpaka lero, Umambo bwa kudzulu bumbapsokonyoledwa mwa mphambvu, ndipo wakuupsokonyolawo ambaupamba. ¹³ Nakuti aPolofita wentse na Mtemo adapolofita mpaka Juwau. ¹⁴ Ndipo penu imwe mun'funa kumutawira, umweyu ni Eriya omwe akhafunika kuti abwere. ¹⁵ Omwe ana makutu abve!††

¹⁶ “Ningandendemeze na yani m'badwe umweyu? Udalingana na wana omwe ambakhala m'misika ndipo acimbakuwira andzawo kuti:

¹⁷ “ ‘Ife takuimbirani citoliro,
tsono imwe mulibe kubzina.
Takuimbirani nyimbo yakudandaula,
tsono imwepo mulibe kutsukwala’.

** **11:10** Mlk 3:1 †† **11:15** Makutu: Ayai makutu yakubva.

¹⁸ Pakuti Juwau adabwera, omwe akhabziretsa kudya na kumwa vinyu, ndipo mudati: ‘Ana ciwanda’. ¹⁹ Mwana wa munthu adabwera acidya na kumwa, ndipo mudati: ‘Muwoneni, wakulungwa wakumwa kwene-kwene, xamwali wa anyamitsonkho na “wakuphonyera Mulungu”’. Tsono undziwi umbawonedwa na mabasa yace”.

Bza midzi yakusaya kukhumbula

(Luk 10:13-15)

²⁰ Pamwepo Jezu adayamba kutsimula mizinda yomwe Iye adacita bzipabwiso bzipinjji, thangwe iribe kukhumbula. ²¹ “Tsoka kwa iwe, Korazini! Tsoka kwa iwe Betisaida! Thangwe penu bzipabwiso bzipomwe bzipacitika pakati pa imwe bzipacitikirira kumizinda ya Tiro na Sidoni, iyo ingadakhumbula kale-kale, mwakubvala masakha na kubzipikha dotha. ²² Tsono Ine nin'kuuzani kuti ntsiku ya kudzatonga Mulungu an'dzabvera ntsisi Tiro na Sidoni, kuposa iwe Kafaranawumi. ²³ Ndipo iwe Kafaranawumi, un'dzatengedwa mpaka kudzulu? Ni tenepo lini, iwepo un'dzapolika mpaka kudziko la wakufa! Penu bzipabwiso bzipomwe bzipacitika kwa imwe bzipacitikirira kuSodoma, iwo angadakhala mpaka lero. ²⁴ Tsono Ine nin'kuuzani kuti ntsiku ya kutongedwa Sodoma in'dzabveredwa ntsisi kuposa iwe Kafaranawumi”.

Bza kupumisidwa

²⁵ Nthawe imwe ire Jezu adati: “Ine nin'kutumbizani, Baba, Mbuya wa kudzulu na pantsi, thangwe mwabisa bzipinthu bzipimwebzi kuna adziwi na wakupfundza,

ndipo mwabzizimbula kuna wanthu wakusaya kupfundza. ²⁶ Inde, Baba, nakuti tenepoyo mudacita mwa kukukomerani.

²⁷ “Bzinthu bzentse ndidapasiwa na Baba wangu. Palibe an'dziwa Mwana kunja kwa Baba, ndipo palibe angadziwe Baba kunja kwa Mwana na omwe Mwana angafune kulatiza.

²⁸ “Bwerani kwa Ine mwentse wakuneta na kulemedwa, ndipo Ine nin'dzakupumisani.

²⁹ Tenganani joki langu ndipo pfundzirani kuna Ine, nakuti ndine wakuderekha na wakubzicepesa mum'tima, ndipo mun'dzagumana pakupumisa mizimu yanu. ³⁰ Pakuti joki langu ni lakulula ndipo m'tolo wangu ni wakupepuka”.

12

Jezu ni Mbuya wa ntsiku ya malinkhuma (Mko 2:23-28; Luk 6:1-5)

¹ Pantsiku inango ya malinkhuma, Jezu adapita na muminda ya tirigu. Wakupfundzira wace akhana njala, ndipo adayamba kucosa ngala za tirigu acimbadya. ² Afalizi pakuwona bzimwebzo adauza Jezu kuti: “Wona, wakupfundzira wako alikucita bzomwe bzin'bvumizidwa lini kucita pa ntsiku ya malinkhuma”.

³ Iye adawatawira kuti: “Imwepo mulibe kulewenga bzomwe Davidi* adacita pomwe iye na andzace akhana njala? ⁴ Davidi adapita m'nyumba ya Mulungu, pabodzi na andzace acikadya pau zakuperekedwa kwa Mulungu, bzomwe bzikhabvumizidwa lini kuti abzicite, tsono bzikhambacitidwa na anyantsembe okha.

* **12:3** 1Sa 21:1-6

⁵ Ayai imwepo mukanati kulewenga muMtemo kuti, ntsiku ya malinkhuma anyantsembe m'nyumba ya Mulungu ambachola Mtemo† ntsiku ya malinkhuma, ndipo ambakhala alibe mulandu? ⁶ Ine nin'kuuzani kuti pano pana omwe ni m'kulu kuposa nyumba ya Mulungu.‡ ⁷ Imwepo mungadadziwa kuti yalikulewa ciyani mafala yakuti: ‘Nimbafuna lini ntsembe, koma wanthu’§, mungadamanga lini mulandu wanthu wakusaya thangwe. ⁸ Nakuti Mwana wa munthu ni Mbuya wa Malinkhuma”.

⁹ Pomwe Jezu adacoka kumbuto ire adayenda munyumba yawo ya mapembo, ¹⁰ ndipo m'mwemo mukhana munthu omwe akhadapunduka boko. Ndipo pakunyang'ana thangwe la kupasa Jezu, adamum'bvundza kuti: “Ni bzakubvumizidwa na Mtemo kulimbisa munthu pa ntsiku ya malinkhuma?”

¹¹ Iye adawatawira kuti: “Kodi mbani wa imwe acikhala na bira wace ndipo birayo acigwera m'dindi pa ntsiku ya malinkhuma, an'kam'cosa lini m'mwemo? ¹² Munthu ni wakufunika kwene-kwene kuposa bira! Na tenepo, ni bzakubvumizidwa kucita bzabwino pa ntsiku ya malinkhuma”.

¹³ Pamwepo Iye adauza mwamunayo kuti: “Futhula boko”. Iye adafuthula, ndipo iro lidalimba, licikhala ninga lindzace. ¹⁴ Ndipo afalizi wale adacoka aciyamba kunyang'ana njira yakuti aphe Jezu.

† 12:5 Mtemo wa Mozeji, Mtemo wa aJuda. ‡ 12:6 Pinango ni Umambo bwa kudzulu bomwe ni ukulu kuposa nyumba ya Mulungu. § 12:7 Oze 6:6

M'tumiki wakusankhulidwa wa Mulungu

15 Jezu atadziwa bzimwebzi adacoka mbuto imweire. Wanthu azinji adam'tewera, ndipo Iye adacirisa atenda wentse omwe akhali pamwepo, 16 ndipo adawacenjeza kuti aleke kuuza winango kuti Iye akhali yani. 17 Bzimwebzi bzipacitika kuti bzikwanirisidwe bzipomwe bzipdalewedwa na Mulungu kudzera mwa m'polofita Izaiya kuti:

18 “Onani m'tumiki wangu, omwe ndasankhula, omwe nimbafuna, omwe m'tima wangu umbakondwera naye.

Nin'dzaikha mwa iye Mzimu, wangu, ndipo iye an'dzapalidza cirungamo kuna mbumba zentse.

19 An'dzacita lini makani ngakhale kukuwa.

Palibe omwe an'dzabva fala lace m'miseu.

20 An'dzagwata lini mtete wakuchoka, napo kuthima lambi lakugaka pang'ono, mpaka cirungamo cikunde.

21 Mudzina lace mbumba zin'dzaikha cidikhiro cawo”.**

Jezu an'pasidwa mulandu

(Mko 3:20-30; Luk 11:14-23)

22 Pambuyo pa bzimwebzi, adam'bweresera munthu wakuphatidwa na ciwanda omwe akhawona lini ndipo akhalewa-lewa lini, tsono Jezu adamulimbisa, mwakuti iye adayamba kuwona na kulewa-lewa. 23 Mbumba yentse idatsitsimwa nabzo iciti: “Ngumweyu lini Mwana wa Davidi?††”

** 12:21 Iza 42:1-4 †† 12:23 Mwana wa Davidi ni dzina lakupasidwa Krixtu, omwe akhali wa dzindza la Davidi.

²⁴ Tsono pomwe afalizi adabva bzimwebzo adati: “Umweyu alikucosa bziwanda na mphambvu ya Bezebu^{‡‡}, m'kulu wa bziwandabzo”.

²⁵ Jezu pakudziwa bzakukumbuka bzawo adawauza kuti: “Umambo uli wentse ukabzigawa un'pfudzika, ndipo mzinda uli wentse ayai nyumba ikabzigawa in'pitiriza lini. ²⁶ Ndipo penu Sathani an'thotha Sathani, alikubzigawa yekha. Na tenepo umambo bwace bungadzapitirize tani? ²⁷ Ndipo penu Ine nin'thotha bziwanda na mphambvu ya Bezebu, kodi wana wanu ambathotha na mphambvu ya yani^{§§}? Na tenepo iwo caiwo an'dzakhala atongi wanu. ²⁸ Tsono penu ni mwa Mzimu wa Mulungu omwe nin'thotha nawo bziwanda, pamwepo Umambo bwa Mulungu bwafika kuna imwe.

²⁹ “Ayai, munthu angapite tani m'nyumba ya munthu wa mphambvu, acimubera bzinthu bzace akanati kum'manga pakuyamba? Na tenepo ndipo angakwanise kuba bza m'nyumbamo.

³⁰ “Ule omwe ali rini na Ine, ngwakundiwenga. Ndipo ule omwe an'gwezeka lini na Ine an'mwaza. ³¹ Thangwe ra bzimwebzi Ine nin'kuuzani kuti: Wanthu wakuphonyera Mulungu na kunyoza kuli kwentse an'dzalekeredwa, tsono kunyoza Mzimu wa Mulungu an'dzalekereredwa lini. ³² Wentse ule omwe anirewa kuipa Mwana wa munthu an'dzalekereredwa, tsono omwe anirewa kuipa

^{‡‡} **12:24** Bezebu: Ni kulewa m'kulu wa bziwanda ayai kulewa kuti Dyabu. Mat 10:25 ^{§§} **12:27** Ayai kulewa kuti ateweri.

Mzimu wa Wakucena an'dzalekereredwa lini, ngakhale tsapano lino ayai kutsogoloko.

Muti na cisapo cace

³³ “Muti wabwino un'bala cisapo cabwino, ndipo muti wakuipa un'bala cisapo cakuipa, nakuti muti umbadziwika na cisapo cace.

³⁴ Mtundu wa nyoka za ululu, mungalewe tani bzinthu bzabwino uko imwepo ndimwe wakuipa? Nakuti mulomo umbalewa bzomwe bzidadzala mum'tima. ³⁵ Munthu wabwino ambacosa bzinthu bzabwino m'thenthe mwabwino, tsono munthu wakuipa ambacosa bzinthu bzakuipa m'thenthe mwakuipa. ³⁶ Tsono Ine nin'kuuzani kuti, ntsiku ya kutongedwa wanthu an'dzatawira mulandu wa fala liri lentse lakusaya basa lomwe adalewa. ³⁷ Pakuti na mafala yanu mun'dzalekereredwa ndipo na mafala yanu mun'dzamangidwa mulandu”.

Afalizi adakumbira cidabwiso

³⁸ Pamwepo afalizi na adziwi wa Mtemo winango adamuuzwa kuti: “M'pfundzisi, tin'funa kuwona cizindikiro cakudabwisa cakucitidwa na Imwe”.

³⁹ Tsono Jezu adatawira kuti: “M'badwe wakuipa ndipo wakusaya kukhulupirika,^{***} ulikukumbira cizindikiro cakudabwisa! Tsono palibe cizindikiro comwe mun'citiridwa, kupambula cizindikiro ca m'polofita Jona. ⁴⁰ Na tenepo ninga Jona adakhala m'mimba mwa ntsomba ikulu ntsiku zitatu na usiku butatu, na tenepoyo Mwana wa munthu an'dzakhalambo

*** **12:39** MuciGiriki alikulewa kuti: “Mbadwe wa upombo”.

ntsiku zitatu na usiku butatu pantsi pa dziko. ⁴¹ Ntsiku ya kudzatongedwa wanthu wa mzinda wa Ninive an'dzalamuka na m'badwe umweyu ndipo an'dzaumanga mulandu. Nakuti iwo adakhumbula kudzera mukupalidza kwa Jona^{†††}, ndipo ali pano tsapanoyu ni m'kulu kuposa Jona. ⁴² Ntsiku ya kudzatongedwa mambo wacikazi wakunyantsi^{‡‡‡} an'dzamuka na m'badwe umweyu, ndipo an'dzaumanga mulandu, nakuti iye adabwera kucokera kwakumalizira dziko kuti adzabve udziwi bwa Solomoni, ndipo ali pano tsapanoyu ni m'kulu kuposa Solomoni.

⁴³ “Pomwe m'zimu wakuipa un'coka mwa munthu, umbayenda kumbuto zakuuma ucikanyang'ana mbuto ya kupumira, tsono umbaiwona lini. ⁴⁴ Ndipo umbati: ‘Nin'bwera kunyumba komwe ndidacoka’. Ukafika, un'gumana m'nyumbamo mulibe winango, mwakupsairidwa ndipo mwakulongedwa bwino. ⁴⁵ Pamwepo uniyenda ucikatenga mizimu inango minomwe yamphambvu kuposa iwo, ndipo ikapita imbakhala m'mwemo. Na tenepo khalidwe la kumalizira la munthu ule limbadzaipa kuposa pakuyamba. Bzimwebzi ndibzo bzin'dzacitika kwa m'badwe uno wakuipa”.

Mai wa Jezu na Abale wace
(Mko 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Pomwe Jezu akhalewa na m'thithi, mai wace na abale wace adabwera aciima panja, akhafuna kulewa-lewa naye. ⁴⁷ Ndipo munthu winango

††† 12:41 Jon 3:5 ‡‡‡ 12:42 1Mb 10:1-10; 2Mb 9:1-12

adamuuza kuti: “Mai na abale wanu ali panjapa ndipo alikufuna kulewa-lewa na imwepo”§§§.

⁴⁸ Jezu adam'tawira kuti: “Mai wangu mbani, ndipo abale wangu mbani?” ⁴⁹ Ndipo adalata wakupfundzira wace aciti: “Ali pano mai wangu na abale wangu! ⁵⁰ Nakuti ule omwe an'cita cifu-niro ca Baba wangu omwe ali kudzulu, umweyo ndiye m'bale wangu, mpfumakazi yangu na mai wangu”.

13

M'fananizo wa mulimi

(Mko 4:1-20; Luk 8:1-15)

¹ Ntsiku ibodzi-bodziyo Jezu adacoka m'nyumba acikakhala m'phepete mwa nyandza ya Galireya. ² Ndipo mthithi ukulu wa wanthu udamuzungulira, na tenepo Iye adapakira m'bote acikhala m'mwemo. Ndipo mbumba yentse ikhadaima pagombe. ³ Jezu adawauza bzinthu bzizinji m'mifananizo acimbatu: “Mulimi adayenda kabzala. ⁴ Pomwe akhawaza mbeu inango idagwera m'phepete mwa njira, ndipo mbalame zidabwera ziciidya. ⁵ Inango idagwera pa mbuto ina minyala, pomwe pakhalibe mataka mazinji. Ndipo idamera mwakam'fulumize nakuti pakhalibe mataka mazinji. ⁶ Tsono pomwe dzuwa lidacoka, m'mera udapsa uciuma, thangwe mizi ikhalibe kuzika. ⁷ Mbeu inango idagwera pakati pa minga, ndipo mingayo idakula icipsindiza mbeuyo. ⁸ Tsono inango

§§§ **12:47** Bzakunemba na manja bzinango bziribe dutswa limweri la 47.

idagwera pamataka yabwino, imwei idabereka dzana (100), inango makumi matanthatu (60), inango makumi matatu (30) bzakufunya kuposa pakuyamba. ⁹ Omwe ana makutu, abve!”

Cakulinga ca mifananizo

¹⁰ Wakupfundzira wace adafendera pafupi naiye acimubvundza kuti: “Thangwe ranyi mumbalewa na mbumba mumifananizo?”

¹¹ Iye adawatawira kuti: “Imwepo mudapasidwa kudziwa bzintsintsi bza Umambo bwa kudzulu, tsono iwo alibe kupasidwa.

¹² Pakuti omwe anabzo an'dzapasidwa, ndipo an'dzakhala na bzizinji kwene-kwene. Tsono kuna omwe alibe, napo comwe anaco an'dzatengeredwa. ¹³ Tsono amwewa nimbalewa nawo mumifananizo thangwe ra kuti:

“ ‘Alikunyang'anisa, alikuwona lini,
ndipo alikutetekera, alikubva lini
napo kubvesesa’.

¹⁴ Bzirikwanirisika mwa iwo bzomwe m'polofita Izaiya adalewa kuti:

“ ‘Kubva mun'dzabva,
tsono mun'dzabvesesa lini cipo.
Kuwona mun'dzawona,
tsono mun'dzadziwa lini cipo.

¹⁵ Pakuti m'tima wa mbumba imweyi wakhala wakuumisidwa. Mwakusaya kufuna adabva na makutu yawo ndipo adafunga maso yawo, kuti aleke kuwona pomwe na maso,

ngakhale kubva na makutu,
kuti aleke kubvesesa na m'tima, acitendeuka,
ndipo Ine ningadawaciza'.*

¹⁶ Tsono maso yanu ni yakudala, thangwe ya-likuwona. Ndipo makutu yanu, thangwe ya-likubva. ¹⁷ Cadidi nin'kuuzani kuti: Apolofita azinji na wakulungama akhafuna kuwona bзомwe imwepo muli kuwona, tsono alibe kubziwona, ndipo kubva bзомwe imwepo mulikubva, tsono alibe kubzibva.

Kuthumbudzula kwa m'fananizo wa mulimi

¹⁸ “Na tenepo, bvani m'fananizo wa mulimi kuti ulikulewa ciyani: ¹⁹ Munthu ali-yentse akabva mafala ya Umambo acisaya kuyabvesesa, Wakuipa† ambabwera acim'tengera bзомwe bzidabzalidwa mum'tima mwace. Umweyo adakhala ninga yomwe idabzalidwa m'phepete mwa njira. ²⁰ Kuna zomwe zidabzalidwa paminyala, umweyu ni ule omwe ambabva mafala ndipo aciyatambira nthawe imweyo letu mwakupfatsa. ²¹ Tsono, pakuti alibe mizi ambakhala nthawe pang'ono. Pangawoneka mabvuto ayai kufambiridwa mbuyo thangwe ra mafalayo, ambacokeratu. ²² Kuna zomwe zidabzalidwa paminga, ni ule omwe ambabva mafala, tsono kutanganidwa na khalidwe la moyo uno na kupumpsika na cuma ambapsindiza mafalayo, yacikhala yakusaya kubala. ²³ Ndipo mbeu yomwe idabzalidwa pamataka yabwino, ni ule omwe ambabva mafala aciyabvesesa, ndipo

* **13:15** Iza 6:9, 10 † **13:19** Wakuipayo ni Sathana.

ambabereka bzisapo dzana, winango makumi matanthatu ndipo winango makumi matatu”.

M'fananizo wa Nyakasongole

²⁴ Jezu adawauza m'fananizo winango aciti: “Umambo bwa kudzulu budalingana na munthu omwe adabzala mbeu yabwino m'munda mwace. ²⁵ Tsono pomwe wentse akhadagona, nyamadulanthaka wace adabwera acibzala nyakasongole‡ pakati pa tirigu aciyenda. ²⁶ Pomwe m'mera udakula ucitumbuka, nyakasongole adawonekambo”.

²⁷ “Akapolo wa mwenekaciro wa munda, adabwera kuna iye acimuuza kuti: ‘Mbuya, kodi mulibe kubzala mbeu yabwino m'munda mwanu? Tsono, nyakasongole adacokera kuponi?’ ”

²⁸ Iye adatawira kuti: “ ‘Ni nyamadulanthaka acita bzimwebzi’.

“Akapolo adam'bvundza pomwe kuti: ‘Mbuya mun'funa kuti tikam'zule?’

²⁹ “Iye adatawira kuti: ‘Nee, thangwe imwepo pakukazula nyakasongole, mungakazulire pabodzi na tirigu. ³⁰ Lekani bzikulire pabodzi mpaka nthawe yakubvuna. Pamwepo nin'dzauza wakubvuna kuti: Cakuyamba gwatani nyakasongole, mumange mitolo kuti atenthedwe. Pambuyo pace konkhobzani tirigu mukoye m'gwanjwa mwangu’ ”.

M'fananizo wa njere ya m'towe (Mko 4:30-34; Luk 13:18-21)

‡ **13:25** Nyakasongole ni usva buna mphesi yakulingana na ya tirigu, ndipo nyakasongoleyo ambadzonga tirigu.

³¹ Ndipo adawauza m'fananizo unango aciti: “Umambo bwa kudzulu buli ninga njere ya m'towe§, yomwe munthu adabzala m'munda mwace. ³² Iyo ni ing'ono pa njere zentse, tsono ingakula imbakhala muti ukulu, mwakuti mbalame za kudzulu zimbabwera kudzakondza bzitsa mumithawi yace”.

³³ Ndipo adawauza pomwe m'fananizo unango aciti: “Umambo bwa kudzulu buli ninga cakufufumisa comwe mkazi adatenga acicisanganiza na ufa buzinji** ndipo bzakumunyidwabzo bzentse bzidafufuma”.

³⁴ Jezu adalewa bzinthu bzentsenebzi kuna m'thithi m'mifananizo. Palibe comwe adalewa mwakusaya kuphatisa basa m'fananizo. ³⁵ Na tenepo kuti bzikwanirisidwe bzomwe bzidalewedwa na m'polofita kuti:

“Nin'dzafungula mulomo wangu m'mifananizo,
n'in'dzazimbula bzinthu bzakubisika
kuyambira cirengedwe ca dziko”††.

Kuthumbudzula kwa m'fananizo wa nyakasongole

³⁶ Pamwepo Jezu adasiya m'thithiyo aciyenda kumui. Wakupfundzira wace adafendera pafupi naye ndipo adamukumbira kuti: “Tifokotozereni bza m'fananizo wa nyakasongole m'munda”.

§ **13:31** Mulivu la Almeida adalewa kuti: “Mostarda”. ** **13:33** MuciGiriki adati: “Sato zitatu”. Sato ikhali mphimo ya sakha, kukumbukira mphimo imweyi ikhapita litru zinomwe (7) ayai khumi na matatu (13). †† **13:35** Mas 78:2

³⁷ Iye adatawira kuti: “Ule omwe adabzala mbeu yabwino ni Mwana wa munthu. ³⁸ Munda ni dziko la pantsi, ndipo mbeu ya bwino ni wana wa Umambo. Nyakasongole ni wana wa Wakuipa^{‡‡}, ³⁹ ndipo nyamadulanthaka omwe adam'bzala ni Dyabu. Kubvuna ni cimaliziro ca nthawe ino, ndipo wakubvuna ni anju.

⁴⁰ “Tenepoyo ninga nyakasongole an'dzakhongobzedwa acitenthedwa pa moto, tenepoyombo bzin'dzacitika pakumalizira kwa nthawe ino. ⁴¹ Mwana wa munthu an'dzatumiza anju wace ndipo iwo an'dzacosa muUmambo bwace bzentse bzomwe bzimbagwegwedusa na wentse omwe ambacita bzakuipa. ⁴² Iwo an'dzawathusa pa cipala ca moto, pomwe pan'dzakhala kulira na kukukuta mano. ⁴³ Pamwepo wakulungama an'dzayetima ninga dzuwa muUmambo bwa Baba wawo. Omwe ana makutu, abve.

M'fananizo wa cuma cakubisidwa

⁴⁴ “Umambo bwa kudzulu buli ninga cuma cakubisidwa m'munda. Munthu winango adacigumana acicibisa pomwe, ndipo mwakukomedwa adayenda kagulisa bzentse bzomwe akhanabzo acikagula munda ule.

Minyala yakufunidwa

⁴⁵ “Umambo bwa kudzulu budakhalambo ninga nyamalonda omwe ambanyang'ana minyala yakufunidwa. ⁴⁶ Atagumana mwala wakufunidwa kwene-kweneyo, adayenda acikagulisa bzentse bzomwe akhanabzo aciugula.

‡‡ **13:38** Wakuipa ni Dyabu, wonani Mat 5:37.

M'fananizo wa bwazi

⁴⁷ “Umambo bwa kudzulu budakhala pomwe ninga bwazi bomwe bumbathusidwa m'nyandza ndipo bumbaphata mtundu wentse wa ntsomba. ⁴⁸ Bungadzala akhombwe ambabupfuwira pa gombe. Pamwepo ambakhala acikonkhobza ntsomba zabwino m'bzitundu, tsono ambataya kunja zakuipa. ⁴⁹ Tenepoyo bzin'dzacitika pakumalizira kwa nthawe ino. Anju an'dzabwera, acidzapambula wakuipa pa wakulungama ⁵⁰ ndipo wakuipawo an'dzawathusa kudindi la moto, komwe kun'dzakhala kulira na kukukuta mano”.

⁵¹ Pamwepo Jezu adawabvundza kuti: “Imwepo mwabvesesa bzinthu bzentsenebzi?”

Iwo adatawira kuti: “Inde”.

⁵² Ndipo Jezu adabvundza wakupfundzira wace kuti: “Na tenepo m'nembi wa Mtemo aliwentse omwe adapfundzsidwa bza Umambo bwa kudzulu, adakhala ninga mwenekaciro wa nyumba omwe ambacosa pacuma cace bzinthu bzipsa na bza ntsundi”.

Jezu an'palidza kuNazareta

(Mko 6:1-6; Luk 4:16-30)

⁵³ Ndipo Jezu atamala kufokotoza mifananizo imweyi, adacoka kumweko. ⁵⁴ Pomwe adafika kumzinda wace, adayamba kupfundzisa mbumba munyumba za mapembo. Wentse adadabwisidwa ndipo adabvundzana aciti: “Kodi udziwi bumwebu na mphambvu za kucita bzydabwisobzi abziwona kuponi? ⁵⁵ Kodi ngumweyu lini mwana wa misiri wa matabwa? Mai wace an'cemeredwa lini Maliya,

ndipo abale wace Tiyago, Zuze, Simau na Juda? ⁵⁶ Mpfumakazi zace timbakhala lini nazo pabodzi? Tsono bzinthu bzentsenebzi bzigakokera kuponi?" ⁵⁷ Ndipo iwo adaididwa naye.

Tsono Jezu adawauza kuti: "M'polofita ambalemekezedwa kumbuto zentse, kupambula kudzikolace na kumui kwace§§".

⁵⁸ Ndipo alibe kucita bzigabwiso bziginjikumweko thangwe ra kusaya kukhulupirirakwawo.

14

Impfa ya Juwau M'batizi (Mko 6:14-29)

¹ Panthawe imweyo Herodi, mambo wa cigawo* ca Galireya, adabva mbiri ya Jezu ² ndipo adauza omwe akham'tumikira kuti: "Umweyu ni Juwau M'batizi. Iye adamuka kwa wakufa! Ndipo ali kucita bzigabwiso bzentsenebzi".

³ Pakuti Herodi akhadaphata Juwau, acim'manga ndipo adamuikha m'kawoko thangwe ra Herodiyasi, mkazi wa Filipi m'bale wace, ⁴ Nakuti Juwau akhamuuzakuti: "Ni bzigakuletsedwa na Mtemo kuti ukhale naye mkaziyu"†. ⁵ Herodi akhafuna kumupha tsono akhana mantha na mbumba, thangwe iyo ikhalewa kuti Juwau ni m'polofita.

⁶ Tsono pantsiku ya kukondwerera kubadwa kwa Herodi, mwana wacikazi wa Herodiyasi

§§ 13:57 Juw 4:44 * 14:1 Mulivu la NVI mudanemba kuti: "Tetrarca". Ni kulewa kuti m'tongi wa cipande cacinai ca cigawo.

† 14:4 Lev 18:16, 20:21, Luk 3:19-20

adabzina patsogolo pa wentse, ndipo adakondweresa Herodi ⁷ mwakuti iye adapicira mwa kulumbira kuti an'dzam'pasa comwe iye angakumbire. ⁸ Mwanayo mwakuthandizidwa na mai wace, iye adati: “Ndipaseni tsapanopa msolo wa Juwau M'batizi mundiro”. ⁹ Mambo adasukwala, tsono thangwe ra kulumbira komwe akhadacita patsogolo pa wakucemerredwa, adalewa kuti apasidwe comwe mtsikanayo akhadakumbira ¹⁰ ndipo adatuma kuti akagwate msolo wa Juwau m'kawoko. ¹¹ Msolo wace udabweresedwa mundiro acim'pasa mtsikanayo, omwe adauyendesa kuna mai wace. ¹² Pamwepo wakupfundzira wa Juwau adabwera, acitenga thupi lace ndipo adakam'pendesa. Patsogolo pace adayenda kauza Jezu.

*Jezu adadyesa wanthu bzulu bzixanu
(Mko 6:30-44; Luk 9:10-17; Juw 6:1-15)*

¹³ Jezu atabva bзомwe bzidacitikabzo, adacoka na bote aciyenda kucidambo yekha. Mithithi pomwe idabva bзимwebzo, idacoka m'mizinda icimutewera na kunjа. ¹⁴ Pomwe Jezu adacoka m'bote adawona m'thithi ukulu kwene-kwene, adawabvera ntsisi ndipo adaciza atenda wawo.

¹⁵ Ndipo nthawe ya kumaulo, wakupfundzira wace adafendera pafupi naye acimuuza kuti: “Kuno ni kuthengo, ndipo kuli kudoka. Auzeni wanthuwa ayende m'mii kuti akagule cakudya”.

¹⁶ Jezu adawatawira kuti: “Iwo bzin'funika lini kuti ayende. Apaseni imwepo cakudya”.

¹⁷ Iwo adam'tawira kuti: “Bзомwe tinabzo pano ni pau zixanu (5) na ntsomba ziwiri (2) basi”.

¹⁸ Ndipo Iye adati: “Ndibweresereni kuno”.
¹⁹ Na tenepo adauza m'thithiyo kuti ukhale pa kapinga. Ndipo adatenga pau zixanu (5) na ntsomba ziwirizo (2), adanyang'ana kudzulu acitenda Mulungu ndipo adagwata pauzo. Patso-golo pace adaipereka kuna wakupfundzira, kuti apase mthithi. ²⁰ Wentse adadya acikhuta, ndipo wakupfundzira adakonkhobza bzitundu khumi na bziwiri (12) bzakusala. ²¹ Omwe adadya akhakwanira bzulu bzixanu (5,000) bza amuna okha, pakusaya kulewenga akazi na wana.

Jezu an'famba pa dzulu pa madzi
(Mko 6:45-46; Juv 6:16-24)

²² Bzatomala bzimwebzo Jezu adangingimiza wakupfundzira wace kuti apakire m'bote ndipo abakatsogole ng'ambo inango, uko Iye akhagonekana na mthithi. ²³ Atamala kugonekana na mthithi, adakwira m'phiri kuti akapembe yekha. Pomwe kukhadoka Iye akhali yekha kumweko, ²⁴ tsono bote likhali pakati pa nyandza‡, likhamenyedwa na mabimbi thangwe condzi cikhacokera kutsogolo kwalene§.

²⁵ Madandakweca, Jezu adayenda kuna iwo, ali kufamba padzulu pa madzi. ²⁶ Pomwe adamuwona ali kufamba padzulu pa madzi, adakhala na mantha ndipo adati: “Ni ciphoko!” Ndipo adakuwa na mantha.

‡ **14:24** MuciGiriki adati: “Bote likhali kutali kwa mataka na estadiyo zizinji”. Estadiyo ni mphimo ya mtantho. § **14:24** Bote limweri ni yomwe yakhafambisidwa na nguwo yomwe pacizungu ambati: “Vela”.

²⁷ Tsono pamwepoletu Jezu adawauza kuti: “Khazikani m'tima! Ndine. Lekani mantha!”

²⁸ Pedru adati: “Mbuya, penu ndimwe, ndiuzeni ndibwere kuna Imwe padzulu pa madzi”.

²⁹ Iye adatawira kuti: “Bwera”.

Pamwepo Pedru adacoka m'bote, acifamba padzulu pa madzi ndipo adayenda cipande cikhana Jezu. ³⁰ Tsono pomwe adawona mphambvu ya condzi adabva mantha ndipo adayamba kumira acikuwa aciti: “Ndipulumuseni, Mbuya!”

³¹ Pamwepoletu Jezu adapfuthula boko acim'phata. Ndipo adati: “Mwamuna wa cikhulupiriro cing'ono-ng'ono, thangwe ranyi iwepo wapenula?”

³² Pomwe adapakira m'bote condzi cidamala.

³³ Pamwepo omwe akhali m'botemo adam'pemba aciti: “Cadidi-retu Imwe ndimwe Mwana wa Mulungu”.

³⁴ Ndipo pomwe adayambuka nyandza, adafika kuGenezarete. ³⁵ Pomwe wanthu wa kumweko adazindikira Jezu, adamwaza nkhani kumbali zentse za mbuto ire ndipo adam'bweresera atenda wawo. ³⁶ Akham'kumbira mwa kudandaula kuti andokhuya ntsonga ya cakubvala cace. Ndipo wentse omwe adakhuya adalimbisidwa.

15

Jezu na mwambo wa ciJuda (Mko 7:1-23)

¹ Pamwepo adabwera kuna Jezu afalizi anango na adziwi wa Mtemo, kucokera kuJerusalema,

acimubvundza kuti: ² “Thangwe ranyi wakupfundzira wanu alikuchola mwambo wa makolo? Pakuti ambasamba* lini m'manja pakudya!”

³ Jezu adatawira kuti: “Ni thangwe ranyi imwepo mumbachola bzakutonga bza Mulungu muciteweza mwambo wanu? ⁴ Na tenepo Mulungu adati: ‘Lemekeza baba wako na mai wako’ † ndipo ‘Wakunyoza baba wace ayai mai wace bzin'funika kuti aphedwe’‡. ⁵ Tsono imwepo mumbatsimikiza kuti penu winango anirewa baba wace ayai mai wace kuti: ‘Thandizo lirirentse lomwe imwepo mukhafuna kutambira kuna ine ni cakupereka kwa Mulungu’, ⁶ iye an'kakamizidwa lini pomwe ‘kulemekeza baba wace’.§ Na tenepoyo mwanyozera fala la Mulungu, thangwe ra mwambo wanu. ⁷ Imwe wacipha-maso! M'polofita Izaiya adalewa bwino mafala ya Mulungu thangwe ra imwe, pomwe adati:

⁸ “Mbumba imweyi imbandiremekeza na miromo,
tsono mitima yawo iri kutali na Ine.

⁹ Ambandipemba mwakusaya basa,
pakuti ambapfundzisa mitemo yakucokera
kwa wanthu ninga ni yangu^{**}”.

¹⁰ Ndipo Jezu adacemera m'thithi acirewa kuti:
“Bvani ndipo bvesesani. ¹¹ Comwe cin'pita na

* **15:2** Kuti mudziwisise fala lakuti kusamba, wonani mulivu la Mko 7:3 † **15:4** Eks 20:12; Deu 5:16 ‡ **15:4** Eks 21:17; Lev 20:9 § **15:6** Bzakunemba na manja bza kale bzinango bzim bathimizira kuti: “Ayai mai wace”. ** **15:9** Iza 29:13

pamulomo ndico lini ‘cimbaspipisa’ munthu, tsono comwe cimbacoka pamulomo pace cimweco ndico ‘cimbam'svipisa’ ”.

¹² Pamwepo wakupfundzira adafendera kuna Iye acimuuza kuti: “Mun'dziwa kuti afalizi adakalipa pomwe adabva bzimwebzire?”

¹³ Iye adatawira kuti: “Muti uli wentse omwe Baba wangu wakudzulu alibe kuubzala un'dzazulidwa. ¹⁴ Asiyeni iwo, ni atsogoleri azimola††. Penu zimola an'tsogolera zimola mwandzace, awiriwo an'gwera m'dindi”.

¹⁵ Pamwepo Pedru adam'kumbira kuti: “Tifotokozereni m'fananizo ule”.

¹⁶ Jezu adawabvundza kuti: “Kodi imwepo mukanati kubvesesa? ¹⁷ Mulikubvesesa lini kuti comwe cin'pita pamulomo ciniyenda m'mimba ndipo patsogolo pace cimbakataidwa kuthengo? ¹⁸ Tsono bzinthu bzomwe bzimbacoka pamulomo bzimbacokera mum'tima, ndipo ni bzimwebzi bzomwe ‘bzimbasvipisa’ munthu. ¹⁹ Pakuti mum'tima mumbacoka ndzeru zakupa, kuphana, upombo, malume ya pamphasa, kuba, umboni bwakunama na kunyoza. ²⁰ Bzinthu bzimwebzi ndibzo ‘bzimbasvipisa’ munthu. Tsono kuya alibe kusamba m'manja ‘kunimusvipisa’ lini”.

Mkazi wa kuKanani
(Mko 7:24-30)

²¹ Ndipo Jezu atacoka kumweko, adayenda kumbali ya Tiro na Sidoni. ²² Mkazi m'bodzi

†† **15:14** Bzakunemba na manja bzakale bzinango bza kale bzimbalewa kuti ni azimola wakutsogolera azimola.

waciKanani, mbadwe yakumweko, adabwera kuna iye acimbakuwa kuti: “Mbuya, Mwana wa Davidi, ndibvereni ntsisi! Mwana wangu ana ciwanda ndipo ali kubonera kwene-kwene”.

²³ Tsono Jezu alibe kumutawira fala. Pamwepo wakupfundzira wace adamufenderera acimukumbira kuti: “Muuzeni ayende, nakuti alikubwera mbyo mwathu acimbakuwa”.

²⁴ Iye adatawira kuti: “Ine ndatumidwa kuna aI-jirayeri okha omwe ali ninga mabira yakutaika”.

²⁵ Mkaziyo adabwera, adam'godamira acim'pemba adati: “Mbuya, ndithandizeni!”

²⁶ Iye adatawira kuti: “Ni bwino lini kucosa pau za wana, ucithusira tunkhanda”.

²⁷ Tsono mkaziyo adati: “Inde, Mbuya, tsono mpaka tunkhanda tumbadya mbvululu zomwe zimbagwa pakudyera mbuya watwene”.

²⁸ Jezu adatawira kuti: “Mkaziwe cikhulupiriro cako ni cikulu! Bzicitike ninga momwe un'funira”. Ndipo nthawe imweireletu mwana wace adalimbisidwa.

Kutupisa pau kaciwiri

(Mko 8:1-10)

²⁹ Jezu adacoka kumweko aciyenda m'mphepete mwa nyandza ya Galireya. Patsogolo pace adakwira paphiri acikhala. ³⁰ Mthithi ukulu udayenda kuna Iye, adatakula wakupunduka, wakulemala, azimola, mabewewe na anango atenda azinji, aciwaikha m'minyendo mwace. Ndipo Iye adawacirisa. ³¹ Mbumba idadabwisidwa pomwe adawona mabewewe acirewa-lewa, wakulemala kulimbisidwa,

wakupunduka acifamba ndipo azimola aciwona. Ndipo adatumbiza Mulungu wa Ijirayeri.

³² Jezu adacemera wakupfundzira wace aci-wauza kuti: “Ndina ntsisi na mthithiyu. Pa-likupita ntsiku zitatu iwo ana Ine ndipo alibe cakudya. Nin'funa lini kuwayendesa na njala, thangwe angadzakomoke panjira”.

³³ Wakupfundzira wace adatawira kuti: “Tiniziwona kuponi pau m'thengo muno, zomwe zin'kwana wanthu wentsenewa?”

³⁴ Jezu adawabvundza kuti: “Muna pau zingasi?”

Iwo adatawira kuti: “Zinomwe na ntsomba zingango”.

³⁵ Iye adauza mthithi kuti ukhale pantsi.

³⁶ Patsogolo pace adatenga pau zinomwezire na ntsomba acitenda Mulungu, adaigwata aciipereka kuna wakupfundzira wace ndipo iwo adapasa mbumba. ³⁷ Wentse adadya acikhuta. Ndipo adakhongobza bzakusala bzitundu bzinomwe bzakudzala. ³⁸ Omwe adadya akhali amuna bzulu bzinai (4,000), pakusaya kulewenga akazi na wana. ³⁹ Ndipo atamala kugonekana na mthithi, Jezu adapakira m'bote aciyenda kumbali ya Magadani.

16

Afalizi na aSaduki an'kumbira cizindikiro (Mko 8:11-13)

¹ Ndipo afalizi na aSaduki adafendera kuna Jezu acikamuyeza, na kumukumbira kuti awawonese cizindikiro cakucokera kudzulu.

² Iye adatawira kuti: “Maulo yangafika, imwepo mumbati: ‘Mangwana kun'dzakhala bwino, thangwe kudzulu kudafuira’,
³ ndipo macibese mumbati: ‘Lero kun'cita condzi, thangwe kudzulu kudafuira ndipo kuna mitambo’. Imwepo mumbakwanisa kuthandauzira makhalidwe ya kudzulu, tsono mumbakwanisa lini kuthandauzira bzizindikiro bza nthawe!*

⁴ M'badwe wakuipa ndipo wakusaya kukhulupirika un'kumbira cizindikiro cakudabwisa, tsono palibe cizindikiro na cibodzico mun'dzapasidwa, kupambula cizindikiro ca Jona”. Pamwepo Jesu adawasiya acicoka.

Cakutupisa ca afalizi na aSaduki
(Mko 8:14-21)

⁵ Pomwe wakupfundzira adayenda kumbali ina ya nyandza, adayebwa kutenga pau. ⁶ Jesu adawauza kuti: “Khalani na cheru ndipo mp-holeni na cakutupisa ca afalizi na aSaduki”.

⁷ Ndipo wakupfundzira akhambabvundzana kuti: “Ndiko kulewa kuti tiribe kubwersa pau”.

⁸ Jesu pomwe adazindikira kubvundzanako adati: “Amuna wacikhulupiriro pang'ono, thangwe ranyi imwepo muli kubvundzana bzakuti mulibe pau? ⁹ Mukanati kubvesesa? Mun'kumbuka lini bza pau zixanu (5) zidakwanira wanthu bzulu bzixanu (5,000) ndipo bzitundu bzingasi bzomwe imwepo mudakhongobza? ¹⁰ Napo bza pau zinomwe

* **16:3** Bzakunemba na manja bza kale bzinango bzimbabwersa bziribe madutswa 2 na 3.

zomwe zidakwana wanthu bzulu bzinai ndipo bzitundu bzingasi bzomwe mudakhongobza?
 11 Muli kusaya tani kubvesesa kuti ndiri kulewa lini bza pau? Na tenepo cenjerani na cakutupisa ca afalizi na aSaduki”. 12 Pamwepo adabvesesa kuti akhalewa lini kuti acenjere na cakutupisa pau, tsono na cipfundziso ca afalizi na aSaduki.

Kazindikira kwa Pedro
(Mko 8:27-30; Luk 9:18-21)

13 Jezu pomwe adafika kumbali ya Sezareya wa Filipi, adabvundza wakupfundzira wace kuti: “Kodi wanthu ambalewa kuti Ine Mwana wa munthu ndine yani?”

14 Iwo adatawira kuti: “Anango ambalewa kuti ndimwe Juwau M'batizi. Anango Eriya, ndipo anango Jeremiya ayai m'polofita winango”.

15 Iye adabvundza kuti: “Tsono imwepo mumbalewa kuti Ine ndine yani?”

16 Simau Pedru† adatawira kuti: “Imwe ndimwe Krixtu‡ Mwana wa Mulungu wa moyo”.

17 Jezu adatawira kuti: “Wakusimbidwa ndiwe, Simau, mwana wa Jona! Thangwe bzimwebzi bziribe kuzimbulidwa na thupi ayai mulopa, tsono na Baba wangu omwe ali kudzulu. 18 Ndipo Ine nin'kuuza kuti iwe ndiwe Pedru,§ ndipo padzulu pa mwala umweyu nin'dzamanga gereja yangu, ndipo ngakhale

† **16:16** Juv 6:68-69 ‡ **16:16** Krixtu ni kulewa wakudzozedwa (Mesiya) ayai wakusankhulidwa wa Mulungu. § **16:18** Pedru ni dzina la ciGiriki. “Pedru”, ninga dzina la ciAramaiko “Kefasi”, bzinirewa kuti gwindza la mwala ayai mwala.

impfa** in'dzaikunda lini††. ¹⁹ Ine nin'dzakupasa bzifungulo bza Umambo bwa kudzulu. Bzomwe iwepo un'dzamanga‡‡ padziko la pantsi, bzindzakhala bzakumangidwa kudzulu, ndipo bzomwe iwepo un'dzatsudzula padziko lapantsi bzin'dzatsudzulidwambo kudzulu”. ²⁰ Pamwepo adauza wakupfundzira wace kuti aleke kauza winango kuti Iye ni Krixtu.

*Jezu anirewa bza kufa na kumuka kwace
(Mko 8:31-33; 9:1; Luk 9:22-27)*

²¹ Kuyambira nthawe imweire Jezu adayamba kufokotozera wakupfundzira wace kuti ni bzakufunika kuti Iye ayende kuJerusalema ndipo akaboneressedwe na bzinthu bzinji m'manja mwa atsogoleri wa aJuda, akulu-akulu wa anyantsembe, na adziwi wa Mtemo, akaphedwe acidzalamusidwa ntsiku ya citatu.

²² Pamwepo Pedru adam'camera kumphimpha, aciyamba kum'gaza aciti: “Bzingacitike lini, Mbuya! Bzimwebzo cipo bzin'dzakucitikirani lini!”

²³ Jezu adazungunuka aciuzza Pedru kuti: “Coka kumbuyo kwangu, Sathani! Imwepo ndiwe mwala wakugwegwedusa kuna Ine, ndipo un'kumbuka lini bzinthu bza Mulungu, tsono bza wanthu”.

²⁴ Pamwepo Jezu adauza wakupfundzira wace kuti: “Penu munthu an'funa kunditewera, abzirambe iye yekha, atenge m'tanda wace

** **16:18** Impfa: MuciGiriki, fala limweri lingalewedwe kuti kumoto, kuthenje, kuimpfa ayai pakuzika. †† **16:18** Ayai ni kuti: “In'dzakhala iribe mphambvu kuna iyo”. ‡‡ **16:19** Mat 18:18; Juw 20:23

aditewere. ²⁵ Pakuti omwe an'funa kupulumusa moyo wace, §§ an'dzauluza, tsono omwe aniruzwa moyo wace thangwe ra Ine an'dzauwona. ²⁶ Kodi munthu an'dzaphindula ciyani angatambira dziko lentse aciruzwa moyo wace? Ayai ni ciyani comwe munthu angacinjanise na moyo wace? ²⁷ Pakuti Mwana wa munthu an'dzabwera muulemerero wa Baba wace, na anju zace ndipo an'dzabwezera kuna m'bodzi na m'bodzi malingana na bzomwe adacita. ²⁸ Nin'kuuzani cadidi kuti: Anango omwe alikuwoneka pampanowa an'dzaiwona lini impfa akanati kuwona Mwana wa munthu alikubwera muUmambo bwace”.

17

*Kusandulika kwa mawonekedwe ya Jezu
(Mko 9:2-13; Luk 9:28-36)*

¹ Zatapita ntsiku zitanthatu (6) Jezu adatenga Pedru, Tiyago na Juwau m'bale wa Tiyago acikwira nawo kuphiri litali kwa wokha. ² Kumweko Iye adasandulika patsogolo pawo. Nkhope yace idayetima ninga dzuwa, ndipo bzakubvala bzace bzidacena ninga ceza. ³ Panthawe imweyo-letu adawonekera kuna iwo Mozeji na Eriya, acimbaceza na Jezu.

⁴ Pamwepo Pedru adauza Jezu kuti: “Mbuya, ni bzabwino kuti ife tikhale pano. Penu mun'funa nin'kondza bzikumbi bzitatu, cibodzi ca imwe, cibodzi ca Mozeji ndipo cinango ca Eriya”.

⁵ Pomwe iye akhapatiriza kulewa-lewa, mtambo wakutoya udawampsinkha ndipo

§§ 16:25 Ayai kuti m'tima wace.

m'mwemo mudabveka fala lomwe likhalewa kuti: “Uyu ni Mwana wangu wakufunidwa omwe nimbakomedwa naye. Mum'bvere!”

⁶ Wakupfundzira atabva bzimwebzi, adagodama mpaka msolo kukhuya pantsi ndipo adakhala na mantha. ⁷ Tsono Jezu adafendera pafupi adawakhuya aciti: “Lamukani! Lekani mantha!” ⁸ Ndipo iwo pakunyang'ana kudzulu alibe kuwona wina, adandowona Jezu yekha.

⁹ Pomwe akhabuluka paphiri, Jezu adawauza kuti: “Lekani kuuza munthu bzmomwe mwawon-abzi, mpaka Mwana wa munthu adzalamusidwe kwa wakufa”.

¹⁰ Wakupfundzira adam'bvundza kuti: “Kodi thangwe ranyi adziwi wa Mtemo ambalewa kuti ni bzakufunika Eriya an'dzakhale wakutoma kubwera?” ¹¹ Jezu adatawira kuti: “Cadidi, Eriya an'bwera kuti adzakondze papsa bzinthu bzentse. ¹² Tsono Ine nin'kuuzani kuti: Eriya adabwera kale, ndipo iwo alibe kumuzindikira, tsono adamucita bzentse bzmomwe iwo adafuna. Ni bzibodzi-bodzimbo Mwana wa munthu an'dzaboneressedwa na iwo”. ¹³ Pamwepo wakupfundzira adabvesesa kuti akhali Juwau M'batizi omwe Iye akhalewa.

*Kulimbisidwa kwa mulumbwana wa bziwanda
(Mko 9:14-32; Luk 9:37-45)*

¹⁴ Pomwe iwo adafika pakhana m'thithi, mwamuna m'bodzi adafendera kuna Jezu adagodama patsogolo pace acimuuza kuti: ¹⁵ “Mbuya mucitireni ntsisi mwana wangu. Thangwe iye ana mpfai* ndipo alikubonera kwene-kwene. Nakuti

* **17:15** MuciPutikizi adati: “Ele é lunático”.

kawiri-kawiri ambagwera pamoto ayai m'madzi. ¹⁶ Ndipo ndidabwera naye kwa wakupfundzira wanu, tsono alibe kumulimbisa”.

¹⁷ Jezu adatawira kuti: “Hu! Mbadwe wakusaya cikhulupiriro na wakuipa, nin'dzakhala namwe mpaka lini? Nin'dzampirira mpaka lini? Ndibweresereni mulumbwanayo”. ¹⁸ Jezu adathotha m'zimu wakuipa. Iwo udacoka mwa mulumbwanayo, kuyambira nthawe imweire adalimba.

¹⁹ Pamwepo wakupfundzira adafendera kuna Jezu pambali acim'bvundza kuti: “Thangwe ranyi tatazira kuuthotha?” ²⁰ Iye adatawira kuti: “Thangwe cikhulupiriro canu cakucepta. Pakuti Ine nin'kuuzani cadidi kuti imwepo mukakhala na cikhulupiriro[†] cakulingana na njere ya m'towe, mungadzauze phiriri kuti: ‘Coka apa ndoko uko’, ndipo iro lin'dzayenda. Palibe comwe cingadzasaye kukwanisika. ²¹ Tsono m'zimu wa m'tundu umweyu un'coka lini pakusaya mpembo na kubzimana cakudya”.‡

²² Ndipo wakupfundzira adatsonkhana kuGalireya, Jezu adawauza kuti: “Mwana wa munthu an'dzaperekedwa m'manja mwa wanthu. ²³ Iwo an'dzamupha, ndipo ntsiku yacitatu Iye an'dzalamusidwa kwa wakufa”. Ndipo wakupfundzira adadalidwa na msunamo.

Jezu an'khoma mtsonkho

[†] **17:20** Mat 21:21; Mko 11:23; 1aK 13:2 [‡] **17:21** Bzakunembedwa na manja bzakale bzakusiyana-siyana bziribe dutswa limweri.

24 Pomwe Jezu na wakupfundzira wace adafika kuKafaranawumi, anyakukhomesa mtsonkho§ adabwera kuna Pedru acim'bvundza kuti: “Misiri wanu ambakhoma lini mtsonkho wa m'munyumba ya Mulungu?”

25 Pedru adatawira kuti: “Inde, ambakhoma”. Pomwe Pedru adapita m'nyumba, Jezu ndiye adayamba kulewa-lewa, acimubvundza kuti: “Simau, iwepo un'kumbuka tani? Kodi azimambo wa padziko pano ambatambira mtsonkho kuna yani: Kuna wana wawo caiwo ayai kwa winango?”

26 Pedru adatawira kuti: “Kwa winango”.

Jezu adamuuzwa kuti: “Tsono wana anikhoma lini. 27 Tsono, kuti tireke kuwakalipisa, ndoko kunyandza ukamedze. Ntsomba yomwe un'kayamba kumedza, ukaifungule mulomo, ndipo un'kawona kobiri**”. Ukaitenge kobiriyo udzakhoma mtsonkho wangu na wako”.

18

Mkulu muUmambo bwa kudzulu (Mko 9:33-37,42-46; Luk 9:46-48)

1 Panthawe imweire wakupfundzira adafika kuna Jezu ndipo adam'bvundza kuti: “Mbani mkulu muUmambo bwa kudzulu?”

§ 17:24 Mulivu la NVI mudalewa kuti: “M'tsonkho wa madrakama mawiri”. Drakama ikhali kobiri ya ndzayaya icikhala ya parata yomwe ikhakwanirana na ntsiku ya basa, napombo mudutswa 27. ** 17:27 MuBibliya la Almeida alikulewa kuti: “Um estáter”.

² Ndipo Jezu adacemera mwana, acikaikha pakati pawo, ³ ndipo adati: “Ine nin'kuuzani cadiidi kuti, mungasaya kucinja* mucikhala ninga wana, cipo mun'dzapita lini muUmambo bwa kudzulu. ⁴ Na tenepo, omwe an'bzicepesa ninga kamwanaka, umweyo ni mkulu muUmambo bwa kudzulu.

⁵ “Omwe an'tambira m'bodzi mwa tuwanatu mudzina langu, ali kutambira Ine. ⁶ Tsono penu winango an'gwegwedusa m'ng'ono m'bodzi mwa an'khulupirira Inewa, bzingadakhala bwino kum'mangirira cimwala ca mpheyo m'khosi ndipo acimizidwa m'nyandza mwa kuzika.

⁷ “Tsoka kwa dziko thangwe ra bzinthu bzmowe limbacita bzakukalipisa! Bzinthu bzakukalipisabzo bzingaleke lini kucitika, tsono tsoka kuna ule omwe an'bweresa bzakukalipisabzo! ⁸ Penu boko lako ayai mwendo wako un'kuphonyesa, bzigwate ndipo ubzithuse kunja. Ni bzabwino kupita mumoyo wakugwatika boko ayai mwendo, kusiyana kuti ukhale na manja mawiri na minyendo miwiri ucithusidwa mumoto wakusaya kumala. ⁹ Ndipo penu diso lako lin'kuphonyesa, licose ulithuse kunja. Ni bzabwino kupita mumoyo na diso libodzi, kusiyana kuti ukhale na maso mawiri ukathusidwe mumoto wakusaya kumala.

M'fananizo wa bira wakutaika

(Luk 15:3-7)

¹⁰ “Cenjerani lekani kunyoza na m'bodziyo mwa ang'onowa! Pakuti Ine nin'kuuzani kuti

* **18:3** Mko 10:15; Luk 18:17

anju wawo kudzulu ambakhala ali kuwona nthawe zentse patsogolo pa Baba wangu wa kudzulu. ¹¹ Thangwe Mwana wa munthu adabwera kudzapulumusa comwe cikhadataika.†

¹² “Muli kukumbuka tani? Penu munthu wina ana mabira dzana (100), ndipo m'bodzi (1) wa iyo acitaika, an'dzasiya lini makumi mapfemba na mapfemba m'mapiri, acitewera wakutaikayo? ¹³ Ndipo akakwanisa kumuwona, cadidi nin'kuuzani kuti an'dzasekera kwene-kwene na bira wakutaikayo kuposa makumi mapfemba na mapfemba yomwe yakhalibe kutaika. ¹⁴ Ni bzibodzi-bodzi, Baba wa imwepo omwe ali kudzulu, an'funa lini kuti m'bodzi wa ang'onowa ataike.

Bzakufunika kucitira m'bale akaphonya

¹⁵ “Penu m'bale wako an'kuphonyera‡, ndoko ukamutsimule payekha. Penu iye an'kakubvera, wabweza m'bale wako. ¹⁶ Tsono penu iye an'kubvera lini, utenge m'bodzi ayai awiri kuti ‘umboni bwa wanthu awiri ayai atatu§ butsimikizidwe’. ¹⁷ Penu iye aniwabvera lini, uza gereja. Ndipo penu iye aniramba pomwe kubvera gereja, muyese ninga wakusaya kupemba ayai wakulipirisa mtsonkho.

¹⁸ “Cadidi nin'kuuzani kuti: Bzentse bzmwe imwepo munimanga padziko la pantsi bzin'dzamanga kudzulu, ndipo bzentse

† **18:11** Bzakunemba bzakale bzinango bziribe kuikha dutswa limweri 11 pam'ndandanda. ‡ **18:15** An'kuphonyera: Bzakunemba na manja bzakale bzinango bzidanemba kuti: “Aniphonyera” basi. § **18:16** Deu 17:6, 19:15

bzomwe mun'tsudzula padziko la pantsi bzin'dzatsudzulidwa kudzulu.

¹⁹ “Nin'kuuzani pomwe kuti penu awiri wa imwe an'bverana cinthu ciricentse padziko mucikumbira, mudzacidambira kuna Baba wangu omwe ali kudzulu. ²⁰ Pakuti pomwe awiri ayai atatu atsonkhana mudzina langu, Ine nin'khala pakati panu”.

M'fananizo wa kapolo wakuipa

(Luk 17:3-4)

²¹ Pamwepo Pedru adafendera kuna Jezu acimubvundza kuti: “Mbuya, kodi ningalekerere kangasi m'bale wangu akandiphonyera? Kupfitsa kanomwe?”

²² Jezu adam'tawira kuti: “Nin'kuuza lini kuti kanomwe, tsono upfitse makumi manomwe kufunya kanomwe**.

²³ “Na tenepo Umambo bwa kudzulu buli ninga mambo omwe adakasunda mangawa kuna akapolo wace. ²⁴ Pomwe adayamba kuwasunda, adabweresedwa patsogolo pace munthu omwe akhana mangawa ya parata zizinji kwene-kwene††. ²⁵ Pakuwona kuti akhalibe cakuti am'bwezere, mbuya adalewa kuti iye, mkazi wace, wana wace na bzentse bzomwe akhali nabzo bzigulisidwe kuti abwezere mangawayo.

²⁶ “Kapolooyo adagodama patsogolo pace ndipo adam'kumbira kuti: ‘Bakapirirani, ndipo ine nin'dzakubwezerani bzentse’. ²⁷ Mbuya wa

** **18:22** Ayai kuti 77. †† **18:24** MuciGiriki ambati talento bzulu khumi (10,000). Talento ikhalingana na 35 kiro, ndipo talento ibodzi ikhaphatiridwa basa magole makumi mawiri na maxanu (25) kuti aiwone.

kapoloyo adamucitira cifundo, adamulekerera mangawayo ndipo adamuleka aciyenda.

28 “Tsono pomwe kapolo ule adacoka, adagumana na wina omwe akhali kapolo mwandzace, omwe akhana mangawa ya kobiri pang'ono^{‡‡}. Ndipo adam'phata acimuxipa, acirewa kuti: ‘Ndibwezere mangawa yangu!’

29 “Pamwepo kapolo mwandzaceyo adagodama acimukumbira kuti: ‘Pirirani nande, ndipo ine nin'dzakubwezerani’.

30 “Tsono iye adalamba. Patsogolo pace adamuikha m'kawoko, mpaka abwezere mangawayo. 31 Pomwe akapolo andzace adawona bzomwe bzidacitikabzo, adasukwala kwene-kwene ndipo adayenda kafokotozera mbuya wawo bzentse bzomwe bzidacitika.

32 “Pamwepo mbuya adacemera kapoloyo acimuuza kuti: ‘Kapolo wakuipa, ndakulekerera mangawa yako yentse thangwe wandidandaulira. 33 Iwepo ungadaleka kucitira ntsisi kapolo mwandzako ninga ine ndakucitira?’ 34 Ndipo atakalipa mbuya waceyo, adam'pereka kuna wakuboneresa, mpaka abwezere mangawa yentse.

35 “Baba wangu wakudzulu an'dzakucitanimbo tenepo, penu m'bodzi na m'bodzi anirekerera lini m'bale wace na m'tima wentse”.

^{‡‡} **18:28** M'mabukhu ya ciPutikizi yadanemba: “Denariyo”. Denariyoyo ikhali kobiri ya ndzayaya ya parata ikhakwanirana na ntsiku ibodzi ya basa la manja.

19

Nkhani ya kulambana (Mko 10:1-12)

¹ Ndipo pomwe adamala kulewa bzinthu bzimwebzi, Jezu adacoka kuGalireya aciyenda mbali za Judeya, ng'ambu ina ya Jolodani.

² Mithithi mikulu ikhamutewera, ndipo Iye adawalimbisa kumweko.

³ Afalizi anango adafendera kuti amuyeze. Ndipo adam'bvundza kuti: “Ni bzakubvumizidwa kwa mwamuna kulamba mkazi wace na thangwe liri-lentse?”

⁴ Iye adatawira kuti: “Imwepo mulibe kulewenga, kuti paciyambi Mulengi ‘adalenga mwamuna na mkazi’* ⁵ ndipo adati: ‘Na thangwe ra bzimwebzo, mwamuna an'dzasiya baba na mai acikaphatanidzana na mkazi wace, ndipo awiriwo an'dzakhala thupi libodzi.’† ⁶ Na tenepo iwo ni awiri lini pomwe, tsono ni thupi libodzi. Tenepoyo, comwe Mulungu aphanidza, munthu aleke kulekanisa”.

⁷ Afalizi adabvundza kuti: “Tsono thangwe ranyi Mozeji adapereka tsamba lakulambanisa mkazi ndipo acimuyendesa kwawo?”

⁸ Jezu adatawira kuti: “Mozeji adabvumiza kuti imwepo mulambe akazi wanu thangwe ra kuma m'tima kwanu. Tsono bzikhali lini tenepo kuyambira paciyambi. ⁹ Ine nin'kuuzani kuti ali-yentse omwe aniramba mkazi wace, kupambula upombo ndipo acirowola mkazi winango, an'dzakhala alikucita upombo”.

* **19:4** Jen 1:27 † **19:5** Jen 2:24

¹⁰ Wakupfundzira adamuza kuti: “Penu imwei ni nkhani ya mwamuna na mkazi wace, ni bzabwino kuleka kulowola”.

¹¹ Jezu adatawira kuti: “Ni wentse lini an'kwanisa kubvuma mafala yamweya. Tsono pokha-pokha wale omwe an'pasidwa. ¹² Winango ni ngomwa thangwe adabadwa tenepo. Winango adacididwa tenepoyo na wanthu. Winango adabzicita okha‡ thangwe ra Umambo bwa kudzulu. Omwe angakwanise kubvuma pfundzisoli, abvume”.

Jezu na wana

(Mko 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ Patsogolo pace adabweresa wana kuna Jezu, kuti awasandzike manja ndipo awapemberere. Tsono wakupfundzira akhawaletsa.

¹⁴ Pamwepo Jezu adati: “Lekani wana abwere kuna ine ndipo lekani kuwaletsa. Pakuti Umambo bwa kudzulu ni bwa omwe adalingana na wana amwewa”. ¹⁵ Ndipo atamala kuwasandzika manja, adacoka kumweko.

Mulumbwana nyakudala

(Mko 10:17-31; Luk 18:18-30)

¹⁶ Onani, munthu winango adafendera kuna Jezu acimubvundza kuti: “Misiri, ni ciponi cabwino comwe ndingacite kuti ndikhale na moyo wakusaya kumala?”

¹⁷ Jezu adam'tawira kuti: “Thangwe ranyi iwepo uli kundibvundza kuti ni ciponi cabwino? Wabwino ni m'bodzi yekha. Penu iwepo un'funa kukhala na moyo, koya malamulo”.

‡ **19:12** Ayai kuti: “Adalamba kulowola”.

18 Iye adabvundza kuti: “Yaponi?” Jezu adatawira kuti: “‘Leka kupha§, leka kucita upombo**, leka kuba††, leka kucita umboni bwakunama‡‡, 19 lemekeza baba wako na mai wako’,§§ ndipo ‘Ufune mwandzako ninga un'bzifunira iwe wekha’ ”.***

20 Mulumbwanayo adamuuzza kuti: “Bzentsenebzi nimbateweza. Candisalira ni ciyani tsapano?”

21 Jezu adatawira kuti: “Penu iwepo un'funa kukhala wakukwana, ndoko, ukagulise bzentse bzomwe uli nabzo ndipo kobirizo ukapase wakusauka, ndipo iwepo un'dzakhala na cuma kudzulu. Patsogolo pace bwera udzanditewere”.

22 Tsono atabva bzimwebzi mulumbwanayo adacoka wakusunama, thangwe akhali nyakudala kwene-kwene.

23 Na tenepo Jezu adauza wakupfundzira wace kuti: “Cadidi nin'kuuzani kuti: Mpsakunesa kuti munthu nyakudala adzapite muUmambo bwa kudzulu. 24 Ndipo nin'kuuzani pomwe kuti: Mpsakupusa kuti Ngamira††† ipite pamubo wa tsingano kuposana na munthu nyakudala kupita muUmambo bwa Mulungu”.

25 Pomwe wakupfundzira adabva bzimwebzi, adadabwa ndipo acibvundza kuti: “Penu ni tenepoyo angapulumeke mbani?”

§ 19:18 Eks 20:13; Deu 5:17 ** 19:18 Eks 20:14; Deu 5:18

†† 19:18 Eks 20:15; Deu 5:19 ‡‡ 19:18 Eks 20:16; Deu 5:20

§§ 19:19 Eks 20:12-16; Deu 5:16 *** 19:19 Lev 19:18

††† 19:24 Ni cifuwo cikulu cakunyamula mitolo cakudziwika na dzina lakuti ngamira.

²⁶ Jezu adawanyang'anisisa aciti: “Kwa munthu bzin'kwanisika lini tsono kwa Mulungu bzinthu bzentse mpsakukwanisika”.

²⁷ Pamwepo Pedru adam'tawira kuti: “Ife tidasiya bzentse kuti tikutewereni! Tsono tin'dzatambira ciyani?”

²⁸ Jezu adawauza kuti: “Nin'kuuzani cadidi kuti: Imwe omwe mudanditewera mucibadwa papsa, pomwe Mwana wa munthu an'dzakhala^{‡‡‡} pa m'pando wa umambo wa ulemerero yace, imwepombo mun'dzakhala m'mipando ya umambo khumi na miwiri^{§§§} pakudzatonga madzindza khumi na mawiri ya Ijirayeri.

²⁹ Ndipo wentse omwe adasiya nyumba, abale wacimuna na wacikazi, baba, mai,* wana ayai minda thangwe ra Ine an'dzatambira bzakufunya kadzana (100) kuposa kale ndipo an'dzakhala mumoyo wakusaya kumala. ³⁰ Tsono wakuyamba azinji an'dzakhala wakumalizira, ndipo wakumalizira[†] an'dzakhala wakuyamba”.

20

M'fananizo wa akapolo wa m'munda wa uva

¹ “Pakuti Umambo bwa kudzulu buli ninga mwenekaciro wa munda omwe adacoka macibese-bese kuti akapangane na akapolo wa kumunda kwace. ² Iye adapangana nawo kuwalipira kobiri* ya parata ya ntsiku ibodzi, ndipo adawayendesa kumunda kwace.

^{‡‡‡} **19:28** Mat 25:31 ^{§§§} **19:28** Luk 22:30 * **19:29**
 Bzakunemba na manja bzakale bzinango bzimbathimizira kuti:
 “Mkazi”. † **19:30** Mat 20:16; Luk 13:30 * **20:2** Kobiri:
 MuciGiriki ni denariyo.

³ “Pafupi-fupi nthawe zipfemba (9) za kumacibese, iye adacoka ndipo adawona winango wakusaya basa adaima pa m'sika, ⁴ndipo adawauza kuti: ‘Ndokonimbo mukaphate basa m'munda, ndipo ine nin'dzakulipirani mwakufunikira’. ⁵Ndipo iwo adayenda.

“Munthu ule adayenda pomwe pafupi-fupi panthawe khumi na ziwiri (12) na pafupi-fupi panthawe zitatu (3) za kumaulo[†], adacita bzibodzibodzibzo. ⁶Pafupi-fupi nthawe zixanu za kumaulo[‡] adayenda pomwe adagumana winango omwe akhalibe basa ndipo adawabvundza kuti: ‘Thangwe ranyi mudakhala pano ntsiku yentse mulibe cakucita?’ ⁷Iwo adatawira kuti: ‘Thangwe palibe munthu wa kutipitisa basa’.

“Adawauza kuti: ‘Ndokonimbo imwepo mukaphate basa m'munda mwangu’.

⁸ “Nthawe ya kumaulo, mwenekaciro munda adauza muimiriri kuti: ‘Cemera wabasa ndipo uwalipire malipiro yawo, kuyambira wakumalizira kupangana nawo mpaka kumalizira wakuyamba’.

⁹ “Adabwera akapolo omwe adapititsidwa nthawe zixanu za kumaulo ndipo adatambira kobiri ya parata ibodzi munthu ali-yentse. ¹⁰Pomwe adabwera omwe akhadapititsidwa pakuyamba, akhadikira kutambira zizinji. Tsono m'bodzi na m'bodzi wa iwo adatambirambo kobiri ibodzi ya parata. ¹¹Pomwe adaitambira, adayamba kung'ung'udzika kuna mwenekaciro

[†] **20:5** MuciGiriki adati: “Nthawe yacitanthatu na nthawe yacipfemba”. [‡] **20:6** MuciGiriki adati: “Nthawe yacikhumi na kuyamba”, napombo mudutswa la 9.

wa mundayo, ¹² aciti: ‘Amuna wakumalizirawa aphata basa nthawe ibodzi yokha, ndipo mbuyamwe mwawapasa mwakundendemera na ife omwe tapirira na basa la kuuma na kutentha kwentse kwa dzuwa’.

¹³ “Tsono iye adatawira m’bodzi wa iwo aciti: ‘Xamwali, ndiri lini wakusaya kulungama kuna iwepo. Iwepo ulibe kubvuma kuphatira basa kobiri ibodzi ya parata? ¹⁴ Tambira comwe ni cako uyende. Ine nin’funa kupasa kuna omwe adapitidwa pakumalizira bzibodzi-bodzi na bzomwe ndakupasa. ¹⁵ Kodi ningaleke kucita bzomwe nin’funa na kobiri yangu? Ayai ulikuipidwa nakuti ndina m’tima wabwino?’

¹⁶ “Na tenepo wakumalizira an’dzakhala wakuyamba, ndipo wakuyamba an’dzakhala wakumalizira§”.

*Jezu anirewa pomwe bza kufa na kumuka kwace
(Mko 10:32-34; Luk 18:31-34)*

¹⁷ Pomwe Jezu akhakhwira kuyenda kuJerusalema, adacemera pambali wakupfundzira wace khumi na awiri (12) ndipo adawauza kuti: ¹⁸ “Tirikukwira kuJerusalema, ndipo Mwana wa munthu an’dzaperekedwa kuna akulu-akulu wa anyantsembe na adziwi wa Mtemo. Iwo an’kamupasa mulandu wakumupha ¹⁹ ndipo an’kamupereka kuna omwe ni aJuda lini kuti akamunyaze, akamuchange acikamukhomerera pam’tanda. Pantsiku yacitatu iye an’dzalamuka kwa wakufa!”

§ **20:16** Bzakunemba na manja bzakale bzinango bzimbat-himizira kuti: “Thangwe wakucemerredwa ni azinji, tsono waku-sankhulidwa ni ang’ono-ng’ono”.

Cikumbiro ca mai
(Mko 10:35-45)

²⁰ Pamwepo mkazi wa Zebedeu adafendera kuna Jesu na wana wace, ndipo adagodama acim'kumbira nkhombo.

²¹ Jesu adam'bvundza kuti: “Iwepo un'funa ciyani?” Iye adatawira kuti: “Lewani kuti muUmambo bwanu wana wangu awiriwa an'dzakhale, m'bodzi kuboko lanu la madidi ndipo winango kuboko lanu la madzere”.

²² Tsono Jesu adawauza kuti: “Imwepo mulikudziwa lini comwe mulikukumbira. Kodi imwepo mun'dzakwanisa kudzamwera m'kombo omwe Ine nin'dzamwera?***” Iwo adatawira kuti: “Tin'dzakwanisa inde”.

²³ Jesu adawauza kuti: “Cadidi imwepo mun'dzakwanisa kumwera m'kombo wangu. Tsono bzakukhala kuboko langu la madidi ayai kuboko langu la madzere ni bzangu lini. Mbuto zimwezi ni za wale omwe adawakondzeredwa na Baba”.

²⁴ Pomwe wakupfundzira khumi (10) adabva bzinwebzi, adakalipira abale awiriwo.

²⁵ Pamwepo Jesu adawacemera aciwauza kuti: “Imwepo mun'dziwa kuti atongi wa madziko ambaponderera ndipo wakufunika ambacita umambo kwa iwo. ²⁶ Ni tenepoyo lini pakati pa imwe. Ali-yentse omwe an'funa kukhala m'kulu pakati pa imwe akhale wakukutumikirani, ²⁷ ndipo omwe an'funa kukhala wakuyamba pakati pa imwe adzakhale nyagirinya wanu. ²⁸ Ninga momwe Mwana wa

*** **20:22** Mkombo ni mfananizo wa kubonera kwace.

munthu, alibe kubwera kudzatumikiridwa, tsono kudzatumikira ndipo kudzapereka moyo wace kuti alombole wanthu azinji”.

*Kulimbisidwa kwa azimola awiri
(Mko 10:46-52; Luk 18:35-43)*

²⁹ Pomwe Jezu na akupfundzira wace akhacoka kuJeriko, m'thithi ukulu ukham'tewera. ³⁰ Ndipo pakhana azimola awiri, akhadakhala m'phepete mwa mseu, pomwe adabva kuti Jezu akhapita adakuwa kuti: “Mbuya, Mwana wa Davidi, tibvereni ntsisi!”

³¹ Tsono m'thithi ukhambawatsimula kuti anyamale. Tsono iwo akhambapitiririza kukuwa acimbati: “Mbuya, mwana wa Davidi tibvereni ntsisi!”

³² Jezu ataima, adawacemera aciwabvundza kuti: “Imwepo mun'funa kuti ndikucitireni ciyani?”

³³ Iwo adatawira kuti: “Mbuya, tin'funa kuti maso yathu yawone”.

³⁴ Jezu adawabvera ntsisi acikhuya maso yawo, pamwepo letu maso yawo yadalimba ndipo adam'tewera.

21

Kupita kwa kulemekezeka kwa Jezu muJerusalema

(Mko 11:11; Luk 19:28-40; Juw 12:12-19)

¹ Pomwe iwo akhafendera kuJerusalema adafika kuBetefaje, paphiri ra Olivera, Jezu adatuma wakupfundzira awiri, ² aciwauza kuti: “Ndokoni pamui uli kutsogolo kwanuyo, mukatondo kupita mun'kagumana bulu

adamangirira pabodzi na kamwana kace. Kayatsudzuleni mubwere nayo kuno. ³ Penu winango an'kuuzani cinthu ciricentse, muuzeni kuti Mbuya alikuyafuna, pamwepo letu an'kakupasani”.

⁴ Bzimwebzi bzipacitika kuti bzipwanirisidwe bzipome bzipalewedwa na m'polofita kuti:

⁵ “Uzani m'zindayi* wa Siyau kuti:
‘Wona mambo wako alikubwera kuna iwe,
mwakubzicepesa adapakira pa bulu,
na pa kabulu, mwana wa bulu’”.

⁶ Wakupfundzira adayenda acikacita bzipome Jezu akhadawauza. ⁷ Adabweresa bulu na kabulu, adaikha pamsana payene bzipakubvala bzipome, ndipo Jezu adapakira pamwepo. ⁸ M'thithi ukulu udatandika bzipakubvala bzipome munjira, anango akhachola mithawi ya miti ndipo akhaithusa munjira. ⁹ M'thithi omwe ukhayenda kutsogolo kwace na omwe ukhamutewera, ukhambakuwa uciti:

“Ozana † kuna Mwana wa Davidi!”
“Wakusimbidwa ni omwe alikubwera
mudzina la Mbuya!”§
“Ozana kudzulu!”

* **21:5** MuciGiriki adati: “Mwana wacikazi”, ni mafala yomwe yangalewe bza mzinda ayai mbumba. † **21:5** Zak 9:9 ‡ **21:9** Ozana: Mucirewedwe ca ciHeberi ni fala lomwe linirewa kuti: “M'pulumusi”, ndipo lidadzasanduka kalewedwe kakutumbiza, napombo mudutswa la 15. § **21:9** Mas 118:26

¹⁰ Pomwe Jezu adapita muJerusalema, mzinda wentse udakhala na cipiringu ndipo akhambabvundza kuti: “Kodi mbani umweyu?”

¹¹ M'thithi ukhambatawira kuti: “Umweyu ni Jezu, m'polofita wa kuNazareta ya Galireya”.

*Jezu an'cenesa Nyumba ya Mulungu
(Mko 11:15-19; Luk 19:45-48)*

¹² Jezu adafika panyumba ya Mulungu ndipo adathamangisa wentse omwe akhali m'mwemo anyakugulisa na anyakugula. Adagwesa makatsantsali ya wakucinja kobiri na mipando ya omwe akhagulisa nkhangaiwa, ¹³ ndipo adawauza kuti: “Bzidanembedwa kuti: ‘Nyumba yangu in'dzacemerredwa nyumba ya mpembo’^{**}. Tsono imwepo mulikuyisandusa ‘nkhunde ya mbava’^{††}”.

¹⁴ Azimola na wakupunduka adafendera kuna Iye panyumba ya Mulungu, ndipo Iye adawalimbisa. ¹⁵ Tsono pomwe akulu-akulu wa anyantsembe na adziwi wa Mtemo adawona bzakudabwisa bzomwe Jezu akhacita ndipo wana akhambakuwa munyumba ya Mulungu kuti: “Ozana kwa Mwana wa Davidi”, adakalipa ¹⁶ ndipo adamubvundza kuti: “Ulikubva lini bzomwe wanawa alikulewa?”

Jezu adatawira kuti: “Inde, imwepo mukanati kulewenga kuti:

“ ‘Mbuya Mulungu adapfundzisa wana na omwe abadwa tsapanopa kum'tumbiza bwino?’^{‡‡}”

^{**} **21:13** Iza 56:7 ^{††} **21:13** Jer 7:11 ^{‡‡} **21:16** Mas 8:2

17 Ndipo atawasiya adacoka mum'zinda aciyenda kuBetanya adakagona kumweko.

Figeira m'bodzi wakusaya bzisapo
(Mko 11:20-25)

18 Mangwana yandzace macibese-bese, pomwe akhabwerera kumzinda, Jezu adabva njala.
19 Pomwe adawona muti wakucemerredwa figeira§§ m'mphepete mwa njira adaufenderera pafupi, tsono alibe kuwona cinthu, adandowona masamba yokha, pamwepo adauza kuti: “Un'dzabala lini pomwe bzisapo!” Nthawe ibodzi-bodziyo mutiyo udauma.

20 Pomwe wakupfundzira adawona bzimwebzi adadabwa ndipo adabvundza kuti: “Kodi mkuyuyu wauma tani mwakamkulumize tene-payu?”

21 Jezu adatawira kuti: “Nin'kuuzani cadidi kuti penu imwepo mun'khala na cikhulupiriro mucireka kupenuka, mun'dzacita bzakuposa bzomwe bzacididwa pa mkuyuyu, tsono mungadzauzembo phiriri kuti: ‘Coka pamwepa bzithuse munyandza’ bzimwebzo bzin'dzaciditika.

22 Ndipo bzentse bzomwe mun'dzakumbira mwakupemba, mungadzakhulupirira mun'dzatambira”.

Jezu adabvundzidwa bza utongi bwace
(Mko 11:27-33; Luk 20:1-8)

23 Jezu adapita munyumba ya Mulungu, ndipo pomwe akhaphundzisa, akulu-akulu wa anyantsembe na atsogoleri wa mbumba

§§ 21:19 Figeira: Ni muti omwe udatengana na mkuyuyu.

adafendera kuna Iye adabvundza kuti: “Kodi bzinthu bzimwebzi mulikubzicita na utongi buponi? Ndipo mbani omwe akupasani utongi bumwebu?”

²⁴ Ndipo Jezu adawatawira kuti: “Ine nin'kupasanimo m'bvundzo ubodzi. Penu imwepo mun'ditawira, Ine nin'kuuzani utongi omwe ndirikucita nawo bzinthu bzimwebzi. ²⁵ Kodi ubatizo bwa Juwau bukhacokera kuponi? Bukhali bwa kudzulu ayai bwa wanthu?”

Iwo akhambagazana acimbati: “Tikalewa kuti: Ngwakudzulu, Iye an'dzabvundza kuti: ‘Tsono thangwe ranyi imwepo mulibe kum'khulupirira?’ ²⁶ Tsono tikalewa kuti: Budacokera kwa wanthu, tinamantha na mbumba, nakuti wentse ambawona Juwau ninga m'polofita”.

²⁷ Iwo adatawira Jezu kuti: “Tin'dziwa lini”.

Ndipo Iye adawauza kuti: “Nin'kuuzani lini napang'onopo ni utongi buponi bomwe ndirikucita nabo bzinthu bzimwebzi.

M'fananizo wa wana awiri

²⁸ “Mulikubziwona tani? Pakhana munthu m'bodzi omwe akhana wana wace awiri. Pomwe adafika kuna mwana wakuyamba adati: ‘Mwanangu, lero ndoko ukaphate basa kumunda wa vinya’.

²⁹ “Ndipo iye adatawira kuti: ‘Ndanyonyo!’ Tsono adadzacinja ndzeru aciyenda.

³⁰ “Ndipo baba adayenda kuna mwana winangoyo adalewa bzibodzi-bodzibzo. Iye adatawira kuti: ‘Inde, mbuya!’ Tsono alibe kuyenda.

³¹ “Mbani wa awiriwo adacita cifuniro ca baba wace?”

Iwo adatawira kuti: “Wakuyamba”.

Jezu adawauza kuti: “Nin'kuuzani cadidi kuti: Anyakukhomesa m'tsonkho na aputa walikupita muUmambo bwa Mulungu imwe mukanati. ³² Thangwe Juwau M'batizi adabwera kudzakulatizani njira ya cirungamo, ndipo imwepo mulibe kumukhulupirira, tsono anyakukhomesa m'tsonkho na aputa adakhulupirira. Ndipo napo mudawona bzimwebzi, imwepo mulibe kukungula ngakhale kum'khulupirira.

M'fananizo wa alimi wakuipa
(Mko 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ “Bvani m'fananizo unango wakuti: Kukhana mwenekaciro wa munda wa uva. Adasosera m'mpheapete mwawene, adacera cidindi kuti apsinyire uva ndipo adakondza cigota. Patsogolo pace adaukumbiza kuna alimi anango kuti ambamulipire, ndipo iye adacita ulendo. ³⁴ Pomwe nthawe yakubvuna idakwana, adatuma akapolo wace kuna alimi wale, kuti akatambire bzisapo bzomwe ni bzace.

³⁵ “Alimi wale adaphata akapolo wace, acipweteka m'bodzi winango adamupha ndipo wacitatu adam'boma na minyala. ³⁶ Pamwepo adatumiza akapolo anango azinji, ndipo alimi wale adacita bzibodzi-bodzi. ³⁷ Pakumalizira adatumiza mwana wace aciti: ‘Mwana wangu an'kamulemekeza’.

³⁸ “Tsono pomwe alimi adawona mwanayo, adauzana kuti: ‘Umweyu ni nyautaka. Bwerani timuphe ndipo titenge utaka bwace’. ³⁹ Na tenepo

iwo adam'phata aciyenda naye kunja kwa munda ndipo adamupha.

⁴⁰ “Na tenepo akabwera mwenekaciro wa munda an'dzacita ciyani na alimi wale?”

⁴¹ Iwo adatawira kuti: “An'dzawapha alimi wale wakuipa ndipo an'dzakumbiza mundayo anango, omwe an'dzamupasa mbali yace Panthawe yakubvuna”.

⁴² Jezu adawauza kuti: “Imwepo mukanati kulewenga muBzakunemba mafalaya:

“ ‘Mwala omwe anyakumanga nyumba adalamba,
udadzakhala mwala wa pagonyo,
bzimwebzi bzipacokera kwa Mbuya,
ndipo ni cinthu cakudabwisa kwa ife’***.

⁴³ “Na tenepo Ine nin'kuuzani kuti Umambo bwa Mulungu un'dzacosedwa kwa imwepo ndipo un'dzapasidwa kwa mbumba yomwe in'dzabala bzipapo bza Umambo. ⁴⁴ Ule omwe an'dzagwera mwalayu an'dzagwatidwa-gwatidwa ndipo kwa ule omwe an'dzagwedwa na iwo an'dzasanduka pfumbi”.

⁴⁵ Pomwe akulu-akulu wa anyantsembe na afalizi adabva mifananizo ya Jezu, adazindikira kuti Iye akhalewa bza cipande ca iwo. ⁴⁶ Ndipo akhanyang'ana njira yakuti am'mange, tsono akhana mantha na mithithi, nakuti ukhambamuyesa m'polofita.

*** 21:42 Mas 118:22-23

22

M'fananizo wa m'sinda wa malowozi (Luk 4:15-24)

¹ Jezu adawauza pomwe mwa mifananizo aciti: ² “Umambo bwa kudzulu budakhala ninga mambo omwe adakondza uzokoto bwa m'sinda wa malowozi ya mwana wace. ³ Adatuma akapolo wace kuna omwe akhadacemerredwa kuuzokoto, adawauza kuti abwere. Tsono iwo adalamba kubwera.

⁴ “Adatuma pomwe akapolo anango adati: ‘Uzani omwe acemerredwa kuti ndakondza uzokoto bwangu: Ng'ombe zangu tumikono twakunenepa, ndipo bzentse bzakondzedwa kale. Bwerani kuuzokoto bwa malowozi!’

⁵ “Tsono iwo alibe kum'tetekera ndipo adacoka, m'bodzi kumunda kwace, winango kumalonda yace. ⁶ Anangowo, adaphata akapolo, adawaboneresa aciwapha. ⁷ Mambo adakalipa ndipo adatumiza acikunda wace, acikapha akambowa wale na kutentha mzinda wawo.

⁸ “Pamwepo adauza akapolo wace aciti: ‘Uzokoto bwa m'sinda wa malowozi bwakwana, tsono omwe ndikhadacemera akhalibe kuthemera. ⁹ Tsapano ndokoni m'magonyo ndipo cemerani kuuzokoto wentse omwe muniwona’. ¹⁰ Pamwepo akapolo adacoka aciyenda muzinjira ndipo adagumaniza wanthu wentse omwe adagumana nawo, wabwino na wakuipa, ndipo cipinda ca uzokoto bwa m'sinda wa malowozi, cidadzala na wakucemerredwawo.

¹¹ “Tsono pomwe mambo adapita kuti awone wakucemerredwawo, adawona mwemo mwamuna m'bodzi omwe akhalibe cakubvala ca

pamsinda wa malowozi. ¹² Ndipo adam'bvundza kuti: 'Xamwali, kodi iwepo wapita tani muno ulibe cakubvala ca pamsinda wa malowozi?' Iye adakhala zii.

¹³ "Pamwepo mambo adauza omwe akhatumikira kuti: 'M'mangeni manja na minyendo, m'muthuse kunja, kum'dima. Kumweko an'dzalira acikukuta mano'.

¹⁴ "Nakuti wakucemerredwa ni azinji tsono wakusankhuliwa ni ang'ono-ng'ono".

Nkhani ya mtsonkho

(Mko 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Pamwepo afalizi adacoka acikacita citalo cakuti atape m'kanwa Jezu. ¹⁶ Ndipo iwo adam'tumizira wakupfundzira wawo pabodzi na waphathi ra Herodi kukam'bvundza kuti: "Misiri, tin'dziwa kuti ndimwe wakulungama ndipo mumbapfundzisa njira ya Mulungu mwacadidi, ndipo Imwe mulibe thupo na munthu ali yentse thangwe mumbanyang'ana lini khalidwe la wanthu. ¹⁷ Na tenepo tiuze: Kodi uli kuwona tani? Ni bzakubvumizidwa kulipira mtsonkho kwa m'tongi m'kulu Sezari ayai nee?"

¹⁸ Tsono Jezu, pakudziwa ndzeru zawo zakuipa adawabvundza kuti: "Wacipha-masomwe! Thangwe ranyi mulikundiyeza? ¹⁹ Ndiwoneseni kobiri yomwe mumbaphatisa basa pakupereka mtsonkho". Iwo adamuwonesa denariyo*, ²⁰ ndipo Iye adawabvundza kuti: "Nkhopeyi na manembaya ni bzayani?"

* **22:19** Denariyo ikhali kobiri ibodzi ya ndzayaya icikhala ya parata, yomwe ikhalingana na ntsiku ibodzi ya basa.

²¹ Iwo adatawira kuti: “Ni bza Sezari”.

Ndipo Iye adawauza kuti: “Na tenepo, pasani† Sezari bzmwe ni bza Sezari ndipo bza Mulungu bzmwe ni bza Mulungu”.

²² Pomwe iwo adabva bzimwebzi, adakhala wakudabwisidwa. Ndipo adam'siya, wacicoka.

Bza kulamuka kwa wakufa
(Mko 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Ntsiku imweire, sadusi, omwe ambati kulibe kulamuka kwa wakufa, adafendera pafupi na Iye acimubvundza kuti: ²⁴ “Misiri, Mozeji adalewa kuti penu munthu m'bodzi an'fa acisaya kusiya wana, bzin'funika kuti m'bale wace alowole masiwayo kuti am'balire nyamuyayo‡. ²⁵ Tsono pakati pathu abale anomwe. Wakuyamba adalowola mkazi, ndipo adafa alibe kusiya wana, mkaziyo adasiira m'bale wace. ²⁶ Bzibodzi-bodzi bzidacitika kwa waciwiri, wacitatu mpaka wacinomwe. ²⁷ Ndipo pakumalizira kwa wentse, adadzafambo mkaziyo. ²⁸ Kodi tsapano, pakulamuka kwa wakufa an'dzakhala mkazi wa yani pa anomwewo? Pakuti wentsenewo akhadamulowola!”

²⁹ Jezu adatawira aciti: “Imwepo mulikubzipumpsa thangwe ra kusaya kudziwa Manemba ngakhale phambvu ya Mulungu! ³⁰ Pakudzalamuka kwa wakufa, wanthu an'dzalowolana lini ngakhale kudzacita malowozi. Tsono an'dzakhala ninga anju kudzulu. ³¹ Ndipo bza yakulamuka kwa wakufa, imwepo mulibe kulewenga bzmwe Mulungu adakuuzani kuti: ³² ‘Ine ndine Mulungu wa

† 22:21 Ayai kuti: “Bwezerani”. ‡ 22:24 Deu 25:5

Abrahamu, Mulungu wa Izaki, Mulungu wa Jakobo?’§ Iye ni Mulungu lini wa wakufa, tsono wa amoyo!”

³³ Pomwe mithithi idabva bzimwebzi, idadab-wisidwa na cipfundziso cace.

Lamulo likulu
(Mko 12:28-34)

³⁴ Pomwe adabva kuti Jezu adasiya aSaduki alibe fala lakuti am'tawire, afalizi adagumana. ³⁵ Ndipo m'bodzi wa iwo, misiri wa Mtemo adamuyeza pa kum'mbvundza aciti: ³⁶ “M'pfundzisi, lamulo likulu la Mtemo ndiponi?”

³⁷ Jezu adam'tawira kuti: “ ‘Funa Mbuya, Mulungu wako na m'tima wako wentse, na moyo wako wentse ndipo na ndzeru zako zentse’**. ”

³⁸ Limweri ndiro lakuyamba ndipo lamulo likulu.

³⁹ Ndipo laciwiri lakulingana na limweri, ni iri: ‘Funa mwandzako ninga momwe umbabzifunira iwe wekha’††. ⁴⁰ Pa malamulo mawiriya yambateweza Mitemo yentse na cipfundziso ca Apolofita”.

Krixtu mwana wa Davidi
(Mko 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Afalizi akali pamtsonkhano, Jezu adawabvundza kuti: ⁴² “Imwepo mun'kumbuka ciyani bza Krixtu‡‡? Kodi iye ni mwana wayani?”

Iwo adatawira kuti: “Ni mwana wa Davidi”.

⁴³ Iye adawauza kuti: “Tsono, ni thangwe ranyi Davidi mwa Mzimu Wakucena, ambace-mera ‘Mbuya’? Na tenepo Iye ambatsimikiza kuti:

§ 22:32 Eks 3:6 ** 22:37 Deu 6:5 †† 22:39 Lev 19:18

‡‡ 22:42 Krixtu: Padutswa limweri bzikhalewa kuti Mesiya.

44 “Mbuya§§ adalewa kuna Mbuya wangu:
Khala kuboko langu lamadidi,
mpaka Ine ndidzaikhe anyamadulanthaka
wako
pantsi pa ndzayo zako’***.

45 Tsono, penu Davidi ambamucemera ‘Mbuya’,
Iye angakhale tani mwana wace?” 46 Palibe
omwe akhakwanisa kum'tawira. Ndipo kuyam-
bira ntsiku imweire palibe na m'bodziyo omwe
adakhwimika kuti am'bvundze pomwe.

23

Jezu an'tsimula afalizi na adziwi wa Mtemo

1 Pamwepo, Jezu adauza m'thithi na
wakupfundzira wace kuti: 2 “Adziwi wa Mtemo
na afalizi ambakhala pampando* wa Mozeji.
3 Abvereni ndipo mucite bzentse bzomwe
iwo an'kuuzani. Tsono lekani kucita bzomwe
iwo an'cita, nakuti iwo ambacita lini bzomwe
an'palidza. 4 Iwo ambamanga mitolo yakulemera
aciikha m'mapewa mwa wanthu, tsono iwo caiwo
ali rini wakukondzeka kuti aimise cala cibodzi
kuti aidzuse.

5 “Bzentse bzomwe an'cita† ni bzakuti
awonedwe na wanthu. Iwo ambatalimphisa
firateriyo‡§ zawo ndipo bzakubvala bzawo

§§ 22:44 Ayai Mulungu. *** 22:44 Mas 110:1

* 23:2 Kukhala pampando ni kulewa kuti ana mbvumo
wa kuthandauzira Mtemo ya Mozeji. † 23:5 Mat 6:1

‡ 23:5 Firateriyo: Bzimwebzi ni “tefirini”, tumakaxa
tung'ono-tung'ono momwe mukhana bzakunemba bza fala
la Mulungu, akhambatunyatika pamkuma na m'manja. § 23:5
Deu 6:8

ni bzitali-bzitali^{**}. ⁶ Ambafuna mbuto zakutumbizidwa mwa m'misinda na mipando mikulu-mikulu munyumba za mapembo, ⁷ kuti ambamusidwe mumisika acimbacemerredwa 'apfundzisi'.

⁸ “Tsono, imwepo lekani kucemerredwa 'apfundzisi'. M'bodzi yekha ndiye M'pfundzisi wanu, ndipo mwentsenemwe ndimwe abale. ⁹ Palibe omwe mungacemere 'baba' pantsi pano, thangwe imwepo muna Baba m'bodzi, ule omwe alikudzulu. ¹⁰ Lekani kucemerredwa 'm'tsogoleri' na pang'onopo, thangwe imwepo muna M'tsogoleri m'bodzi yekha, Krixtu. ¹¹ M'kulu^{††} pakati panu an'dzakhala wakutumikira. ¹² Nakuti ule omwe an'bzikuza mwa iye yekha^{‡‡} an'dzacepesedwa ndipo ali-yentse ule omwe an'dzabzicepesa mwa iye yekha an'dzakuzidwa.

¹³ “Tsoka kwa imwe adziwi wa Mtemo na afalizi, wanthu wacipha-maso! Imwepo mulikufungira Umambo bwa kudzulu patsogolo pa wanthu! Imwepo-letu munibupita lini, ngakhale munirekerera lini kupita wale omwe an'funa kupita.

¹⁴ “Tsoka kwa imwe adziwi wa Mtemo na afalizi, wanthu wacipha-maso! Imwepo mumbadyera m'manja akazi amasiwa, ndipo kuti bzireke kudziwika mumbanamizira na kucita mipembo yakupitiriza. Ndipopo mun'dzapasidwa nyathwa ikulu kuposa. §§

^{**} **23:5** Mul 15:38 ^{††} **23:11** Mat 20:26-27; Mko 9:35, 10:43-44, Luk 22:26 ^{‡‡} **23:12** Luk 14:11, 18:14 **§§ 23:14** Bzakunemba na manja bza kale bzizinji bziribe kuikha pa m'ndandanda dutswa limweri 14.

¹⁵ “Tsoka kwa imwe adziwi wa Mtemo na afalizi, wanthu wacipha-maso, thangwe mum-bazungulira nyandza na pantsi kuti mutendeuse munthu, ndipo mukakwanisa mumbam'tenga munthu umweyo ninga wakuthemera kuyenda kumoto wakusaya kumala mwakufunya kawiri kuposa imwepo.

¹⁶ “Tsoka kwa imwe atsogoleri azimola, nakuti mumbati: ‘Penu wina anirumbirira Nyumba ya Mulungu yakucena, bzinwebzi bzinirewa lini cinthu. Tsono penu wina anirumbirira Oro ya Nyumba ya Mulungu, bzin'funika kuti acite momwe alumbirira’. ¹⁷ Azimola wakupusamwe! Kodi ni ciyani cakufunikira kwene-kwene: Oro ayai Nyumba ya Mulungu yomwe inicenesa oro? ¹⁸ Imwepombo mumbalewa kuti: ‘Penu wina anirumbirira guwa, ibzi bzinirewa lini cinthu. Tsono penu wina anirumbirira cakupereka comwe ciri paguwa, bzin'funika kuti acite momwe alumbirira’. ¹⁹ Azimolamwe! Niciyani cakufunikira kwene-kwene: Bzakupereka ayai guwa lomwe linicenesa bzakuperekabzo? ²⁰ Na tenepo, ule omwe anirumbirira guwa, alikulumbira mwa iro ndipo na bzentse bzomwe bziri paguwapo. ²¹ Ndipo omwe anirumbirira na nyumba ya Mulungu, alikulumbira mwa iyo ndipo na ule omwe ambakhala m'mwemo. ²² Ndipo, ule omwe anirumbirira kudzulu, alikulumbirira M'pando wa umambo bwa Mulungu ndipo kuna ule omwe ambakhala kuna iwo.

²³ “Tsoka kwa imwe, adziwi wa Mtemo na afalizi, wanthu wacipha-maso! Imwepo

mumbapereka cakhumi ca tumbeu twakununchira, na twakukomesa cakudya na citowe, tsono mumbaleka m'pfundo za Mtemo zakufunikira zomwe ni cirungamo, ntsisi, na kukhulupirika. Imwepo bzin'funika kuti mumbacite bzinthu bzimwebzi mwakusaya kupambula bzimwebzire. ²⁴ Wakutsogolera azimola! Imwepo mumbasusa bzakumwa kuti mucose mbudu, tsono mumbameza ngamira***.

²⁵ “Tsoka kwa imwe, adziwi wa Mtemo na afalizi wanthu wacipha-maso! Imwepo mumbatsuka mkombo na ndiro kunjja, tsono m'kati mwace mudadzala na kupamba na kusirira.

²⁶ “MuFalisi zimolawe! Cakuyamba tsuka m'kati mwa m'kombo, kuti kunjja kukhalembo kwa kucena.

²⁷ “Tsoka kwa imwe, adziwi wa Mtemo na afalizi, wanthu wacipha-maso! Imwepo mudakhala ninga nthutu zakuikidwa m'toto zomwe, kunjja kwace kudadeka, tsono m'kati mwace mudadzala na mafupa ndipo na m'tundu wentse wa bza-kubvunda. ²⁸ Ni tenepoyo imwepo: Kunja mudakhala ninga wanthu wakulungama patsogolo pa mbumba, tsono m'kati mudadzala na kunama ndipo na kuipa.

²⁹ “Tsoka kuna imwe, adziwi wa Mtemo na afalizi, wanthu wacipha-maso! Imwepo mumbakondza bwino nthutu za apolofita ndipo mumbadekesa nthutu za wanthu wakulungama. ³⁰ Ndipo mumbalewa kuti: ‘Tingadakhala kuti tikhalipombo Panthawe ya makolo yathu,

*** **23:24** Ni cifuwo cikulu cakunyamula mitolo cakudziwika na dzina lakuti ngamira.

tingadacita lini nawo mbali pakupha apolofita’.

³¹ Na tenepoyo, imwepo mulikutsimikiza kuti ndimwe dzindza la wale omwe adapha apolofita.

³² Malizani tsono, kudzaza mphimo ya bzakuipa bza makolo yanu!

³³ “Bzinyoka! Mtundu wa nyoka za nyakungu!††† Mun'dzathawa tani kunyathwa yakuyenda kumoto wakusaya kumala? ³⁴ Na tenepo, Ine ndirikukutumizirani apolofita, adziwi na adziwi wa Mtemo. Anango wa iwo mun'dzawapha ndipo muciwakhomera pam'tanda. Anango mun'dzawachanga mun-yumba za mapembo zanu mucidzawafambira m'mbuyo mzinda na mzinda. ³⁵ Tenepoyo, Mulungu andzakupasani nyathwa thangwe la kufa kwa wanthu wentse wakusaya thangwe omwe makolo yanu adapha, kuyambira kuphedwa kwa Aberi mwakusaya thangwe‡‡‡ mpaka kwa Zakaliya, mwana wa Balakiya, omwe mudapha pakati pa Nyumba ya Mulungu na guwa la ntsembe. ³⁶ Ine nin'kutsimikizirani kuti bzentsenebzi bzin'dzabwerera mibadwe imweyi.

Jezu ana lufoi na Jerusalema

³⁷ “Jerusalema, Jerusalema, iwepo omwe ulikupha apolofita uciboma omwe umbatumiziridwa! Ni kangasi kentse komwe Ine nimbafuna kugumaniza wana wako, ninga nkhuku yomwe imbagumaniza wana wace pantsi pa maphapidwe yace, tsono imwe mulibe kubvuma. ³⁸ Dziwani kuti nyumba yanu

in'dzakhala matere. ³⁹ Tsono Ine nin'kuuzani kuti imwepo mun'dzandiwona lini pomwe, mpaka mudzalewe kuti: ‘Asimbidwe omwe an'bwera mudzina la Mbuya’**SSS**”.

24

Jezu anirewa bza kupfudzika kwa Nyumba ya Mulungu

(Mko 13:1-31; Luk 21:5-37)

¹ Pomwe Jezu adacoka Nyumba ya Mulungu, ndipo akhayenda, wakupfundzira wace adafendera pafupi na Iye kuti amulatize kamangidwe ka Nyumba ya Mulungu. ² Iye adawabvundza kuti: “Kodi imwepo muli kuwona bzentsenebzi? Cadidi Ine ndikuuzani kuti pano pan'dzakhala lini mwala padzulu pa undzace, yentse in'dzagumulidwa”.

Kubonera na kufambiridwa m'mbuyo

³ Pomwe Jezu akhadakhala paphiri la Olivera, wakupfundzira adadza pafupi na Iye pawokha acimubvundza kuti: “Tiuzeni kuti bzimwebzi bzin'dzacitika lini? Ndipo cizindikiro cakubwera kwanu na cakumala kwa dziko cin'dzakhala ciponi?”

⁴ Jezu adatawira kuti: “Cenjerani, kuti winango angakupumpseni. ⁵ Pakuti azinji an'dzabwera na dzina langu acimbati: ‘Ine ndine Krixtu*’, ndipo an'dzapumpsa azinji. ⁶ Imwepo mudzabva kulewa bza nkondo na ntabva-ntabva wa nkondo, tsono lekani kukhala na thupo.

SSS 23:39 Mas 118:26 * **24:5** MuciGiriki adati: “Krixtu”, muciHeberi ambati: “Mesiya”, bzentsenebzo ni kulewa kuti Wakudzozedwa wa Mulungu.

Bzin'funika kuti bzimwebzi bzhidzicitike, tsono cimaliziro cikanati kufika. ⁷ Pakuti madzindza yan'dzasandukirana ndipo umambo na umambo un'dzamenyana. Pan'dzakhala njala na citeke-teke mumbuto zakusiyana-siyana. ⁸ Bzentsenebzi bzin'dzakhala kuyamba kwa mphicha”.

⁹ “Pamwepo iwo an'dzakuperekani kuti muboneresedwe ndipo mucidzaphedwa, mun'dzawengidwa na madzindza yentse thangwe ra Ine. ¹⁰ Panthawe imweyo azinji an'dzataya cikhulupiriro cawo, an'dzapindikirana ndipo aciwengana m'bodzi na m'bodzi. ¹¹ Ndipo padzawoneka apolofita azinji wakunama, acidzapumpsa wanthu azinji. ¹² Thangwe ra kuwanda kwa bzakuipa, lufoi la azinji lin'dzacepekera. ¹³ Tsono pa ule omwe anirimbika mpaka kumalizira an'dzapulumuka. ¹⁴ Ndipo Mafala Yabwino ya Umambo yan'dzapalidzidwa padziko lentse ninga mboni za madzindza yentse, ndipo pamwepo cidzafika cimaliziro”.

¹⁵ “Na tenepo pomwe imwe mun'dzawona ‘cakudzonga cakupasa mantha’† comwe adalewa m'polofita Daniyeri, Pambuto Yakucena (omwe anirewenga abvesese), ¹⁶ pamwepo omwe an'dzakhala ali muJudeya adzathawire kumapiri. ¹⁷ Omwe an'dzakhala ali pantsodzi, pa nyumba yace adzathawiretu adzaleke kupita kukacosa cinthu ciri centse m'nyumbamo. ¹⁸ Omwe an'dzakhala kumunda adzaleke kubwerera kutenga bzakubvala. ¹⁹ Tsoka kwa akazi omwe an'dzagumanizidwa ana pathupi na

† 24:15 Dan 9:27, 11:31, 12:11

wakumamisa ntsiku zimwezo! ²⁰ Mupembe kuti bzimwebzi bzijdaleke kucitika panthawe ya mphepo ayai ntsiku ya malinkhuma. ²¹ Thangwe kun'dzawoneka bvuto likulu,‡ mwakuti likanati kuwoneka kale kuyambira cirengedwe ca dziko mpaka lero, ndipo yan'dzawoneka lini pomwe cipo. ²² Ndipo nthawezo zingadaleka kupunguzidwa, palibe omwe angadapulumuka. Tsono, thangwe ra wakusankhulidwa, nthawezo zidzapunguzidwa. ²³ Na tenepo penu anango an'dzakuuzani kuti: ‘Onani, Krixtu ali pano’ ayai: ‘Uyo ali apo’, lekani kudzam'bvera. ²⁴ Thangwe kun'dzawoneka akrixtu na apolofita wakunama omwe an'dzacita bzipindikiro na bzipabwiso bzikulu kuti penu bzip'kwanisika apumpse wakusankhulidwa. ²⁵ Onani Ine ndakudziwisani bzipkanati kucitika”.

²⁶ “Na tenepo, Penu winango an'dzakuuzani kuti: ‘Krixtu ali kule, kucidambo’, lekani kudzacoka. Ayai kuti: ‘Krixtu ali apo, m'kati mwa nyumba’, lekani kudzabvuma.

²⁷ Thangwe, tenepoyo ninga mpheni imbacoka kumabvadzuwa ndipo icibziwonesa kumadokero, bzip'dzakhalambo tenepo pakubwera kwa Mwana wa munthu. ²⁸ Komwe kun'dzawoneka mtembo ubodzi, kumweko kun'dzagwezekana magola”.

²⁹ “Zikadzatondokumala ntsiku za kubonerazo,

“ ‘Dzuwa lin'dzacita m'dima,
mwezi un'dzabvunika lini,
nyenyezi zin'dzagwa kudzulu

‡ **24:21** Dan 12:1; Cid 7:14

ndipo mphambvu za kudzulu
zin'dzatekenyesedwa' ”§.

³⁰ “Pamwepo pan'dzawoneka kudzulu cizindikiro ca Mwana wa munthu ndipo madzinda yentse ya pantsi yan'dzadandaula ndipo an'dzawona Mwana wa munthu alikubwera mumitambo kudzulu na mphambvu na mbiri ikulu. ³¹ Ndipo Iye an'dzatumiza anju zace na muwira ukulu wa cimbututu, ndipo iwo an'dzatsonkhanisa wakusankhulidwa wace mumbali zinai, kucoka kuphampaha kukafika kuphampaha kundzace kwa kudzulu”.

³² “Pfundzirani m'fananizo wamuti wakucemerredwa figeira: Pomwe mithambi yace imbakula, masamba yace yambaphukira, imwe mumbadziwa kuti maindza yafendera.

³³ Ni tenepoyombo, mukadzawona bzinthu bzentsenebzi, mudzadziwe kuti Iye ali pafupi, ali pamisuwu. ³⁴ Ine nin'kutsimikizani kuti m'badwe uno an'dzamala lini bzikanati kuwoneka bzimwebzi. ³⁵ Kudzulu na pantsi bzin'dzapita, tsono mafala yangu yan'dzakhala kwa kuyenda na kuyenda”.

Bza ntsiku na nthawe
(Mko 13:32-37)

³⁶ “Bza nthawe na ntsiku palibe omwe an'dziwa, ngakhale anju za kudzulu, napo Mwana,** tsono an'dziwa ni Baba basi. ³⁷ Ninga momwe bzipadicitikira Panthawe ya Nowa,††

§ 24:29 Iza 23:10, 34:4 ** 24:36 Bzakunemba bzinango bza kale bziribe kunembedwa kuti: “Napo Mwana”. †† 24:37 Jen 6:5-8

bzin'dzacitikambo tenepo pa kubwera kwa Mwana wa munthu. ³⁸ Nakuti ntsiku zidapitazo za cigumula, mbumba ikhakhala icidyana na kumwa, acimbalowolana, mpaka ntsiku yomwe Nowa adapita mu arka, ³⁹ ndipo iwo alibe kudziwa, mpaka kubwera kwa cigumula ndipo cidatenga wentse. Tenepoyo bzin'dzacitika pa kudza kwa Mwana wa munthu. ⁴⁰ Panthawe imweyo amuna awiri an'dzakhala kumunda, m'bodzi an'dzatengedwa winango acisala. ⁴¹ Akazi awiri an'dzakhala alikupeya, m'bodzi an'dzatengedwa winango acisala”.

⁴² “Ndipopo, khalani na cheru, thangwe imwepo mun'dziwa lini kuti ni ntsiku iponi yomwe an'dzabwera Mbuya wanu. ⁴³ Tsono bvani ibzi: Penu mwenekeciro wanyumba angadadziwa kuti ni nthawe iponi ya usiku yomwe mbava in'bwera, iye angadalindira ndipo angadalekerera lini kuti nyumba yace icholedwe. ⁴⁴ Na tenepo imwepombo bzin'funika kuti mukhale wakukondzeka, thangwe Mwana wa munthu an'dzabwera Panthawe yomwe imwe mun'dikhira lini”.

⁴⁵ “Mbani tsono kapolo wakukhulupirika na kucenjera, omwe mbuya wace animuikha kuti anyang'anire wa pabanja pace kuti awapase phoso Panthawe caiyo? ⁴⁶ Ngnyakudala kapolo omwe mbuya wace an'dzagumana alikucita bzimwebzi pomwe an'bwerera. ⁴⁷ Nin'kutsimikizani kuti iye an'dzamuikha kuti anyang'anire bzace bzentse. ⁴⁸ Tsono pinango kapoloyo ngwakuipa acirewa mwa iye yekha kuti: ‘Mbuya wangu alikucedwa’,

49 ndipo pamwepo aciyamba kumbamenya wa panyumbapo ndipo acimbadya na kumwa pabodzi na aledzeri. 50 Pamwepo, Mbuya wa kapolo ule an'bwera ntsiku yomwe akhadikhirira lini ndipo panthawe yomwe an'dziwa lini. 51 Iye an'dzamupasa nyathwa ikulu kwene-kwene‡ ndipo an'dzamuikha pambuto ibodzi na waciphamaso, komwe kun'dzakhala kulira na kukukuta mano”.

25

M'fananizo wa madende khumi

1 “Nthawe imweyo, Umambo wa kudzulu bundzakhala, ninga madende khumi yomwe yadatenga bziphani-phani bzayene ndipo yadacoka kuti yakagumane na namwali wawo.

2 Maxanu ya iyo yakhali yakupusa, ndipo maxanu yakhali yakucenjera. 3 Yakupusa yadatenga bziphani-phani bzayene, tsono yalibe kutenga mafuta. 4 Tsono yakucenjera yadatenga mafuta m'bzombo pabodzi na bziphani-phani bzayene.

5 Namwali adacedwa kufika, ndipo wentse adabva tulo acigona”.

6 “Pakati pa usiku, kudabveka kukuwa kuti: ‘Namwali alikufendera! Cokani mukagumane naye!’ ”.

7 “Pamwepo madende yentse yadalamuka yacikondzekera bziphani-phani bza yene.

8 Yakupusa yale yadauza wakucenjera kuti: ‘Tipasenimbo pang'ono mafuta yanu, nakuti bziphani-phani bzathu bzirikuthima’ ”.

‡ 24:51 MuciGiriki adati: “An'dzam'gwata na pakati”.

9 “Iwo adatawira kuti: ‘Nee, nakuti pinango yan'dzakwana lini kwa ife na imwepo. Ndokoni kuna wakugulisa mukagule mafuta yanu’ ”.

10 “Ndipo iwo atacoka kukagula mafuta, namwali adafika. Madende yomwe yakhadakondzeka yadapita na iye muuzokoto bwa malowozi ndipo msuwo udafungiwa”.

11 “Mwakucedwa yadabwerambo madende yakupusa yale yaciti: ‘Mbuya! Mbuya! Tifungulirenimbo msuwo ife!’ ”.

12 “Tsono iye adatawira adati: ‘Cadidi n'cakuti ine nin'kudziwani lini!’ ”*

13 Pakumaliza Jezu adati: “Na tenepo, khalani na cheru, thangwe imwepo mun'dziwa lini ntsikuna nthawe!

M'fananizo wa talento

14 “Umambo bwa kudzulu un'dzandendemerambo ninga mwamuna omwe, pakucoka ulendo, adacemera akapolo wace aciwasiyira bzombo bzace. 15 M'bodzi adam'pasa talento† zixanu, kwa winango adam'pasa ziwiri ndipo winango ibodzi. M'bodzi na m'bodzi malingana na mphambvu zace. Patsogolo pace adaguduka ulendo bwace. 16 Omwe akhadatambira matalento maxanu adacokeratu pamwepo acikayaphatisa basa ndipo aciphindula yanango maxanu. 17 Napombo omwe akhadatambira matalento mawiri adawona phindu mawiri. 18 Tsono omwe akhadatambira talento libodzi, adacoka acicera

* 25:12 Luk 13:25 † 25:15 Talento ikhali kobiri yomwe ikhalin-gana na mphimo yakulemera kiro makumi mawiri na zitanthatu.

dindi pantsi aciifucira ndipo adabisa kobiri ya mbuya wace.

¹⁹ “Patapita nthawe izinji mbuya wa akapolo wale adabwerera acirewengerana kobirizo.

²⁰ Omwe akhadatambira matalento maxanu adabweresa yanango maxanu ndipo adati: ‘Inde, mbuya, mudandipasa matalento maxanu, onani ndacita phindu manango maxanu’.

²¹ “Mbuya adatawira aciti: ‘Ni bزابwino kwene-kwene, kapolo wabwino ndipo wakukhulupirika! Iwepo udakhulupirika na bzing'ono, ine nin'dzakuikha pa bzinji. Bwera udzacite mbali pa cikondwerero ca ine, mbuya wako!’

²² “Adabwerambo ule omwe akhadatambira matalento mawiri adati: ‘Inde mbuya mudandipasa matalento mawiri. Onani ndacita phindu yanango mawiri’.

²³ “Mbuya adatawira kuti: ‘Ni bزابwino kwene-kwene, kapolo wabwino ndipo wakukhulupirika! Iwepo udakhulupirika na bzing'ono, ine nin'dzakuikha pa bzinji. Bwera udzacite mbali pacikondwerero ca mbuya wako’.

²⁴ “Pakumalizira adabwera omwe akhadatambira talento ibodzi adati: ‘Ine ndikhadziwa kuti mbuya ndimwe mwamuna wakunesa kwene-kwene, omwe mumbabvuna pomwe mulibe kubzala ndipo mumbakhongobza pomwe mulibe kumwaza. ²⁵ Ndipopo ndidabva mantha, ndidacoka ndicikabisa talento yanu pantsi. Njiyi talento yanu’.

²⁶ “Mbuya adatawira kuti: ‘Kapolo wakuipa ndipo wautofu! Iwe ukhadziwa kuti ine nimbabvuna pomwe ine ndiribe kubzala ndipo nim-

bakhongobza pomwe ndiribe kumwaza? ²⁷ Na tenepo, bzikhafunika kuti iwepo ukaikhe kuthenthe lakukoyera, kuti ine ndikabwera ndidzatambire na cimbadzo.

²⁸ “Mutengereni talento yace iperekeni kuna omwe ana khumi. ²⁹ Nakuti omwe anabzo, an'dzapasidwa bzinango‡, ndipo an'dzakhala na bzakuposa. Tsono omwe alibe, napo bzomwe anabzo an'dzatengeredwa. ³⁰ Ndipo m'thuseni kunja kapolo wautofu,§ kum'dima, komwe kun'dzawoneka kulira na kukukuta-mano’.

Kutongesedwa kwakumalizira

³¹ “Pomwe Mwana wa munthu an'dzabwera pam'pando wa umambo bwace,** pabodzi na anju zentse, an'dzakhala pam'pando wa utongi wa ulemerero††. ³² Madzinda yentse yan'dzatsonkhezidwa patsogolo pace, Ndipo Iye an'dzapambula yanango na yandzace ninga makabusa omwe an'pambula mabira pa atonde. ³³ Ndipo an'dzaikha mabira kuboko lace lamadidi ndipo atonde kuboko lace la madzere.

³⁴ “Pamwepo Mambo an'dzauza omwe aliboko lace lamadidi kuti: ‘Bwerani wakusimbidwa wa Baba wangu! Tambirani ninga utaka Umambo omwe budakondzedwa kuyambira pakulengedwa kwa dziko. ³⁵ Nakuti Ine ndikhana njala ndipo imwepo mudandipasa cakudya. Ndikhana nyota imwepo mudandipasa cakumwa. Ndikhali nyakudza imwepo mudandikhongobza, ³⁶ ndikhana usiwa imwepo mudandibvazika.

‡ 25:29 Mat 13:12; Mko 4:25; Luk 8:18 § 25:30 Mat 8:12, 22:13

** 25:31 Mat 16:27 †† 25:31 Mat 19:28

Ndikhaduwala imwepo mudandirimbikisa. Ndikhali m'kawoko imwepo mudadzandiwona'.

³⁷ “Pamwepo wakulungama adam'tawira kuti: ‘Mbuya, ni lini pomwe tidakuwonani na njala ticikupasani cakudya ayai na nyota ticikupasani cakumwa? ³⁸ Ni lini pomwe tidakuwonani ninga nyakudza ticikukhongobzani, ayai wausiwa ticikupasani bzakubvala? ³⁹ Ni lini pomwe tidakuwonani mucidwala ayai m'kawoko ticzakuzungirani?’

⁴⁰ “Mambo an'dzatawira kuti: ‘Nin'kuuzani bzacadidi kuti, bzomwe imwepo mudacita kwa m'bodzi mwa abale wangu ang'ono, mudacitira Ine’.

⁴¹ “Pamwepo Iye an'dzauza omwe ali kuboko lace lamadzere kuti: ‘Wakutembereredwa, cokani kwa Ine ndokoni kumoto wakusaya kumala, omwe udakondzeredwa Dyabu na anju zace. ⁴² Nakuti Ine ndikhana njala, ndipo imwe mulibe kundipasa cakudya, ndikhana nyota ndipo mulibe kundipasa cakumwa, ⁴³ ndikhali mulendo imwepo mulibe kundikhongobza, ndikhana usiwa imwepo mulibe kundipasa cakubvala, ndikhadwala ndipo ndikhali m'kawoko imwepo mulibe kundzandiwona’.

⁴⁴ “Pamwepo iwombo an'dzatawira kuti: ‘Mbuya, ni kuponi komwe tidakuwona na njala ayai nyota ayai nyakudza ayai wakusaya cakubvala ayai wakuduwala ayai m'kawoko ndipo tiribe kukuthandizani?’

⁴⁵ “Iye an'dzawatawira kuti: ‘Nin'kuuzani cadidi kuti: Comwe imwepo mudaleka kucita kwa ang'ono-ang'onowa, mulibe kucitambo kuna Ine’.

⁴⁶ “Ndipo amwewa an'dzayenda kunyathwa yakusaya kumala,‡‡ tsono wakulungama kumoyo wakusaya kumala”.

26

Citalo cakuti aphe Jezu

(Mko 14:1-2; Luk 22:1-2; Juw 11:45-53)

¹ Pomwe Jezu adamala cipfundziso centseneci, adauza wakupfundzira wace kuti: ² “Ninga imwe mun'dziwa, zasala ntsiku ziwiri kuti ticite uzokoto bwa Paxkwa, Mwana wa munthu an'dzaperekedwa kuti akhomereredwe pam'tanda”.

³ Panthawe imweire akulu-akulu wa anyantsembe na atsogoleri wa mbumba adatsonkhana kunyumba kwa Kaifasi m'kulu wa anyantsembe, ⁴ iwo pabodzi adacita citalo cakuti amange Jezu acimupha mwakabise-bise. ⁵ Tsono akhalewa kuti: “Bzin'funika lini cita nthawe za uzokoto zino, nakuti pangawoneke phokoso pakati pa mbumba”.

Jezu an'dzozedwa muBetanya

(Mko 14:3-9; Juw 12:1-8)

⁶ Pomwe Jezu akhali muBetanya, kunyumba kwa Simau, nyamapere, ⁷ mkazi winango adafendera kuna Iye na ntsupa ya mafuta ya alabastro bzakununchira bza kobiri zizinji kwene-kwene. Iye adathulurira mumsolo mwa Jezu, pomwe Iye akhadya pa meza.

⁸ Wakupfundzira pomwe adawona bzimwebzi, adaipidwa kwene-kwene ndipo adam'bvundza

‡‡ 25:46 Dan 12:2

kuti: “Thangwe ranyi kudzonga terepa?
 9 Bzakununchirabzi bzingadagulisidwa na ntsengwa ikulu, ndipo kobirizo zingadapasidwa wakusauka”.

10 Jezu pomwe adadziwa bzimwebzi adawabvundza kuti: “Ni thangwe ranyi imwepo mun'funa kunesa mkaziyu? Iye wacita cinthu cabwino kuna ine. 11 Nakuti wakusauka* an'dzakhala na imwe nthawe zentse, tsono Ine imwepo mun'dzakhala lini nande nthawe zentse. 12 Pomwe athulula bzakununchirabzi muthupi mwangu, iye wabzicita mwakukondzekera thupi rangu kudidi. 13 Ine nin'kuuzani kuti kumbuto iri-yentse ya dziko lentse komwe kun'dzapalidzidwa Mafala Yabwinoya, bzomwe iye acita bzin'dzawerengedwambo mwakum'kumbukira”.

Judasi an'sandulikira Jezu

14 Pamwepo, m'bodzi wa khumi na awiri wale, wakucemerredwa Judasi Isikaliyoti, adayenda kuna akulu wa anyantsembe 15 ndipo adakawabvundza kuti “Mun'dzandipasa ciyani ndikadzam'pereka kuna imwe?” Ndipo adamutalira ntsengwa kuti: Kobiri za ndzayaya za parata makumi matatu. 16 Kuyambira pamwepo, Judasi akhanyang'ana mpata wakuti apereke Jezu.

Uzokoto bwa Paxkwa

(Mko 14:12-26; Luk 22:7-23; Juw 13:18-30)

17 Ndipo ntsiku yakuyamba ya uzokoto bwa pau zakusaya cakufufumisa,† wakupfundzira

* 26:11 Deu 15:11 † 26:17 Eks 12:1-27

adayenda kuna Jezu ndipo adamubvundza kuti: “Kodi mun'funa kuti tikakukondzereni kuponi cakudya ca paxkwa?”

¹⁸ Iye adatawira kuti ndokoni kum'zinda, mukanyang'ane mwamuna m'bodzi mukamuuze kuti: “Misiri walewa kuti: Nthawe yangu yafendera Ine na wakupfundzira wangu nin'dzacitira kumui kwako uzokoto bwa paxkwa”. ¹⁹ Wakupfundzira adacita ninga momwe Jezu akhadawauzira ndipo adakakondza uzokoto bwa Paxkwa.

²⁰ Pomwe kukhadoka, Jezu akhadakhala pa meza na wakupfundzira khumi na awiri wale. ²¹ Ndipo pomwe akhadya Jezu adati: “Nin'kuuzani cadidi kuti m'bodzi wa imwe an'dzandisandulikira”.

²² Iwo adakhala wakusunama kwene-kwene ndipo adayamba kumubvundza m'bodzi na m'bodzi kuti: “Mbuya, kodi ndine?”

²³ Jezu adatsimikiza kuti: “Ule omwe anisaiza pabodzi na Ine muniro, umweyo an'dzandisandulikira. ²⁴ Mwana wa munthu aniyenda, ninga momwe bzipanembedwa kucipande ca iye. Tsono, tsoka kwa ule omwe an'dzasandulikira‡ Mwana wa munthu! Bzikhali bwino angadaleka kubadwa”.

²⁵ Pamwepo, Judasi omwe angadamusandulikira, adati: “Misiri§, kodi ndine?”

Jezu adatsimikiza aciti: “Inde ndiwepo”.**

‡ **26:24** Mas 41:9 § **26:25** MuciGiriki adati: “Rabi”, napombo mudutswa la 49. ** **26:25** Ayai kuti: “Iwepo caiye ndiwe wabzirewa”.

*Ciraliro ca Mbuya**(Mko 14:22-26; Luk 22:14-20; 1aK 11:23-25)*

²⁶ Pomwe akhadya, Jezu adatenga pau acidalisa ndipo adaubedula, adapasa wakupfundzira wace adati: “Tambirani, dyani. Iri ni thupi rangu”.

²⁷ Patsogolo pace adatenga m'kombo wa vinyu aciudalisa adapasa wakupfundzira wace adati: “Mwani mwentse. ²⁸ Umweyu ni mulopa wangu^{††} wa cipangano^{‡‡}, omwe un'dzataidwa thangwe ra azinji, kuti alekeleredwe bzakuphonyera Mulungu. ²⁹ Ine nin'kuuzani kuti, kuyambira tsapano kuyenda kutsogolo nin'dzamwa lini pomwe bzakumwabzi bza muti wa uva mpaka ntsiku ire yomwe nin'dzamwa vinyu ipsa na imwepo muUmambo bwa Baba wangu”.

³⁰ Atamala kuimba nyimbo ibodzi, adacoka aciyenda kuphiri la Olivera.

*Kudziwisidwa kwa Pedru**(Mko 14:27-31; Luk 22:31-34; Juw 13:36-38)*

³¹ Pamwepo Jezu adawauza kuti: “Usiku buno mwentsenemwe mun'ndisiya. Nakuti bzidanembedwa kuti:

“ ‘Nin'dzapweteka makabusa,
ndipo mabira yan'dzabalalisidwa
pam'thithi'§§.

³² Ndipo, ndikadzalamuka kwa wakufa,^{***} nin'dzatsogola kuyenda kuGalireya”.

†† **26:28** Eks 24:6-8 ‡‡ **26:28** Jer 31:31-34 §§ **26:31** Zak 13:7

*** **26:32** Mat 28:16

³³ Pedru adam'tawira kuti: “Napo wentse adzakusiyeni, ine nin'dzakusiyani lini cipo!”

³⁴ Jezu adatawira kuti: “Cadidi nin'kuuza kuti usiku bunu, congwe akanati kulira katatu iwepo un'dzandiramba”.

³⁵ Tsono Pedru adatsimikiza kuti: “Napo bzcifunika kuti ine ndife pabodzi na imwe, nin'dzakulambani lini cipo”. Ndipo wakupfundzira anangowo adalewambo bzibodzi-bodzibzo.

Jezu kuGetsemani

(Mko 14:32-42; Luk 22:39-46)

³⁶ Pamwepo Jezu adayenda na wakupfundzira wace kumbuto inango ikhacemerredwa Getsemani ndipo adati: “Bakakhalani pano pomwe Ine ndirikuyenda apo kukapemba”. ³⁷ Adatenga Pedru na wana awiri wa Zebedeu, Jezu adayamba kusunama na kutsukwala. ³⁸ Pamwepo Iye adawauza kuti: “M'tima mwangu mudadzala na m'sunamo mpaka kufa. Bakakhalani pano ndipo mulindire pabodzi na Ine”.

³⁹ Adayenda patsogolo pang'ono, adagodama acitsulima mpaka pantsi ndipo adapemba aciti: “Baba, penu bzin'kwanisika, kalise imweyi fundusani kuna Ine. Na tenepo, bzireke kucitika ninga momwe Ine nin'funa, tsono citani ninga momwe Imwe mun'funa”.

⁴⁰ Tsono pomwe adabwerera kuna wakupfundzira wace, adawagumana adagona ndipo Iye adabvundza Pedru kuti: “Imwepo mulibe kukwanisa kulindira na Ine ngakhale nthawe ibodzi?”

⁴¹ Lindirani ndipo pembani kuti muleke kugwa

mukuyezedwa. Mzimu un'funa tsono thupi ni lakuwofoka”.

⁴² Ndipo adacoka pomwe acikapemba kuti: “Baba wangu, penu bzin'kwansika lini kundifundusira mkomboyu Ine ndicireka kuumwa, citani cifuniro canu”.

⁴³ Pomwe adabwerera, adawagumana agona pomwe, thangwe maso yawo yakhadalemedwa.

⁴⁴ Pamwepo adawasiya aciyenda kukapemba kacitatu adalewa mafala yabodzi-bodziyo.

⁴⁵ Patsogolo pace adabwerera kuna wakupfundzira wace adawauza kuti: “Imwepo mukadagona ndipo muli kupuma? Onani nthawe yakwana! Ndipo Mwana wa munthu alikuperekedwa m'manja mwa wanthu wakuphonyera Mulungu. ⁴⁶ Lamukani, tiyende! Onani alikubwera ule omwe alikundipereka!”

Jezu animangidwa

(Mko 14:43-50; Luk 22:47-53; Juw 18:1-11)

⁴⁷ Pomwe Iye akhalewa terepoyo, adafika Judasi m'bodzi wa khumi na awiri wale. Iye akhana m'thithi ukulu omwe ukhadakondzeka bzisenga na mpsimbo, akhadatumidwa na akulu-akulu wa anyantsembe na atsogoleri wa mbumba. ⁴⁸ Wakum'perekayo akhadapangana na iwo kuti an'cita cizindikiro cakuti: “Ule omwe nin'kamusana naye ndicim'mpsompsona, ni umweyo m'mangeni”.

⁴⁹ Judasi adayenda lunga-lunga kuna Jezu ndipo adati: “Tikumuseni, Misiri”, ndipo adam'mpsompsona.

⁵⁰ Jezu adam'bvundza kuti: “Xamwali, wabwera kudzacita ciyani?”†††

Pamwepo iwo adafendera ndipo adam'phata acim'manga. ⁵¹ Tsono m'bodzi wa omwe akhana Jezu, adasolola cisenga acipweteka kapolo wa m'kulu wa anyantsembe mpaka kumugwata khutu.

⁵² Na tenepo Jezu adamuuzwa kuti: “Bwezera cisenga m'mbuto yace! Pakuti wentse wakuphatisa basa cisenga, an'dzaphedwa na cisenga. ⁵³ Kodi iwepo ulikukumbuka kuti Ine ningakumbire lini Baba wangu, ndipo Iye acinditumizira m'thithi wa anju wa nkondo wakuposa khumi na awiri tsapanopa? ⁵⁴ Tsono, bzingadakhala tenepoyo bzingadacitika tani kuteweza bzomwe Manemba yalikulewa kuti bzimwebzi bzikhafunika kuti bzcitike mwatanepayu?”

⁵⁵ Panthawe imweire Jezu adauza m'thithi kuti: “Mwabwera na bzisenga na mpsimbo kuti mudzandimange, kodi Ine ndirikutsogolera wanthu wakusandukira? Ntsiku zentse Ine ndikhambapfundzisa kucintalo ca Nyumba ya Mulungu‡‡‡ ndipo imwe mulibe kundimanga! ⁵⁶ Tsono bzentsenebzi bzacitika kuti bzikwanirisike Bzakunemba bza apolofita”. Pamwepo wakupfundzira wentse acimusiya, adathawa.

Jezu patsogolo pa gulu likulu la alangizi

⁵⁷ Ndipo omwe adamanga Jezu adam'tenga aciyenda naye kunyumba ya Kaifasi m'kulu wa

††† **26:50** Ayai kuti: “Xamwali, thangwe ranyi wabwera?”

‡‡‡ **26:55** Luk 19:47, 21:17

anyantsembe, komwe akhadatsonkhana adziwi wa Mtemo na akulu wa aJuda. ⁵⁸ Tsono Pedru akhatewera na patali mpaka kuseri kwa mkulu wa anyantsembe, adapita acikhala pabodzi na alindiri kuti awone bzomwe bzin'citika.

⁵⁹ Akulu wa anyantsembe na atongi wa mphala ikulu§§§ wentse akhanyang'ana mulandu wakunamizira Jezu kuti amuphe. ⁶⁰ Tsono alibe kuwona mulandu napo akhambapereka umboni buzinji bwakunama.

Pakumalizira adadzawoneka awiri ⁶¹ omwe adapereka umboni bwakuti: “Mwamuna umweyu adalewa kuti: ‘Ine ningakwanise kupfudza nyumba ya Mulungu ndipo ndiciimanga muntsiku zitatatu’ ”.

⁶² Pamwepo m'kulu wa anyantsembe adaimirira aciiza Jezu kuti: “Iwepo un'bzitawirira lini mulandu omwe amwewa alikukupasa?” ⁶³ Tsono Jezu adapitiriza kunyamala.

M'kulu wa anyantsembe adamuuzza kuti: “Ine nin'funa kuti Iwepo ulumbire mudzina la Mulungu wamoyo, tiuze penu Iwe ndiwe Krixtu, Mwana wa Mulungu”.

⁶⁴ Jezu adam'tawira kuti: “Iwepo ndiwe walewa*, tsono Ine nin'kuuzani mwentse kuti: In'dzafika ntsiku yomwe mun'dzawona Mwana wa munthu adakhala kuboko lamadidi la Wamphambvu zentse ndipo acidzabwera pakati pa mitambo ya kudzulu”.

§§§ **26:59** Gulu la atongi wa mphala ikulu, mucuGiriki padanemba kuti: “Sinedriyo”. * **26:64** Ayai kuti: “Ninga momwe walewera”.

⁶⁵ Pamwepo m'kulu wa anyantsembe adang'amba bzakubvala bwace acirewa kuti: “Wanyoza! Kodi tin'funiranyi mboni zinango? Imwepo mwamala kubva kunyoza kumweku.

⁶⁶ Muli kukumbuka tani?”

Iwo adatawira kuti: “Bzin'funika kuti aphedwe!”

⁶⁷ Pamwepo anango adam'psipira mata kunkhope acim'menya na mafaiti. Anango akhamenya na mbama ⁶⁸ Ndipo akhambati: “Cita cipolofita, Krixtu. Mbani omwe wakumenya?”

Pedru aniramba Jezu

(*Mko 14:66-72; Luk 22:54-62; Juw 18:15-18,25-27*)

⁶⁹ Pedru akhadakhala kunja mulitsito la nyumba ya m'kulu wa anyantsembe, ndipo m'tsikana wa basa adafendera kuna iye aciti: “Iwepombo ukhali pabodzi na Jezu wa kuGalireya”.

⁷⁰ Tsono iye adamulamba patsogolo pa wentse aciti: “Nin'dziwa lini bzomwe iwe ulikulewa”.

⁷¹ Ndipo adacoka aciyenda kwakupitira, kapolo winango wacikazi adamuwona aciuzza omwe akhali pamwepo kuti: “Mwamunayu akhali pabodzi na Jezu wa kuNazareta”.

⁷² Ndipo iye mwa kulumbira adamulamba pomwe adati: “Nin'mudziwa lini mwamuna umweyu!”

⁷³ Patapita nthawe ing'ono-ng'ono, omwe akhali kumweko adafika pafupi na Pedru ndipo adati: “Cadidi letu iwepo ndiwe m'bodzi wa iwo! Kalewedwe kako kalikulatiza”.

⁷⁴ Pamwepo Pedru adati: “Ndirikulumbira kuti ndinim'dziwa lini mwamuna umweyo! Mulungu andipase nyathwa penu ndirikunama!”

Pamwepo letu congwe adalira. ⁷⁵ Tsono Pedru adakumbukira mafala yomwe Jezu akhadalewa yakuti: “Congwe akhanati kulira, Iwepo un'dzandiramba katatu”. Ndipo pomwe adacoka pamwepo, adalira mwakupasa ntsisi.

27

Kuperekedwa kwa Jezu kuna Pirato (Mko 15:1; Luk 23:1-2; Juw 18:28-32)

¹ Ndipo, mangwana yace macibese-bese, akulu-akulu wa anyantsembe wentse na atsogoleri wa aJuda adaphata mfundo yakupasa mulandu Jezu kuti aphedwe. ² Ndipo adam'manga aciyenda naye kukam'pereka kuna Pirato m'tongi mkulu wa cigawo.

Kufa kwa Judasi

³ Pomwe Judasi omwe adam'pereka, adawona kuti Jezu wapasidewa nyathwa, adazindikira bzomwe adacita, adatenga kobiri za ndzayaya makumi matatu acikapereka kuna akulu-akulu wa anyantsembe na atsogoleri wa aJuda. ⁴ Ndipo adati: “Ndidaphonya, nakuti ndidapereka munthu wakusaya thangwe”. Ndipo iwo adam'tawira kuti: “Ife tinabzonyi? Mulandu ni wako”.

⁵ Pamwepo Judasi adathusa kobiri munyumba ya Mulungu ndipo pomwe adacoka adayenda kukabzimangirira.

⁶ Akulu-akulu wa anyantsembe adagwezeka kobiri zire ndipo adati: “Ni kuphonyera Mtemo kuikha kobirizi kuthenthe, thangwe ni za ntsengwa ya mulopa”. ⁷ Pamwepo adaphata mpfundo yakuti akagule mbuto kwa nyakuumba bzikalango kuti ukhale thenje la anyakudza. ⁸ Ndipopo mpaka lero iyo imbacemerredwa kuti Mbuto ya Mulopa. ⁹ Pamwepo bzidakwanirisidwa bzomwe bzidalewedwa na m'polofita Jeremiya kuti: “Adatenga kobiri za ndzayaya makumi matatu, ntsengwa yomwe mbumba ya Ijirayeri idabverana, ¹⁰ ndipo adaziphatisa basa pakugula mbuto ya wakuumba bzikalango, ninga momwe Mbuya akhadalewa”*.

Jezu patsogolo pa Pirato

¹¹ Jezu adaikhidwa patsogolo pa Pirato m'tongi mkulu wa cigawo, ndipo iye adamubvundza kuti: “Iwe ndiwe mambo wa aJuda?”

Jezu adam'tawira kuti: “Iwe ndiwe ulikulewa”†.

¹² Ndipo pomwe akhapasidwa mulandu na akulu-akulu wa anyantsembe na atsogoleri wa aJuda, Iye alibe kutawira cinthu. ¹³ Pamwepo Pirato adam'bvundza kuti: “Iwepo ulikubva lini kuti ni mirandu mingasi yomwe alikukupasayi?” ¹⁴ Tsono Jezu alibe kulewa fala na libodziro, mwakuti m'tongi m'kulu wa cigawo adakhala wakudabwa nabzo.

¹⁵ Tsono Panthawe za uzokoto bwa Paxkwa akhana cizerewezi ca m'tongi m'kulu wa cigawo

* **27:10** Zak 11:12-13; Jer 19:1-13, 32:6-9 † **27:11** Ayai kuti: “Inde ninga momwe walewera”.

kucosa wam'kawoko m'bodzi wakusankhulidwa na mbumba. ¹⁶ Nthawe imweire iwo akhana nyam'kawoko m'bodzi wakudziwika kwene-kwene dzina lace likhali Barabasi. ¹⁷ Pirato adabvundza mthithi omwe ukhadatsonkhana pa mbuto ire kuti: “Ni muponi wa amwewa omwe mun'funa kuti ndikutsundzulireni: Barabasi ayai Jezu, wakucemerredwa Krixtu?” ¹⁸ Thangwe akhadziwa kuti adam'pereka mwa ciwengo.

¹⁹ Pomwe Pirato akhadakhala pa mphala, mkazi wace adamutumizira mafala yakuti: “Leka kupitira nkhani ya munthu wakusaya mulandu, thangwe lero mukulota ndabonera kwene-kwene thangwe la Iye”.

²⁰ Tsono akulu-akulu wa anyantsembe na atsogoleri wa aJuda adapumpsa m'thithi kuti ukumbire kucoserredwa Barabasi ndipo aphe Jezu.

²¹ Pamwepo m'tongi m'kulu wa cigawo adabvundza aciti: “Ni muponi pa awiriwa omwe mun'funa kuti ndikucosereni?”

Iwo adatawira kuti: “Barabasi!”

²² Pirato adabvundza kuti: “Ndicite ciyani tsono na Jezu, wakucemerredwa Krixtu?”

Wentse adatawira kuti: “Mukhomererereni pamtanda!”

²³ Pirato adabvundza kuti: “Thangwe ranyi? Ni mulandu uponi omwe Iye acita?”

Tsono iwo akhambapitiriza kukuwa aciti: “Mukhomererereni!”

²⁴ Pomwe Pirato adadziwa kuti akhakwanisa lini kuwona phindu labwino, ndipo wanthuwo akhayamba kucita phokoso, adalewa kuti am'pase madzi, adasamba m'manja patsogolo

pamthithi aciti: “Ndiribe mulandu pa mulopa wa mwamunayu, mulandu ni wanu”.

²⁵ Mbumba yentse idatawira kuti: “Mulopa wace ugwere kuna ife na kuna wana wathu!”

²⁶ Pamwepo Pirato adawatsudzulira Barabasi, adalewa kuti Jezu amenyedwe ndipo adam'perekwa kuti akhomereredwe pa m'tanda.

Jezu an'perekedwa kwa acikunda

(Mko 15:16-20)

²⁷ Pamwepo acikunda wa m'tongi m'kulu adatenga Jezu aciyenda naye kunyumba ya m'tongi m'kulu wacigawo‡, ndipo acikunda wentse adam'zungulira.

²⁸ Adam'cosa bzakubvala acimubvazika cikapote cifuira, ²⁹ Adam'kondzera nkhatya ya minga ndipo adamuikha mumsolo mwace. Acimuikha mpsimbo kuboko la madidi, ndipo adagodama patsogolo pace, acimbamusinjirira aciti:

“Bzipulumuse, mambo wa aJuda!”

³⁰ Adamupsipira mata ndipo acimutengera mpsimbo acimbamenya nayo mumsolo.

³¹ Atamala kumusinjirira Iye, adamucosa cikapote ndipo adamubvazika bzakubvala bzace pamwepo adam'tenga kuti akam'khomekere.

Kukhomereredwa kwa Jezu

(Mko 15:21-32; Luk 23:43; Juw 19:16-27)

³² Pomwe akhacoka, adagumana na mwamuna m'bodzi wa kuSireni akhacemerredwa Simau ndipo adamukakamiza kunyamula m'tanda.

³³ Adafika pambuto ina yomwe ikhacemerredwa

‡ **27:27** MuBibliya la Almeida adati “Pretoriyo”. Ni kulewa kuti Nyumba ya boma ya m'tongi wacigawo wa ciRoma.

Gologota, komwe ni kulewa kuti mbuto ya n'khadzi za misolo,³⁴ ndipo adam'pasa kuti amwe vinyu yakusanganiza na ndulu, tsono pomwe adalawidza adalamba kumwa.³⁵ Atam'khomera pam'tanda, adagawana bzakubvala bzace mwakucita vima-vima§. ³⁶ Ndipo atakhala pamwepo adamulindira.³⁷ Adaikha cikwangwali padzulu pa msolo wace comwe cikhadanemba mulandu omwe adamunamizira nawo kuti: UYU NI JESU, MAMBO WA AJUDA. ³⁸ Akambowa awiri adakhomeredwa naye pabodzi, ibodzi kuboko lamadidi inango kulamadzere. ³⁹ Omwe akhapita na pamwepo akhambam'tukana acimbakwetekedza msolo** ⁴⁰ ndipo acimbalewa kuti: “Iwepo omwe un'pfudza Nyumba ya Mulungu ndipo uciimisa muntsiku zitanu, bzipulumuse!†† Penu ndiwe Mwana wa Mulungu, buluka pam'tanda!”

⁴¹ Bzibodzi-bodzi na atsogoleri wa anyantsembe, na adziwi wa Mtemo ndipo na atsogoleri wa aJuda akham'sinjirira, ⁴² acimbati: “Adapulumusa anango, tsono an'kwanisa lini kubzipulumusa Iye yekha! Iye ni mambo wa Ijirayeri! Buluka tsapanopa pam'tanda, ndipo tin'dzamukhulupirira. ⁴³ Iye adakhulupirira Mulungu.‡‡ Mulunguyo mbam'pulumuse tsapano, penu an'funa, nakuti adati: ‘Ndine

§ **27:35** Bzakunemba na manja bzakale bzinango bzimbati: “Mvima-vima”, kuti likwanirisidwe fala lomwe adalewa kuti: “Bzakubvala bzangu adagawana pakati pawo ndipo adacita m'vima-vima na bzakubvala bzangu”. Wonani Mas 22:18. ** **27:39** Mas 22:7, 109:25 †† **27:40** Mat 26:61; Juv 2:19 ‡‡ **27:43** Mas 22:8

mwana wa Mulungu!’ ” ⁴⁴ Bzibodzi-bodzi na mbava zomwe zikhadakhomereredwa pabodzi na Iye zikham'tukana.

Kufa kwa Jezu

(Mko 15:33-41; Luk 23:44-49; Juw 19:28-30)

⁴⁵ Ndipo kuyambira pakati na kati ya masikati kufikira nthawe zitatu zakumaulo padawoneka m'dima pa dziko lentse la pantsi. ⁴⁶ M'kati mwa nthawe zitatu za kumaulo, Jezu adakuwa kwene-kwene adati: “Eloi, Eloi, §§ Lama sabakitani?” Bzirikulewa kuti: “Mulungu wangu, Mulungu wangu, Thangwe ranyi mwandirekerera?”***

⁴⁷ Pomwe adabva bzimwebzi anango omwe akhali pambuto ire, adati: “Iye alikucemera Eriya”.

⁴⁸ Pamwepo letu, m'bodzi wa iwo adathamanga kukatenga guntsalinya, acibviika muvinyu yakuwawasa†††, adaphairira kuntsonga kwa cimuti ndipo adapasira Jezu kuti amwe. ⁴⁹ Tsono anango adalewa kuti: “Mulekeni. Tin'funa kuwona penu Eriya an'bwera kudzam'pulumusa”.

⁵⁰ Pomwe adamala kukuwa pomwe, Jezu adapereka m'zimu.

⁵¹ Pamwepo letu, nguwo‡‡‡ ya kugawa Nyumba ya Mulungu idang'ambika bzipande bziwiri, kuyambira kudzulu mpaka pantsi. Pantsi padatekenyeka, ndipo minyala idabaduka.

⁵² Nthutu zidafunguka, ndipo mitembo ya

§§ 27:46 Bzakunemba na manja bzakale bzinango bzimbati: “Eli, Eli”. *** 27:46 Mas 22:1 ††† 27:48 Mas 69:21 ‡‡‡ 27:51 Eks 26:31-33

wakucena azinji omwe akhadafa adalamusiwa kwa wakufa.

⁵³ Ndipo, atacoka munthutu, Jezu atalamuka kwa wakufa, adapita mum'zinda wakucena ndipo adawonekera.

⁵⁴ Pomwe kapitau wa gulu la acikunda wa ciRoma na omwe akhali pabodzi na iye akhalindira Jezu adabva kutekenyeka na bzentse bzomwe bzikhadacitika, adakhala na mantha kwene-kwene ndipo acimbalewa kuti: “Cadidi umweyu akhali Mwana§§§ wa Mulungu!”

⁵⁵ Akazi azinji akhali pamwepo, acimbawona na patali. Iwo akhatewera Jezu kuyambira kuGalireya, kuti amutumikire. ⁵⁶ Pakati pawo akhalipo Maliya wa kuMagadala, Maliya mai wa Tiyago na Zuze, ndipo na mai wa wana wa Zebedeu.*

Kupendesedwa kwa Jezu

(Mko 15:42-47; Luk 23:50-56; Juw 19:38-42)

⁵⁷ Pomwe kukhakwana kumaulo padafika mwamuna nyakudala, wa mzinda wa kuArimateya, akhacemerredwa Zuze, omwe akhalimbo wakupfundzira wa Jezu. ⁵⁸ Adayenda kuna Pirato, acikakumbira mtembo wa Jezu, ndipo Pirato adalewa kuti apasidwe. ⁵⁹ Zuze adatenga mtembo, aciuzengezera pa nguwo icena ipsa. ⁶⁰ Ndipo adauikha munthutu ipsa, yomwe iye akhadaceresa pa mwala. Ndipo adafunga na mwala ukulu pakupitira pace, acicoka. ⁶¹ Maliya Madalena na Maliya winango akhadakhala pamwepo, kutsogolo kwa nthutuyo.

§§§ 27:54 Ayai “akhali mwana”. * 27:56 Luk 8:2-3

Alindiri wa nthutu

⁶² Mangwana yandzace, yomwe ikhali ntsiku ya Sabudu,† akulu-akulu wa anyantsembe na afalizi adayenda kuna Pirato ⁶³ ndipo adati: “Mbuya, tirikukumbuka kuti, pomwe akhana moyo, wakunama ule adati: ‘Pakupita ntsiku zitatu nin'dzalamuka’. ⁶⁴ Na tenepo, lewani kuti nthutu yace irindiridwe mpaka ntsiku yacitatu, kuti wakupfundzira wace aleke kubwera kudzaba thupi, acidzauza mbumba kuti iye walamuka kwa wakufa. Kunama kwakumaliziraku kungadzakhale kwakukulu kuposa kwakuyamba”.

⁶⁵ Pirato adatawira kuti: “Tengani gulu la alindiri.‡ Ndokoni mulindire nthutuyo mwacheru ninga momwe imwe mungawonere”. ⁶⁶ Iwo adayenda acikacita citalo cakalindiridwe kanthutuyo, ndipo adaikha cizindikiro pa mwala acisiya alindiri pamwepo.

28*Kulamuka kwa Jezu*

(Mko 16:1-8; Luk 24:1-12; Juw 20:1-9)

¹ Yatapita ntsiku ya malinkhuma, kuyamba kwa m'dzinga macibese-bese, Maliya Madalena na Maliya unango adayenda kukawona nthutu.

² Mwacisututu padabveka kutekenyeke kukulu, nakuti Anju wa Mbuya adabuluka kudzulu ndipo adafika pa nthutu, acicosa mwala pakupitira aciukhalira. ³ Mawonekedwe yace akhadakhala

† **27:62** Ayai kulewa kuti: “Mangwana yandzace ya ntsiku ya kukondzekerana”. ‡ **27:65** Ayai: “Imwepo muna gulu la alindiri!”

ninga mpheni ndipo bzakubvala bzace bzikhadacena ninga pfulere. ⁴ Ndipo lindiri wale adatetemera na mantha adakhala ninga wakufa.

⁵ Anju ule adauza akaziwo kuti: “Lekani kubva mantha! Nin'dziwa kuti imwepo mulikunyang'ana Jezu, omwe adakhomereredwa pa m'tanda. ⁶ Iye ali lini pano, walamuka kwa wakufa, ninga momwe akhadalewera. Bwerani muwone mbuto yomwe Iye akhadagona. ⁷ Ndokoni mwakam'fulumize ndipo kauzeni wakupfundzira wace kuti: Iye walamuka kwa wakufa ndipo atsogola alikuyenda kuGalireya. Kumweko imwe mun'kamuwona. Dziwani kuti ine ndakudziwisiratuni”.

⁸ Akazi wale adacoka mwakam'fulumize pa nthutu, mwa mantha na kudzala na kukomedwa, adayenda mwakuthamanga acikauza wakupfundzira wa Jezu. ⁹ Mwacisututu, Jezu adagumana nawo ndipo adati: “Khalani na mtendere!” Iwo adafendera pafupi na Iye, acim'phata minyendo ndipo adam'pemba. ¹⁰ Pamwepo, Jezu adawauza kuti: “Lekani mantha. Ndokoni mukauze abale wangu kuti wayende kuGalireya, kumweko iwo an'kandiwona”.

Bzakulewa bza alindiri

¹¹ Pomwe akazi wale akhayenda, anango wa alindiri adayenda kum'zinda ndipo adakafokotozera akulu wa anyantsembe bzentse bzomwe bzikhadacitika. ¹² Akulu-akulu wa anyantsembe adatsonkhana na atsogoleri wa mbumba ndipo adacita citalo. Adapasa acikunda kobiri zizinji, ¹³ aciwauza kuti: “Imwepo

mulewe tenepa: Wakupfundzira wace abwera usiku ndipo waba thupi, pomwe tikhadagona.

¹⁴ Penu bzinwebzi bzin'fika mumakutu mwa m'tongi mkulu wa cigawo, ife tin'dzauuza ndipo tin'dzakukhocererani pa mulandu uliwentse”.

¹⁵ Tenepoyo acikunda adatambira kobiri ndipo adacita ninga momwe akhadawapfundzisira. Ndipo kunama kumweku kudadzabvekerera pakati pa aJuda mpaka ntsiku ya lero.

Kuwonekera kwa Jezu kuGalireya

¹⁶ Wakupfundzira khumi na m'bodzi adayenda kuGalireya, kuphiri lomwe Jezu akhadawalatiza. ¹⁷ Pomwe adamuwona, adamupemba, tsono anango adapenukira. ¹⁸ Pamwepo, Jezu adafend-era pafupi na iwo aciti: “Ndidapasidwa mphambvu zentse kudzulu na pantsi. ¹⁹ Na tenepo, ndokoni kuna mbumba ya m'madziko yentse mukaisanduse wakupfundzira wangu, mucimbawabatiza mudzina la Baba na la Mwana na la Mzimu Wakucena. ²⁰ Muciwapfundzisa kubvera bzentse bzomwe Ine ndidakuuzani. Ndipo Ine nin'dzakhala namwe nthawe zentse mpaka kumalizira kwa pantsi”.

Nyungwe
Portions of the Holy Bible in the Nyungwe Language of
Mozambique

copyright © 1897, 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nyungwe

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

O utilizador pode copiar e distribuir a obra.

You may copy and distribute the work.

All rights reserved.

2023-09-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 13 Dec 2023

1bad52f1-9cdd-5cdf-8d76-bb7e5972811f